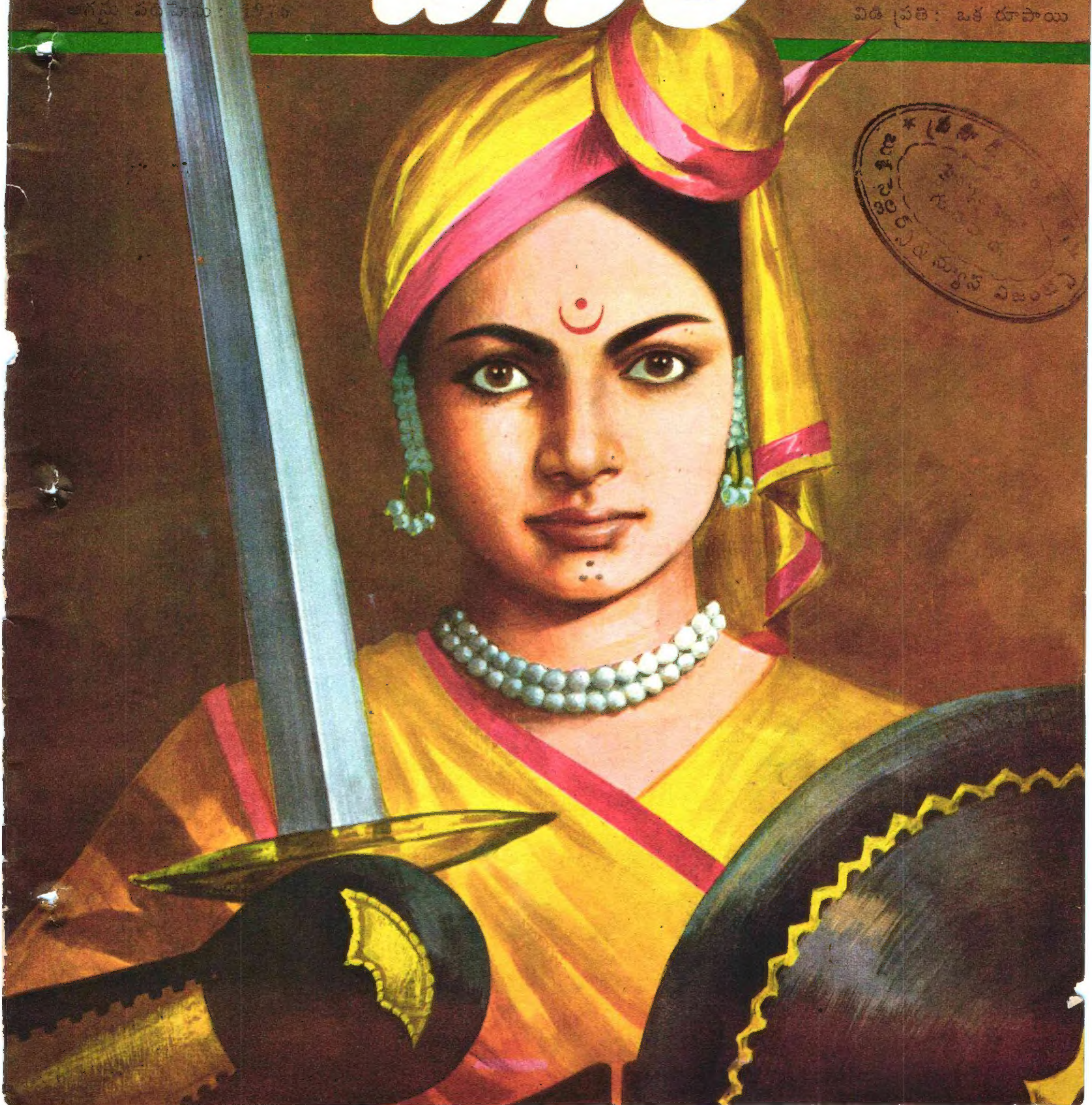
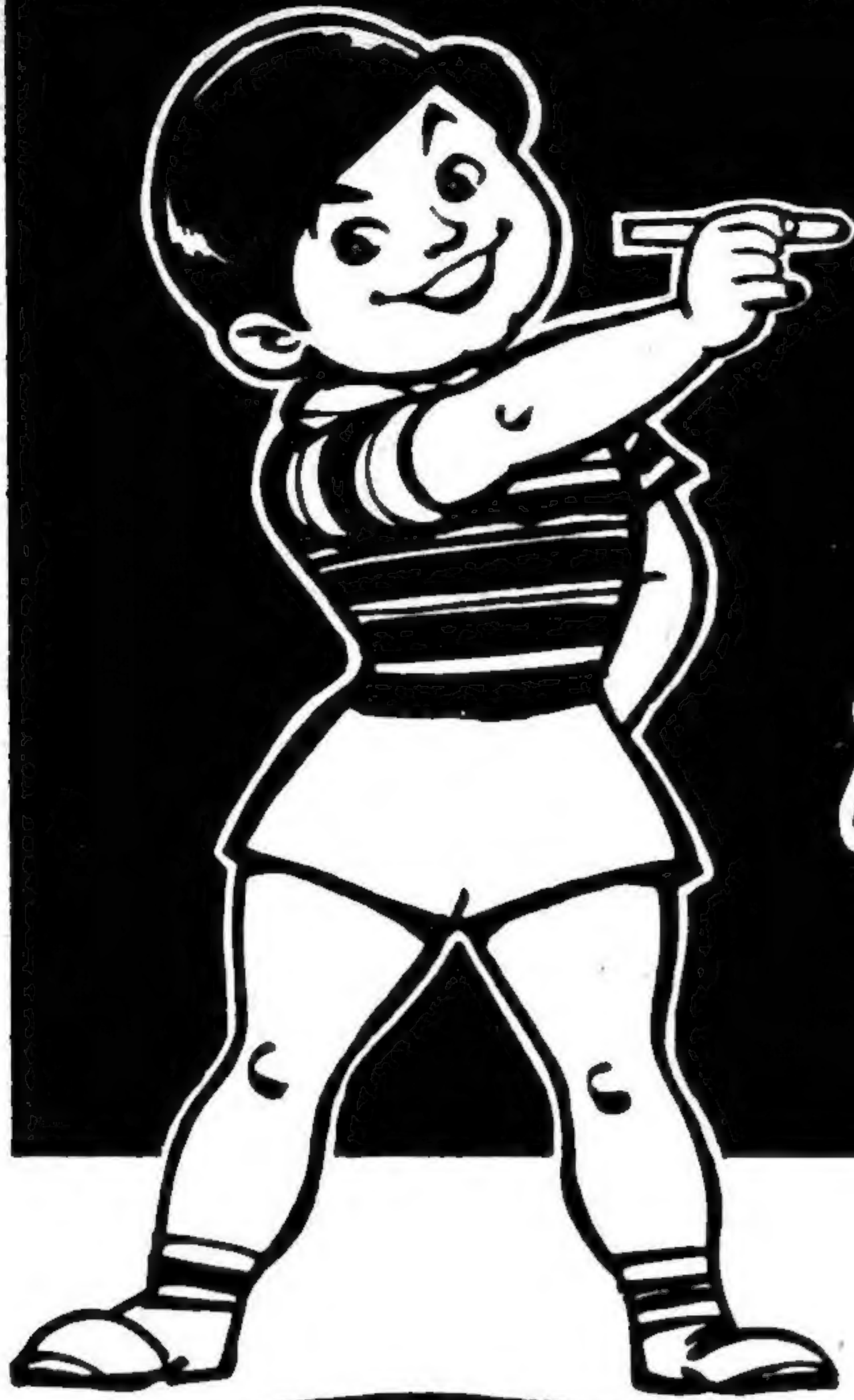

వనిత

15-08-1976.

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

అమృత ఇస్తుంది
ఓవోమాల्ट్
రోజూ పెరుగుతాను
బలశాలిగా!

మాంసకృత్తులు పుష్కలంగావున్న ఆహారపానీయం.
ఓవోమాల्ट్ బార్లీ, మార్ట్, కోకో, పాలు వున్నాయి.
100% కరకర పలుకుల రూపంలో వుంటుంది.
ఓవోమాల्ट్ తాగితే కండలు, ఎముకలు, పెరుగుదల
తద్యం. బలహీనంగా వున్నప్పుడు, జబ్బుపడి కోలు
కుంటూన్నప్పుడు శీఘ్రంగా సంపూర్ణరోగ్యం
సంపాదించటానికి సహాయపడుతుంది.

డాక్టర్లచే సిఫార్సు చేయబడినది. పిల్లలు, పెద్దలు
సేవించదగిన విశిష్టమైన పానీయం. ఓవోమార్ట్ మీరు
తాగే పాలుకు, రుచి, పుష్టి ఇస్తుంది. ఈ రోజే
ఓవోమాల्ट్-పాలు తాగే అలవాటు మొదలెట్టండి.

వాణిజ్య వివరాలకు

పుడ్స్ ఫ్యాట్స్ అండ్
ఫెర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్
మద్రాసు-600001

ఓవోమాల्ट్

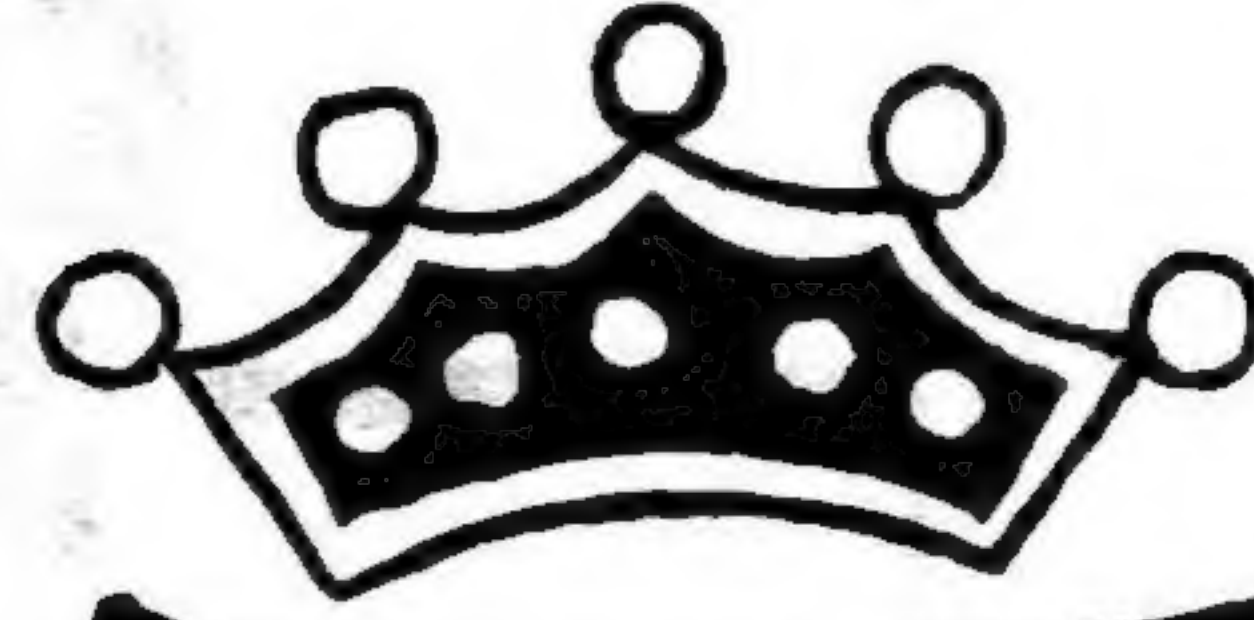
శక్తినిచ్చే పానీయం

ఉచితం! ప్రతి టిన్నుతోనూ ప్లాస్టిక్ బుట్ట ఒకటి అడిగి తీసుకోండి!

FFF-91 TEL

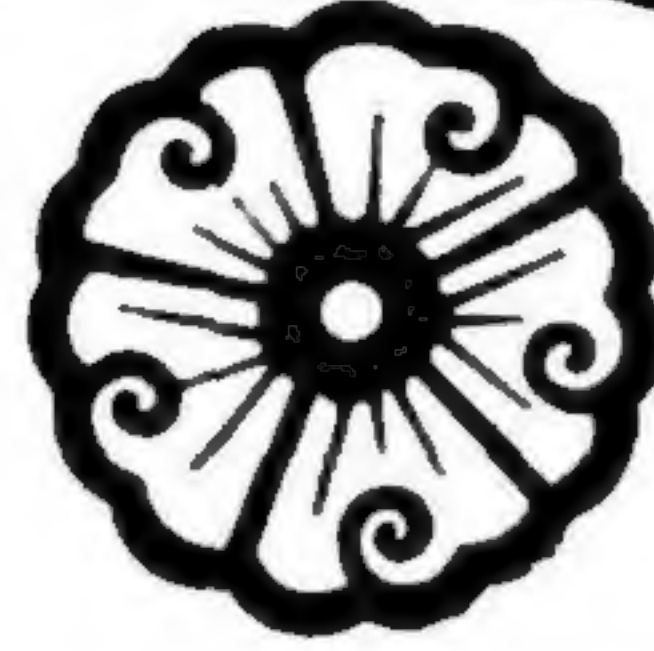
పట్టుచీరలకు ప్రత్యేకమైన కొత్త షో - రూమ్

వివాహం, తక్కిన అన్ని శుభ
సందర్భాలలోనూ

రాణి

పట్టుచీరలు ధరించి ఆనందించండి !

కాంచీపురం, అరణి, ధర్మవరం, బెనారస్
పట్టుచీరలు ఉత్పత్తి ధరకే లభిస్తాయి !

రాణీ ఫ్యాషన్స్ పారడైజ్

'జైన్ భవన్'

92/3 పాండిబజార్

(పనగల్ పార్క్ సమీపాన)

టి. నగర్, మద్రాసు-600 017

అన్ని రకాల మిల్లు చీరలు,
వాటికి తగినట్టు మేచ్ అయ్యే చోళీలు
తక్కువ ధరలో ప్రశస్తమైన రకాలలో లభిస్తాయి

రాణి ఆదాయ పొదుపు పథకంలో

చేరి లాభం పొందండి !

ఆదివారాలు కూడా అమ్మకం ఉన్నది.

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుటి: 2 సంచిక: 4

ఆగస్టు పదిహేను: 1976

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

సం||ర చందా: ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

క్రొంక: 0. 97 సెంట్స్

మలేసియా: 65 సెంట్స్

చిరునామా:

చందమామ బిల్డింగ్స్

మద్రాసు-600 026

వచ్చే సంచికలో

ముఖ చిత్రం:

ఇండియన్ పోలీస్ కాకు
ప్రథమ శ్రేణిలో ఎన్నికయిన

సుజాత రాజేశ్వర్

పెద్ద కథ ఆరంభం:

అమ్మ

(ఉండవల్లి జయశ్రీ)

కథ:

పాములూ నిచ్చెనలూ

(డి. కమలాదేవి)

చర్చ:

"వివాహాలు ఆదంబరంగా జరవలసిన

అవసరం వున్నదా:"

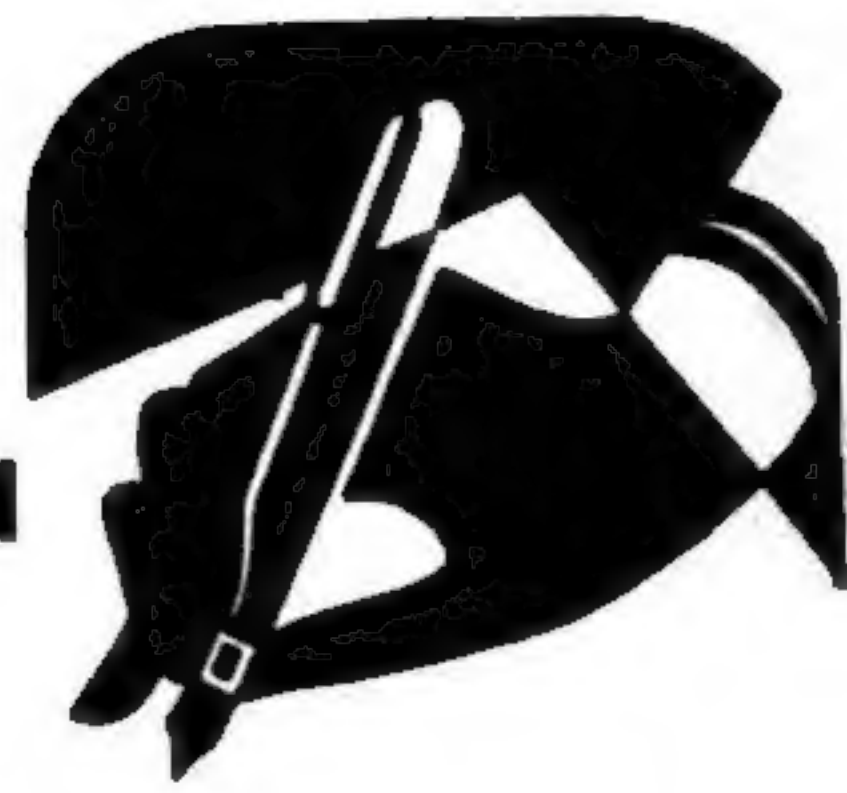
(పాఠకుల వ్యాసాలు)

వ్రసిద్ధ వనితలు:

సరోజినీ పుల్లారెడ్డి

రాణి కుముదినీదేవి

(వర్ణ చిత్రాలలో పరిచయాల)

మొక్కల పెంపకముపై లలితకుమారిగారి
జవాబులు వనితకు నూతన శోభను కల్గిం
చాయి. ఎందుకంటే ఈ కొత్త శీర్షిక ఒక
వనితలకే కాకుండా ప్రతి ఒక్కరికి ఉపయోగ
పడేలా ఉన్నది.

—బి. గంగాభాగీరథి, విర్రూర్

వనితల్లో ఎన్ని రంగాలలోనో ఎందరో ప్రతిభా
వంతులైనవారు వున్నారు. వారిని గురించి మాకు
తెలియజేయటం చాలా సంతోషంగా వుంది. మీరు
కథలకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇవ్వవద్దు. మిగతా
పత్రికలలో చదువుకున్నాము కదా! ప్రపంచంలో
తెలుసుకోవలసిన విషయాలు ఎన్నో వున్నాయి.
ఎక్కువగా అవి తెల్పండి.

—కె. విజయలక్ష్మి, కె. జి. ఎన్

జూలై 15 సంచిక 'వనిత'లోని 19వ పేజీలోని
రామకృష్ణగారి కార్టూను చూశాక యిలాంటి
కార్టూనులు ఏ ఉద్దేశ్యముతో వేస్తారో...వాటిని
మీరు యిలా పత్రికాముఖంగా ప్రచురించి ఎందుకు
ప్రోత్సహిస్తున్నారో-అర్థంకావటము లేదు.

—జానకిరాణి, మక్కవేటి

యద్దనపూడివారి ముఖచిత్రంతో వెలువడిన
వనిత నా కెంతో నచ్చినది. ఇంతవరకూ ఆమె
రచనలు చదవడమే కాని. ఆమె చిత్రాన్ని చూచటం
జరగలేదు. అది వనిత ద్వారా, జరిగిన కారణంగా.
నా అనందానికి అవధులు లేవు. వనిత దినదినాభి
వృద్ధి పొందుతుందనడంలో సందేహం లేదు.

—ఊటూరి జయలక్ష్మి, బండారులంక

మంచి కథలు, వ్యాసాలు, గోష్ఠుల ద్వారా వనిత
మెప్పు నందుకుంటున్నది. అలాగే వనిత ద్వారా
సంస్కృత పాఠం కూడా నేర్పించితే బాగుంటుందని

నా అభిప్రాయం. నా అభిప్రాయంతో చాలామంది
వనితలు ఏకీభవిస్తారనుకుంటాను.

—హెచ్. ఎన్. కమలాదేవి, మైసూరు

బామ్మగారు ఉల్లి ఉపయోగాలు గురించి చెప్తూ ఒక
ముఖ్యవిషయాన్ని మర్చిపోయారు. తేలు కాటుకి
ఉల్లి చాలామంచిది. ఉల్లిని అద్దంగా కోసి, ఉల్లి
రసం కారుతున్న వైపుని తేలు కుట్టినచోట అద్దితే,
విషాన్ని ఉల్లిపాయ పీలుస్తూ నల్లగా అయిపోతూ
వుంటుంది. ఆ సంచికలోనే 'మీ బాషాభివృద్ధికి'
అంటూ ఒక పరీక్ష పెట్టారు. దానికి మీరిచ్చిన
సమాధానాలలో, బహుశా మీకు తెలియకుండానే,
కొన్ని తప్పులు దొర్లాయ్. "స్వంతము" అనే
మాట సరి అయినది గాని, "సొంతము" కాదు.
ఇక యౌవనము ప్రకృతి అయితే, యవ్వనము
దానికి వికృతి. రెండూ సరి అయినవే.

—మోహనదేవి, హ్యూరల్లి

[ఈ ఉత్తరం రాసే ముందు మీరు విసుంటున్న
చూసి రావలసిందే బాగుండేది. మీరు చెప్పిన
రెండు మాటలూ తప్పేవని మరోవారి మనవి
చేసుకుంటున్నాము. —వ.నం]

జూలై 'పదిహేను' తేదీగల 'వనిత'లో యద్దన
పూడి సురోచనారాణి - గోష్టికి ముందు వున్న
పరిచయ వాక్యాలలో - 'చదువుకున్న అమ్మాయిలు'
ఆమె రాసిన నవలగా పేర్కొనబడింది.
"చదువుకున్న అమ్మాయిలు నేను వ్రాసిన నవల
కాదు. దానికి చేసిన రచన నా తొలి నినిమా
ప్రయత్నం. అత్యయలు నేను వ్రాసిన నవల.
ఈ పౌరపాటు సవరించగలరు" అంటూ సురో
చనారాణి తెలియజేశారు. పాఠకులు గమనించ
గలందులకు కోరుతున్నాము.

— వ. నం.

ముఖచిత్రం: యుద్ధ లక్ష్మీబాయి

“యూస్సీ రాజ్యాన్ని నానుంచి ఎవరు కబళించ గలరు? అటువంటి వాడెవడైనా ఉంటే దైర్యంగా ప్రయత్నించండి!” అని ఆ కోట ప్రాకారం మీది నుంచి గర్జించింది ఒక పద్దెనిమిది సంవత్సరాల యువతి. ఆమె గర్జన వినగానే ‘మహారాణి లక్ష్మీబాయి వర్తిల్లాలి’ అని కోటముందున్న వేలాది మంది ఘోషించారు. కొందరు ముందుకు వచ్చి ‘మీ ఆజ్ఞ పాటించి మీరు చెప్పినట్లు చేస్తాము. విజయమో! వీరస్వర్గమో!’ అని ప్రతిజ్ఞలు చేశారు. 1857 లో ఒక రోజు సాయంకాలం జరిగిన సంఘటన అది.

అప్పటికే ఆంగ్లేయులు భారత దేశంలో నిల దొక్కుకోవడానికి తగిన ప్రయత్నాలు పెద్ద ఎత్తున చేయసాగారు. దేశమంతా చెదరిపోయి ఉన్న చిల్లర మల్లర రాజరిమధ్య ఉన్న తరతరాల వైరం, మతభేదాలు - ఇటువంటి రకరకాల కారణాలు వర్తకం కోసం భారతదేశానికి వచ్చిన ఆంగ్లేయు లకు మంచి అవకాశం కల్పించాయి. రాజ్య సంపాదన ఒక్కటే లక్ష్యంగా ఉంచుకున్నవారు - ఆ లక్ష్య సాధన కోసం అడ్డుదారులు తొక్కడానికి కూడా వెనుదీయలేదు.

యూస్సీ రాజ్యం విషయం ఒక ఉదాహరణ మాత్రమే. యూస్సీ రాజు గంగాధరరావు ఆకాల మరణం పాలయ్యాడు. సంతానం లేని ఆతను తాను మరణించడానికి ముందు ఒక పసివాణ్ణి దత్తత తీసుకున్నాడు. రాజు మరణించాక ఆతని భార్య లక్ష్మీబాయి యూస్సీ రాజ్యాన్ని పరిపాలిస్తూ, తన దత్తపుత్రుడు రాజ్యభారం స్వీకరించే రోజు కోసం ఎదురుచూడసాగింది.

అయితే ఆమె ఎదురు చూడని మరో అవాంతరం ముంచుకువచ్చింది. అప్పటికే దేశంలో

స్థిరపడిన ఆంగ్లేయుల ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ- యూస్సీ రాణికి రాజ్యాన్ని పరిపాలించే అర్హత లేదన్నది. ఏరాజన్నా పిల్లలు లేకుండానే చనిపోతే ఆతని రాజ్యం తమదే అన్నది. అంతటితో ఆగక కంపెనీ పెద్ద ఎత్తున దండెత్తి యూస్సీని ముట్టడించింది.

కాని యూస్సీ రాణి బెదర లేదు. ఆమె తన నైస్యంతో కంపెనీ దండు మీద పడి వారిని ఓడించి తరమ గొట్టింది. ఆ తర్వాత ఆమె ప్రశాంతంగా రాజ్యపాలన చెయ్యసాగింది.

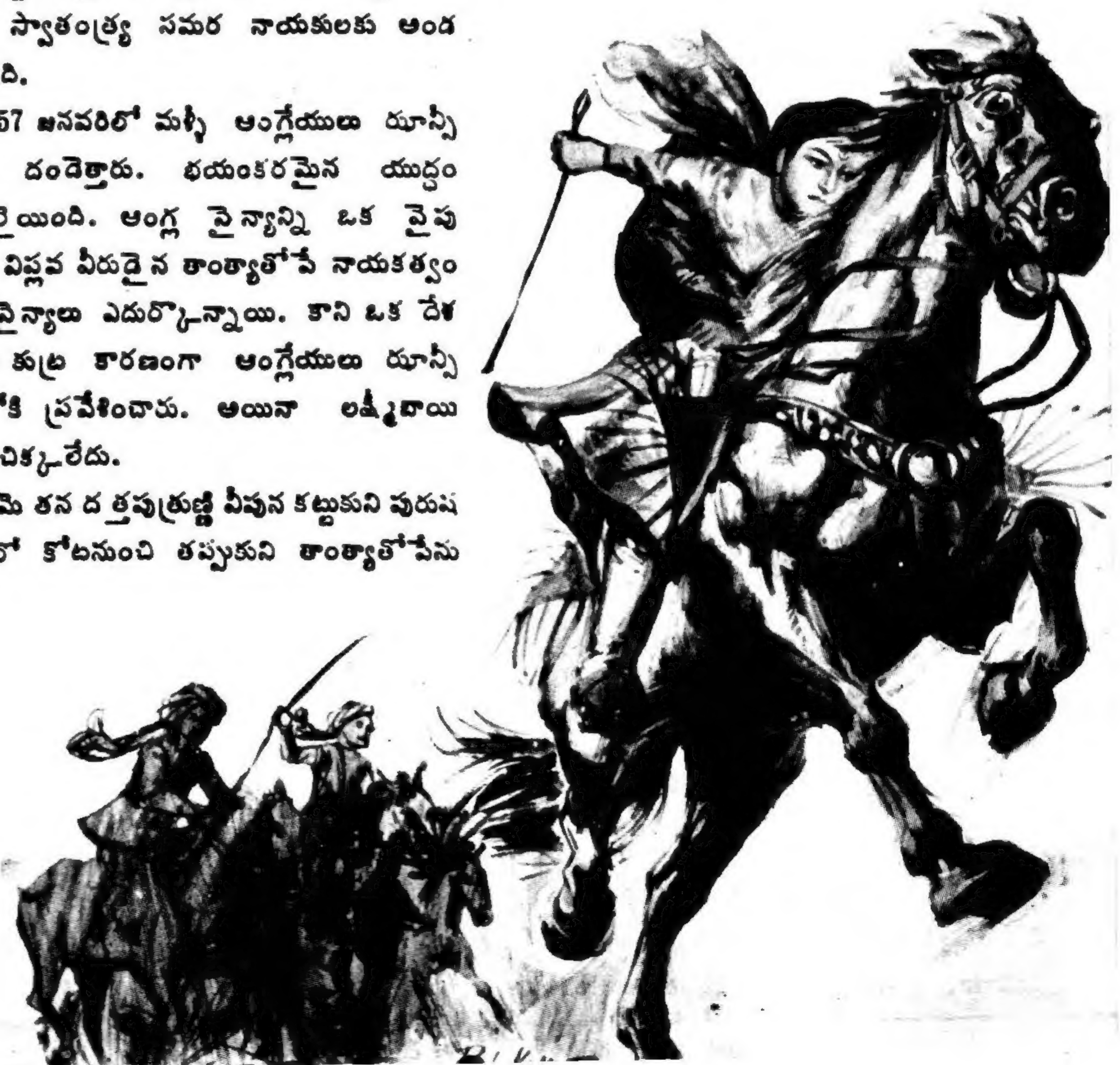
ఆంగ్లేయుల అధికారానికి లొంగకూడదన్న నిశ్చయంతో దేశభక్తులందరూ ఏకమయ్యారు. అలా 1857 లో మొదటి భారత స్వాతంత్ర్య సమరం ప్రారంభమైంది. ‘సిపాయిల తిరుగుబాటు’ చెలరేగింది. ఆంగ్లేయులను భారతదేశం నుంచి వెళ్ళగొట్టాలన్న అభిప్రాయంతో యూస్సీ రాణి కూడా స్వాతంత్ర్య సమర నాయకులకు అండ అయింది.

1857 జనవరిలో మళ్ళీ ఆంగ్లేయులు యూస్సీ మీదికి దండెత్తారు. భయంకరమైన యుద్ధం మొదలైంది. ఆంగ్ల నైన్యాన్ని ఒక వైపు నుంచి విప్లవ వీరుడైన తాంత్యాతోపే నాయకత్వం లోని నైన్యాలు ఎదుర్కొన్నాయి. కాని ఒక దేశ ద్రోహి కుట్ర కారణంగా ఆంగ్లేయులు యూస్సీ కోటలోకి ప్రవేశించారు. అయినా లక్ష్మీబాయి వారికి చిక్కలేదు.

ఆమె తన దత్తపుత్రుణ్ణి వీపున కట్టుకుని పురుష వేషంలో కోటనుంచి తప్పకుని తాంత్యాతోపేను

చేరుకుంది. త్వరలోనే తక్కిన రాజులు కొందరిని కూడగట్టుకుని ఆంగ్లేయులను ఎదుర్కోవడానికి పూనుకుంది.

ఆంగ్లేయులకు స్నేహితుడైన గ్వాలియర్ రాజుకు బుద్ధి చెప్పాలని విప్లవ నైస్యం గ్వాలియర్ మీదికి దండెత్తి ఆ కోటను వశపరచుకుంది. యూస్సీరాణిని ఎలాగైనా ఓడించాలని ఆంగ్లేయులు పెద్ద ఎత్తున దండెత్తారు. ఆమె యుద్ధరంగంలోకి ఉరికి శత్రువులను వీరోచితంగా ఎదుర్కొంది. ఒక రోజు ఆమెతో బాటు పోరాడుతున్న దానికి గాయం తగిలింది. ఆ దాని మరణించే ముందు తన రాణి ఒడిలో తల ఉంచాలని కోరుకుంది. ఆ కోరిక తీర్చడానికి లక్ష్మీబాయి గుర్రం మీది

నుంచి దిగింది. అప్పటికి ఆనాటి యుద్ధం ముగిసినా, అదను దొరికిందనుకొని ఆంగ్ల సైన్యం ఆమె మీద విరుచుకు పడింది. అంతమంది ఒక్కసారిగా తనను అడ్డగించినా ఆమె భయపడక, గుర్రం మీదికి గెంతి-తీవ్రంగా శత్రువులను ఎదుర్కొని కొందరిని చంపి; తక్కిన వారిని తరమ గొట్టింది.

ఆ రోజు ఆమెకు రెక్కలేనన్ని గాయాలు తగిలాయి. ఆ గాయాల వల్ల ఆమె మరణించింది. అయితే తన శవం కాలి బూడిదయే దాకా ఆమె తన మరణ విషయం ఆంగ్లేయులకు తెలియనివ్వ వద్దన్నది; భారత స్వాతంత్ర్యం కోసం పాటు పడిన ఆ వీర వనిత అలా వీర మరణం పొందింది!

భారత స్వాతంత్ర్యం కోసం ఆంగ్లేయులతో పోరాడిన వనితలలో యూన్సీ లక్ష్మీబాయి స్థానం చాలా విశిష్టమైనది.

1857 లో మొదటి స్వాతంత్ర్య సమరం జరగడానికి 30 ఏళ్ళ ముందే కర్ణాటక ప్రాంతంలోని కిత్తూరురాణి అయిన చెన్నమ్మ-కంపెనీ వారి ఆజ్ఞలకు లోబడడానికి నిరాకరించింది. కిత్తూరు కోట మీదికి దండెత్తిన ఆంగ్లసైన్యంలో కొందరిని పట్టి బంధించింది. అయితే ఆ తర్వాత ఆంగ్లేయులు కుట్రపన్ని ఆమెను బంధించారు. ఆమె తమ అధికారాన్ని ఆంగీకరిస్తే ఆమెను విడుదల చేస్తామన్నారు. అందుకు చెన్నమ్మ ఒప్పుకోలేదు. ఆమె బైల్ హోంగర్ కోటలో బంధింపబడి అక్కడే 1829 లో మరణించింది.

చెన్నమ్మ, యూన్సీరాణి వంటి వీర వనితల అడుగుజాడల్లో ఎందరో భారతీయ వనితలు స్వాతంత్ర్య సంపాదనకోసం పాటుపడ్డారు. వారిలో ప్రముఖురాలు బిల్లాజీ కామా విదేశంలో ఉండి ఇక్కడి విప్లవ శార్యక్రమాలను నడిపించారు.

19 వ శతాబ్దం గడిచి 20 వ శతాబ్దం ప్రారంభమైంది. భారత స్వాతంత్ర్య సమర రంగంలోకి మహాత్మాగాంధీజీ అడుగు పెట్టారు. ఆయన ఆ దేశం ప్రకారం సత్యాహింసల ప్రాతిపదిక మీద స్వాతంత్ర్య సమరం శాంతి మార్గంలో సాగజొచ్చింది.

సరళాదేవి చౌధరాణి, సరళారాయ్, లేడీ అబలా బోస్, విద్యాగారి నీలకాంత్, శారదాబేన్ మెహతా, బేగమ్ హబీద్ అలీ, అవంతికాబాయి

గోఖలే, శ్రీమతి కామదార్, శాంతాబాయి వెంగ్ సర్కార్, వేదాంతం కమలాబాయి, కృష్ణాబాయి పంజీకర్, రమాబాయి రనదే, కస్తూరిబాగాంధీ, సరోజినీ నాయుడు, నిస్థర్ సుబ్బలక్ష్మి, డాక్టర్ ముత్తులక్ష్మిరెడ్డి వంటి ప్రముఖులు స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో ఎంతో కృషి చేశారు.

1930 లో ఉప్పు సత్యాగ్రహంతో భారత స్వాతంత్ర్య సమరం ఒక కొత్త మలుపు తిరిగింది. ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో స్త్రీలు చాలా ఉత్సాహంతో పాల్గొన్నారు.

ఈ సత్యాగ్రహంలో “భారత స్త్రీలు నిర్వహించిన పాత్ర గురించి స్వర్ణాక్షరాల్తో వ్రాయవలసి ఉంటుంది” అన్నారు గాంధీజీ. ఆచంట రుక్మిణీ లక్ష్మీపతి, పొణకా కనకమ్మ, దుర్గాబాయి దేశ్ ముఖ్ వంటి తెలుగు వనితలు ఈ సత్యాగ్రహంలో ఉత్సాహంగా పాల్గొన్నారు.

విదేశవస్తువులను బహిష్కరించే ఉద్యమంలో కూడా స్త్రీలు విరివిగా పాల్గొన్నారు. మాగంటి అన్నపూర్ణమ్మ వంటి ఆంధ్ర స్త్రీలు ఈ ఉద్యమంలో పాల్గొని తక్కినవారికి మార్గం చూపారు.

స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో పాల్గొన్న స్త్రీలు ఎందరో జైలు శిక్ష అనుభవించారు. జైళ్ళలో వారు ఎన్నెన్నో బాధలకు గురయ్యారు. జాతిమత భాషాభేదాలు లేకుండా దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం భారత స్త్రీలు ఎన్నెన్నో త్యాగాలు చేశారు. అటు వంటివారిలో దువ్వూరి సుబ్బమ్మ, కడప రామ సుబ్బమ్మ, మానావ్రగడ రామసుందరమ్మ, చుండూరి రత్నమ్మ, ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మ వంటి తెలుగు వనితలు కూడా కనిపిస్తారు.

1942 లో బెంగాలులో మాతంగిని అన్న 82 సంవత్సరాల వీర వనిత పోలీసుల తుపాకీలకు భయపడక ఎదుర్కొని కాల్పులకు గురయి మరణించింది. ఆమె మరణిస్తున్నప్పుడు ఆమె చేత జాతీయ పతాకం ఉంది!

అప్పుడే అస్సాంలో పద్నాలుగేళ్ళ కనకలత ఒక పోలీస్ స్టేషన్ పై జాతీయ పతాకం ఎగర వేయబోయి పోలీసుల తుపాకీలకు బలి అయింది! ఆమెను అనుసరించి పతాకం ఎగరవేయబోయి మరి అరవైమంది వీర మరణం పాలయ్యారు.

ఇటువంటి సంఘటనలు భారత స్వాతంత్ర్య సమర చరిత్రలో ఎన్నో కనిపిస్తాయి. స్వాతంత్ర్య సంపాదనకోసం భారత స్త్రీలు చేసిన త్యాగం రానున్న తరాలవారికి అదర్శం కాదగ్గది!

స్వాతంత్ర్యోద్యమం - వార్తలు

భారత దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం స్త్రీలు కూడా పురుషులతో సమానంగా సత్యాగ్రహాలు చేశారు; ఉద్యమాలు జరిపారు; కఠిన శిక్షలు అనుభవించారు. స్వాతంత్ర్య సమరంలో వనితలు నిర్వహించిన పాత్ర గురించి తెలుసుకోవడానికి 1932 నాటి ఈ వార్తలూ, విశేషాలూ దోహదం చెయ్యగలవు. 1932 నాటి వార్తలన్నీ ఇందులో లేకపోయినా, ఇక్కడ ప్రచురించిన వివరాలు అప్పటి భారత వనితల గురించి తెలుసుకోవడానికి తోడ్పడుతాయి.

జనవరి 17 - గుమ్మడిదల దుర్గాబాయిమ్మ (దుర్గాబాయి దేశ్ ముఖ్) గారికి 8 నెలల కఠిన శిక్ష విధించారు.

జనవరి 20 - మద్రాసులో అంబుజమ్మ, కమలాబాయి, జానకమ్మలకు చెరి 8 నెలల జైలు శిక్ష విధించారు.

జనవరి 21 - మంతెనవారిపాలానికి చెందిన మంతెన అచ్చయ్యమ్మ, సుఖవాసి భ్రమరాంబ, మంతెన చిన అచ్చయ్యమ్మ, దంతలూరు సుబ్బయ్యమ్మగార్లను ఖైదు చేశారు; చెరి 8 మాసాల కఠిన శిక్ష విధించారు.

జనవరి 22 - కొమ్ముమూరు గ్రామానికి చెందిన గాది సుబ్బమ్మ, రామినేని రాజమ్మ, మయినేని శ్రీరామమ్మగార్లకు చెరి ఏడాది శిక్ష వేశారు.

జనవరి 24 - తెలప్రోలులో పితేటింగు జరిపిన కోనేరు అనసూర్యావతిగారికి 8 మాసాల శిక్ష పడింది.

జనవరి 25 - పెదపులివర్రులో తట్టా

‘గొప్ప వ్యక్తులు ఆశయాలకై జీవిస్తే, దుర్బలులు ఆశల కొరకు జీవిస్తారు’ అని ఒక చైనా సామెత వుంది.

తాము ఏమీ చేయనవసరం లేకుండా, సుఖంగా జీవితాన్ని గడపడానికి అన్ని అవకాశాలు, సౌకర్యాలు ఉన్నప్పటికీ, జీవితానికి కొన్ని ఆదర్శాలు అంటూ ఏర్పరచుకుని, నిస్వార్థంగా ఆ ఆదర్శాల సాధనకై అహర్నిశలూ కృషిచేసే వ్యక్తులు చాలా అరుదుగా వుంటారు. అటువంటి వారిలో - స్వాతంత్ర్య సాధన కోసం, స్త్రీల అభ్యుదయం కోసం విశేషంగా కృషి చేసిన వనితలలో శ్రీమతి కడప రామసుబ్బమ్మగారు ఒకరు.

ఆమె 1902 వ సంవత్సరం - కడపజిల్లా జమ్మలమడుగు తాలూకా సుద్దపల్లె గ్రామంలో పుట్టారు. సంపన్నులైన ఆమె తల్లిదండ్రులు - శ్రీమతి కొణదుల అచ్చమ్మ, శ్రీ రామచంద్రారెడ్డి దార్మికతకు ఎంతో పేరుతెచ్చుకున్నవారు. రామసుబ్బమ్మ స్వగ్రామంలో కొంతకాలం బడికి వెళ్ళి చదువుకుని, ఆ తర్వాత ఇంటివద్దనే సంస్కృతం, ఆంగ్లం, సంగీతం నేర్చుకున్నారు.

1917 వ సంవత్సరం జూన్ 8 వ తేదీన బారిష్టరు కడప కోటిరెడ్డిగారితో ఆమె వివాహం జరిగింది. దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం పాటుపడాలన్న ఆమె దీక్షకు భర్త ప్రోత్సాహం లభించడంతో - తాను

విదేశ వర్యులనల్

వెర్ ఫేర్ బోర్డు సభ్యులుగాను మూడుసార్లు పని చేశారు. లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ సభ్యులుగా కూడా ఒక పర్యాయం ఎన్నుకోబడ్డారు. ఇలా రాజకీయ రంగంలోను, సాంఘిక సంక్షేమ సంస్థలలోను రామసుబ్బమ్మగారు నిర్వహించిన, ప్రస్తుతం నిర్వహిస్తున్న పదవులు అనేకం.

1940 లో శ్రీమతి రామసుబ్బమ్మ కడపలో మహిళా సమాజాన్ని స్థాపించి అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకూ అధ్యక్షురాలిగా వుంటూ వివిధ సంక్షేమ కార్యక్రమాలను విజయవంతంగా నిర్వహిస్తున్నారు. అందులైన బాలురు చదువుకోవడానికి కడపలో ఉన్నత పాఠశాలను స్థాపించడంలో ఆమె ఎంతో కృషిచేశారు. ఆ విధంగానే కడపలో స్త్రీల కళాశాలను స్థాపించడం పట్ల ఎంతో ఉత్సాహం చూపి, ఆ కళాశాల కోసమని లక్ష రూపాయలు విరాళం ఇచ్చారు. ‘శ్రీమతి కె. రామసుబ్బమ్మ, కోటిరెడ్డి ప్రభుత్వ స్త్రీల కళాశాల’ అన్న పేరుతో స్థాపించబడిన ఈ కళాశాలను ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ జలగం వెంగళ రావు ప్రారంభించారు.

ఈనాడు - 74 సంవత్సరాల వయసు వచ్చినా కూడా శ్రీమతి రామసుబ్బమ్మగారు తమ సాంఘిక

కడప రామసుబ్బమ్మ

ఎదుర్కొనవలసిన కష్ట నిష్ఠూరాలు గురించి ఏ మాత్రం భయపడకుండా - ఉత్సాహంగా రాజకీయ రంగంలోకి ప్రవేశించారు శ్రీమతి రామసుబ్బమ్మ.

అప్పటినుంచీ దేశ స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో ఆమె కృషి, ఆ తర్వాత సాంఘికరంగంలో ఆమె చేసిన నేవలు, రాజకీయరంగంలో ఆమె నిర్వహించిన పాత్ర - ఈనాటి యువతరానికి ఆదర్శ ప్రాయంగా చెప్పుకోతగ్గవి.

1938 లో ఆమె కాంగ్రెస్ పార్టీ తరపున కడప జిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగా ఎన్నికయ్యారు. ఆ రోజుల్లో ఆ పదవికి ఎన్నికైన తొలి వనిత వీరే! ఆ పదవిని ఆమె 4 సంవత్సరాలపాటు నిర్వహించారు.

దాదాపు 40 సంవత్సరాలు ఆమె కడప పుర పాలక సంఘ సభ్యులుగా పనిచేశారు. జిల్లా విద్యా సంఘం అధ్యక్షులుగాను, ఆర్ ఇండియా సోషల్

సేవా కార్యక్రమాలను ఉత్సాహంతో కొనసాగిస్తూనే వున్నారు. ఇటీవలే శ్రీమతి రామసుబ్బమ్మ - ఇంగ్లాండు, బెర్లియం, హాలండు, జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, అమెరికా మొదలైన దేశాలను పర్యటించి, అక్కడ తాము పాల్గొన్న కార్యక్రమాలలో భారతీయ సంస్కృతిని గురించి, తెలుగువారి బౌద్ధత్యం గురించి విశేషంగా వివరించారు.

స్వాతంత్ర్య సమరంలో ఆమె అనుభవాలు ఎటువంటివి? సాంఘిక విలువల్లో క్రమక్రమంగా మార్పులు వస్తున్న ఈ కాలంలో - ఈనాటి స్థిర గతులను గురించి రామసుబ్బమ్మగారు ఏమనుకుంటున్నారు? అన్న విషయాలు తెలుసుకోవడానికి ‘వనిత’ ఆమెతో ప్రత్యేక గోష్ఠి జరిపింది. ఆ గోష్ఠిలో తమ జీవితానుభవాలను గురించి ఆమె విపులంగా వివరించారు.

ఆ రోజుల్లో స్వాతంత్ర్య సమరంలో ఆమె పాల్గొనడానికి దోహదం చేసిన పరిస్థితులను

గురించి చెబుతూ ఆమె ఇలా అన్నారు:

“అనాడు మేము ఉద్యమంలో పాల్గొనడానికి ఎవరూ ప్రత్యేకంగా మమ్మల్ని ప్రోత్సహించలేదు. ‘మన దేశాన్ని వరాయివారి పరిపాలన నుంచి విముక్తి చేయాలి. మనదేశాన్ని మనం కాపాడుకో దానికి ఎన్ని త్యాగాలైనా చేయక తప్పదు’ అన్న గాంధీజీ పిలుపు అనాటి యువతరాన్ని కదలించింది. వేలాది ప్రజలు గాంధీజీ ఆడుగుజాడల్లో ముందుకు నడిచారు. ఉప్పెనలా సాగిపోతూన్న ఆ ఉద్యమాలను చూస్తూ - మేము చేతులు కట్టుకుని పూరికే ఉండలేకపోయాము. ‘దేశానికి నేన చేయలేని బ్రతుకులు వ్యర్థం. విజయమో - వీర స్వర్గమో ఈ ఉద్యమంలో పాల్గొనాలి. స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడాలి’ అన్న భావంతో నేనూ, నా భర్తగారూ సమరంలోకి దూకాము. ఉప్పు సత్యాగ్రహం, క్విట్ ఇండియా మొదలైన అన్ని ఘట్టాలలోను నేను, నా భర్తగారు కలిసే పాల్గొన్నాము.”

“ఆ రోజుల్లో శ్రీమతులు ద్రోణరాజు లక్ష్మి బాయమ్మ, ఉన్నవ లక్ష్మిబాయమ్మ, దువ్వూరు సుబ్బమ్మ, దుర్గాబాయి దేవ్ ముఖ్, పొణ్ణాకా కనకమ్మ, శ్రీయుతులు బులుసు సాంబమూర్తి, భోగరాజు పట్టాభి నీతారామయ్య, ఆయ్యదేవర

కాశేశ్వర రావు, ప్రకాశం పంతులు, కళా వెంకట్రావు, గాడిచర్ల హరి సర్వోత్తమరావు, కల్లూరు సుబ్బారావు వంటి ప్రముఖులతో కలిసి మెలిసి - అనాటి ఉద్యమంలో పాల్గొనే అవకాశం కలిగినందుకు మేమెంతో గర్వపడతాము.

“మా స్వాతంత్ర్య సమర జీవితంలో రెండే రెండు ప్రధానమైన ఘట్టాలను ఇప్పటికీ నేను మరచిపోలేను. అవి-ఉప్పు సత్యాగ్రహం చేస్తున్నప్పుడు - ఉత్సాహం కొద్దీ ఆ కార్యక్రమంలో పాల్గొనడంలో ఒకరిని మించి మరొకరు పోటీ పడడం..రెండవది నైమన్ కమిషన్ వారు మద్రాసు వచ్చినప్పుడు ప్రకాశం పంతులుగారు వారిని ఎదిరించి, దిక్కరించిన సంఘటన. అది చాలా క్లిష్టమైన సందర్భం....ఏ నిమిషంలో ఏం జరుగుతుందో, ఇంగ్లీషువారు ఎలాంటి కఠినమైన నిర్ణయాలు తీసుకుంటారో తెలియని పరిస్థితి. ఆ సమయంలో మేము ప్రకాశంగారి చెంతనే ఉన్నాము. వారి రైత్యాన్ని, ఆత్మ విశ్వాసాన్ని కళ్ళారా చూడగలిగాము. ఆ సంఘటనలను తలచుకున్నప్పుడు ఇప్పటికీ ఒక్క జలదరిస్తుంది!” అన్నారు శ్రీమతి రామసుబ్బమ్మ.

“ఈనాడు అధిక సంఖ్యాకులైన వనితలు సాంఘిక బాధ్యతలపట్ల ఆసక్తి చూపక పోవ

డానికి కారణాలు ఏమిటనుకుంటున్నారు” అన్న ప్రశ్నకు శ్రీమతి రామసుబ్బమ్మ జవాబు:

“నిజమే. ఇప్పటి వనితలను....వనితలనే ఏమిటి...ఈనాటి యువతరాన్ని చూస్తూ వుంటే ఒక విధమైన నిరాశ, నిస్పృహ కలుగుతున్నాయి. ఎవరికీ ‘తమ తమ జీవిత రేఖలు ఏమిటి’ అన్నది తెలియదు. సంఘంపట్ల తమకు ఉన్న బాధ్యతలు ఏమిటనీ తెలియదు. సంకుచిత దోరణులు ‘తాను బావుంటే చాలు’ అనుకునే మనస్తత్వం. ఆశయాలు లేని జీవిత గమనం.... చాలా విషయాలపట్ల అజ్ఞానం ఇవన్నీ యువతరాన్ని వెనక్కు నడిపిస్తున్నాయి. మధ్య తరగతి స్త్రీలు కొన్ని దేశాల్లాగా ఎదుర్కొంటున్న వివిధ సమస్యలకు తగిన పరిష్కార మార్గాలు కనిపించడం లేదు. అసలు ప్రధాన సమస్య-మన ప్రేరణలో నిరక్షరాస్యత అధికస్థాయిలో ఉండటం! విద్య అంటే కొన్ని ఉద్యోగాలు చేయడానికి అర్హతలను కలిగించే చదువును గురించి నేను ప్రస్తావించడం లేదు. సాంఘిక జీవితంలో మనం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలు, వాటిని శాస్త్రీయ దోరణిలో పరిష్కరించుకోడానికి అనువైన మార్గాలు, మనోవికాసానికి దోహదం చేసే వివిధ అంశాలను పాఠాలుగా నిర్ణయించడం, ప్రపంచజ్ఞానానికి ఎక్కువ అవకాశం ఉండేలా నిలబెట్టే రూపొందించడం.... మొదలైన విషయాలు చదువులో ప్రధానంగా ఉండాలి. అప్పుడే శ్రీ తనకుతానుగా మనోవికాసం పొందడానికి, ముందు తరాల వారిని చైతన్యవంతులుగా చేయడానికి ఎక్కువ అస్కారం ఉంటుంది!”

ఈ నాడు విస్తృతంగా కృషి చేస్తున్న సంక్షేమ సంస్థల బాధ్యతలపట్ల శ్రీమతి రామసుబ్బమ్మ అభిప్రాయం:

“శ్రీం స్థితిగతులను మెరుగుపరచే దోరణి రోనే-సంక్షేమం సంస్థలు తమ ప్రణాళికలను రూపొందించారే కాని అవి కేవలం బాటాబాని క్లబ్బులుగా మారకూడదు. దళిత వర్గాలు, వీడిత వర్గాల స్త్రీలకు ఉపాధి కల్పించేలా వృత్తిక్షణ కేంద్రాలను నెలకొల్పడం,విద్యావ్యాప్తికి దోహదం చేసే కార్యక్రమాలను చేపట్టడం - మొదలైన నిర్మాణాత్మకమైన పనులను వివిధ సాంఘిక సంస్థలు, మహిళా మండలులు చేపట్టాలి. అప్పుడే వాటి ఉనికి సార్థకమౌతుంది!” □

కుటుంబ సభ్యులతో....

“దేశమంతటా బ్రిటిషువారి పరిపాలనకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమాలు జరుగుతున్నాయి. ఇలా బానిసలుగా బతకడంలో ఆర్థం లేదు. దేశం కోసం మనం ఏ త్యాగం చెయ్యడానికైనా వెనుకాడకూడదు. ఎటువంటి కష్టం వచ్చినా ఎదుర్కోవాలి” అనుకున్నారు ఆ భార్యభర్తలు. దాదాపు 50 సంవత్సరాల క్రితం ఆలా అనుకుని తమ నిర్ణయాన్ని ఆచరణలో పెట్టినవారు-డాక్టర్ వేదాంతం వెంకటకృష్ణయ్య. ఆయన భార్య కమలాదేవి.

ఆలా తమ నిర్ణయాన్ని ఆచరణలో పెట్టడానికి పూనుకొన్న తర్వాత వారు ఎదుర్కొన్న కష్టాలకూ, చేసిన త్యాగాలకూ లెక్కలేదు.

బాపట్లకు చెందిన వెంకటకృష్ణయ్య కాకినాడలో కాలేజీలో చదువుతున్న రోజులలో, ఆయన విలాపురం రాజా దగ్గర పని చేస్తానని మాటయిచ్చారు; ఆలా కలకత్తాలో వైద్య విద్య అభ్యసించి కాకినాడకు తిరిగి వచ్చి విలాపురం రాజాకు వైద్యుడుగా కుదురుకున్నారు. విలాపురం రాజా బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి విరోధికారు. అందువల్ల

దంతో, కమలాదేవికి ఒక మంచి అవకాశం లభించింది. బొబ్బిలి నియోజకవర్గం నుంచి బొబ్బిలి రాజాతో పోటీ చెయ్యడానికి కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగా కమలాదేవిని ఎన్నుకున్నారు. పోటీ చాలా పెద్ద ఎత్తున సాగడం వల్ల ఆమె బొబ్బిలి నియోజకవర్గంలోని మారుమూల పల్లెటూళ్ళకు కూడా వెళ్ళి ఎన్నికల ప్రచారంలో పాల్గొన్నారు. ఆలా ప్రచారం చెయ్యడానికి కూడా ఆమెకు రాజా వారి పలుకుబడి వల్ల ఎన్నో ఇబ్బందులు ఎదురయ్యాయి. ఆమెకు తాగడానికి మంచి నీరు ఇవ్వడం కూడా నేరంగా పరిగణించేవారు.

చివరికి ఆమె ప్రయాణం చేస్తున్న దారిలో ఒక ఉచ్చు పన్ని ఆమెను చంపే ప్రయత్నం కూడా జరిగింది. ఆ ప్రయత్నంలో ఆమె తీవ్రంగా గాయపడి కొన్నాళ్ళబాటు మంచం మీది నుంచి దిగలేని పరిస్థితికి చేరుకున్నారు. అయితే ఆమె ఆత్మవిశ్వాసం, ధైర్యం సడలలేదు. దేశసేవ తన ద్యేయమంటూ ఆమె తన ఆరోగ్యాన్ని కూడా లెక్క చెయ్యక మరింత ఉత్సాహంగా ఎన్నికల

వేదాంతం కమలాదేవి

స్వాతంత్ర్య సమరంలో డాక్టర్ కృష్ణయ్య పాల్గొనడం రాజాకు ఇష్టం లేకపోయింది. అయినా కృష్ణయ్య తన నిర్ణయాన్ని మార్చుకోలేదు. చాలా కష్టనష్టాలకు గురయి రాజానుంచి దూరమై స్వతంత్రంగా వైద్యవృత్తి చెయ్యసాగారు. శ్రీమతి కమలాదేవి భర్తకు చేదోడు వాదోడు అయ్యారు.

కడపజిల్లా నందలూరులో పుట్టి పెరిగిన కమలాదేవికి చిన్నతనంలోనే కృష్ణయ్యగారితో వివాహమైంది. పెళ్ళయిన కొద్ది రోజులలోనే ఆ దంపతులకు సంఘసంస్కరణ పట్ల ఆసక్తి కలిగింది. వారిద్దరూ బ్రహ్మ సమాజంలో చేరి సంఘసేవ చెయ్యసాగారు. స్వతహాగానే సంఘసేవపట్ల ఆసక్తిగల ఆ దంపతులు—దేశ భక్తులకు ఆశ్రయం కలిగించడానికి, పోరాటాలలో పాల్గొనడానికి ఉత్సాహం చూపించారు.

కొన్నాళ్ళ తర్వాత కాకినాడలో జరిగే కాంగ్రెసు పార్టీ కార్యకలాపాలన్నిటికీ కృష్ణయ్యగారి ఇల్లు రంగస్థలమయింది. ప్రముఖ కాంగ్రెసు నాయకులు ఎందరో కృష్ణయ్యగారి యింట బసచేసి కాంగ్రెసు కార్యక్రమాలు నిర్వహించేవారు.

బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా ఉద్యమాలు జరిపి పోలీసుల లాఠీ దెబ్బలు తిని వచ్చిన వారికి కృష్ణయ్యగారు వైద్యం చేసేవారు; కమలాదేవి అటువంటి వారి ఆలనా పాలనా చూసేవారు.

1930 నాటి ‘ఉప్పు సత్యాగ్రహం’లో కమలాదేవి పాల్గొన్నారు. ఆమె ఊరూరూ తిరిగి కాంగ్రెసు సమావేశాలలో పాల్గొని ప్రజలను స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో పాల్గొనమని ప్రోత్సహించారు; ఆమె నాపడాలో ఉప్పు సత్యాగ్రహం జరిపారు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఆమెను సత్యాగ్రహంలో పాల్గొన్నందుకు మొత్తంమీద రెండుసార్లు బంధించింది. కమలాదేవి దాదాపు ఏడాది పైగా జైలు శిక్ష అనుభవించారు.

తన ప్రజాసేవా కార్యక్రమాలకు గుర్తుగా—ఆమె కాంగ్రెసు తరపున కాకినాడ పురపాలక సంఘంలో సభ్యురాలుగా ఎన్నికయ్యారు. ఆమెను జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ సభ్యురాలుగా కూడా ఎన్నుకున్నారు.

1937 లో కాంగ్రెసు—దేశం మొత్తం మీద జరగనున్న ఎన్నికలలో పాల్గొనాలని నిశ్చయించ

ప్రచారానికి-పూనుకున్నారు. అయితే చివరికి రాజా వారిని ఎదుర్కోవడానికి కాంగ్రెసు అప్పట్లో కార్మిక నాయకులుగా ప్రసిద్ధి గడిస్తున్న శ్రీ వి. వి. గిరిని తన అభ్యర్థిగా నిలబెట్టాలనుకోవడంతో, కమలాదేవి తమ అభ్యర్థిత్వాన్ని విరమించుకున్నారు. అయినా ఆమె శ్రీ గిరికి ఓట్లు వెయ్యమని తీవ్రంగా ప్రచారం జరిపారు. ఆ ఎన్నికలలో శ్రీ గిరి విజయం సాధించారు.

అయితే ఎన్నికల ఫలితాలు వెలువడేసరికి ఆమె బాగా జబ్బు పడ్డారు. అంత జబ్బుగా ఉన్నా ఆమె స్వాతంత్ర్య కాంక్ష తగ్గలేదు. “త్వరలోనే దేశం స్వతంత్రమవుతుంది” అంటూ ఉండేవారు ఆమె. 1940 జూలై 14 న ఆమె మరణించారు.

కన్న బిడ్డల గురించి, కుటుంబం గురించి పట్టించుకోక దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం తమ సర్వస్వాన్నీ త్యాగం చేసిన త్యాగమూర్తులుగా కమలాదేవి, కృష్ణయ్య చరిత్ర తెక్కారు.

‘స్వాతంత్ర్యం త్వరగా రావాలంటే ప్రీతి పూనుకోవాలి’ అంటూ ఉండేవారు శ్రీమతి కమల. ఆలా ఆమె ఎందరో ప్రీలకు మార్గదర్శి అయ్యారు.

గోష్ఠి

రోడా మిత్ర

'మన సమాజం సమ సమాజంగా అవతరించాలంటే ధనికులు
బీదవారికి తోడ్పడాలి. సమాజంలో వెనుకబడ్డవారికి,
నిరాశ్రయులై వున్నవారికి, వికలాంగులైనవారికి ఇంకా ఇలా
బాధపడుతూన్నవారందరికీ స్వచ్ఛందసేవ చేసేవారు అవసరం.
నాకు అటువంటి స్వచ్ఛందసేవ చేయటంలో ఎంతో తృప్తి కలుగుతుంది.
అందువల్లనే నేను నా 26 వ సంవత్సరం నుంచి సాంఘిక సేవ
చేయటంలో నిమగ్నమయి వున్నాను' అంటారు ప్రఖ్యాత
స్వచ్ఛందసేవిక, మాజీ (ఆంధ్రప్రదేశ్) మంత్రిణి అయిన శ్రీమతి రోడామిత్ర

అంతర్జాతీయ మహిళా దశాబ్దంగా ఈ దశాబ్దాన్ని
ఎన్నికచేశారు గదా : దానిమీద మీ అభిప్రాయం ?
1975 ను అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరంగా
ఎన్నిక చేసినా అనుకున్నంత ప్రయోజనం
కలిగినట్లు కనిపించదు. ఒక దశాబ్దాన్ని ఎన్నిక
చేసినా తగిన చర్య తీసుకొనకపోతే ఫలితం
వుంటుందని అనిపించదు. కానీ కొంతవరకు స్త్రీల
సమస్యలను ప్రభుత్వం చేపట్టటానికి, గుర్తించటానికి
ఆస్కారం ఏర్పడ్డది. ఇంకా చెయ్యాల్సింది ఎంతో
వుంది. స్త్రీలలో ఆ జాగరూకత వచ్చినప్పుడే
ఏ దశాబ్దమయినా ప్రయోజనకారి అయ్యేది. స్త్రీలు
సమాజమైన హక్కులకై పోరాడవలసిన తరుణం ఇది.

స్త్రీల హక్కులు రక్షింపబడాలంటే ఏం చెయ్యా
లంటారు ?

స్త్రీల మానసిక స్థితిలో పరివర్తన రావాలి.
తమ హక్కులను బాధ్యతలను వాళ్ళు గుర్తించ
గలగాలి. ఇప్పుడు స్త్రీలు దీనిస్థితిలో వున్నారని
నేను అనను. సంపాదించేది పురుషుడే అయినా
దాన్ని ఖర్చుపెట్టేది స్త్రీలే గనక వారికే ఎక్కువ
అధికారం వుంటుంది. కొన్ని కుటుంబాలలో స్త్రీ
పురుషులు ఇద్దరూ సంపాదించినట్లయితే ఇద్దరూ
సమంగా జీవిస్తారు. అనాదిగా మన సమాజం
పురుషుడే శ్రీకన్న మిన్నగా భావిస్తూ వచ్చింది.
ఇది వాస్తవం కాదనీ, ఇద్దరూ సమానులే అని

1974 వ సంవత్సరం నుంచి ఇండియన్
కాన్సిల్ ఆఫ్ సోషల్ వర్క్కు సంస్థలో
సభ్యురాలిగా వున్న శ్రీమతి రోడామిత్ర
ఆ సంస్థ ఆంధ్రప్రదేశ్ విభాగానికి అధ్యక్షు
రాలిగా (66-71), ఉపాధ్యక్షురాలిగా (56-
66, 68-70) గౌరవ ప్రధాన కార్యదర్శిగా
(1969 నుంచి నేటివరకు) పనిచేశారు;
చేస్తున్నారు. ఆమెతో 'వనిత' జరిపిన
గోష్ఠి ఇది :

సమాజంలో ప్రతి ఒక్కరూ గుర్తించవలసిన అవసరం
వుంది. అందుకు స్త్రీ విద్యను అధికం చెయ్యాలి.
చుట్టూ వున్న సమాజాన్ని తెలుసుకునే స్థితికి స్త్రీ
ఎదగాలి. అప్పుడే ఈ సమస్యకు పరిష్కారం.

మన సంప్రదాయాలు, ఆచార వ్యవహారాలు
స్త్రీల ప్రగతికి ప్రతిబంధకంగా నిలిచాయనడం
గురించి మీ అభిప్రాయం ?

మూర్ఖత్వంతో కొందరు నిజమైన మన సంస్కృతిని
తెలుసుకోలేకపోతున్నారు. పరిస్థితులనుబట్టి అలవాట్లు
మారకాయి. అలా మారిన అలవాట్లను కొందరు
అంగీకరించలేక తమ సంప్రదాయాలకు అవి భిన్నం
అని భావిస్తున్నారు. అటువంటి ఆలోచనలనుండి
ఆ స్త్రీలను మనం వాస్తవానికి మరల్చాలి.

ఇతర దేశాలలో పర్యటించి అక్కడి స్త్రీలను
గురించి, సాంఘిక కార్యక్రమాల గురించి పరిశీ
లించారుగదా : వాటిని గురించి చెబుతారా ?

ఇంటర్ నేషనల్ సోషల్ వర్క్ కాన్ఫరెన్సు
సందర్భంగా స్వీడన్, జపాను దేశాలు సందర్శించాను.
కొన్ని డెలిగేషన్సులో సభ్యురాలిగాను, బిచ్చగాళ్ళ
సమస్య వంటి కొన్ని సమస్యల పరిష్కారాన్ని
తెలుసుకునేటందుకు చైనా, రష్యా, యు.ఎస్.ఎ,
ఫ్రాన్సు, జర్మనీ, ఇటలీ, కువైట్, లెబనాన్, ఈజిప్టు,
ఇరాన్, ఇరాక్, ఇంగ్లండు మొదలైన దేశాలలో
పర్యటించాను. అయితే మనకు, అక్కడి స్త్రీలకు
జీవితపు విలువలలోనే భేదం వుంది. మనది చాలా
ఉన్నతమైన జీవితమని నా అభిప్రాయం. అయితే
మన స్త్రీలలో కొంత సాంఘిక పరివర్తన ఏర్పడాలని
నా ఉద్దేశం. ఆ పరివర్తన హఠాత్తుగా రాదు.
కాలంతోపాటు, అవసరాలతోపాటు వస్తుంది.

నేటి పరిస్థితుల్లో స్త్రీ నిర్వహించవలసిన పాత్ర
గురించి మీ ఉద్దేశం చెబుతారా ?

మన జనాభా 60 కోట్లలో సగ భాగం స్త్రీలు.
వాడు నిర్వహించగల పాత్ర అన్ని రంగాల్లోనూ
వుంది. ఏ సమాజం ముందంజ వేయాలన్నా స్త్రీలు
తీసుకోవలసిన బాధ్యతలు చాలా వుంటాయి. మన
సమాజంలో అవి మరి ఎక్కువగా ఉన్నాయి.

వరకట్నం వంటి దురాచారాలు స్త్రీలు అంత మొందించగలరని నా విశ్వాసం.

ఇన్ని ఏళ్ళ మీ సంఘసేవా కార్యక్రమాలలో మీరు మరువలేని కార్యక్రమాలు ఏవో తెలుపుదారా ?

నేను ప్రతి వనిసీ దీక్షతో చేస్తాను. అందుకని నాకు ఎటువంటి స్వచ్ఛంద సేవా కార్యక్రమమయినా మరువలేనిదిగానే తోస్తుంది. వాటిలో ముఖ్యంగా- 1956లో ఇండియన్ కాన్సిల్ ఆఫ్ నోషల్ వెల్ ఫేర్ సంస్థకు అనుబంధంగా వున్న అనేక ఇతర సంస్థల సహాయార్థం నేను సమకూర్చగలిగిన 12 లక్షల రూపాయల వైచిలుకు విరాళాల సేకరణ, ఏకలాంగుల కై విర్పరచబడ్డ 'ఆరామ్ పుర్' నిర్వహణ-దానికి నిధుల సేకరణ, 1958 లో నేను చేపట్టిన 'విమెన్సు ఎంప్లాయ్మెంట్ స్కీమ్', 1962 లో 'మిడ్ డే మిల్' ప్రోగ్రామును ఇండియన్ కాన్సిల్ ఆఫ్ నోషల్ వెల్ ఫేర్ (I C S W) తరఫున నిర్వహించటం, 1964 లో స్కూల్ ఆఫ్ నోషల్ వర్క్కు స్థాపించడం, 1970 లో వరదకు గురైన హైదరాబాదు నగరవాసులకు సేవ చెయ్యటం, 1971 లో పాకిస్తాన్ దురాక్రమణ సమయంలో ప్రధానమంత్రి నిధికి 50 వేల రూపాయలకు వైచిలుకు విరాళాలు సేకరించి యివ్వటమేగాక మార్చి 71 లో వివిధ సంస్థల సహకారంతో యుద్ధంలో గాయపడ్డ జవానులకు ఆస్పత్రులలో చికిత్స జరిపించడం, 1973 లో- యుద్ధంలో మరణించిన తమరవిధుల భార్యల సహాయార్థం ఏర్పాటు చేసిన 'వార్ విడోస్ అసోసియేషన్' గౌరవ కార్యదర్శిగా రాష్ట్రపతిని కలుసుకుని సమస్యను వివరించి వారికి సహాయం జరగగలందుకు ప్రభుత్వ హామీ పొందడం- ఇలా చెప్పుకుపోతే ఎన్నో వున్నాయి.

విమెన్సు ఎంప్లాయ్మెంట్ స్కీమ్ ను మీరు నిర్వహిస్తున్నారు కదా--ఎటువంటి స్త్రీలకు మీరు ఉద్యోగాలు ఇప్పిస్తారు ?

మేము ఉద్యోగాలు ఇప్పించటం కాదు. మేమే ఉద్యోగాలు ఇస్తాం. కాన్సి ప్యాక్టరీలలో కాన్సి అఫీసులలో, కాన్సి కళాశాలలలో, కాన్సి ప్రదేశాలలో ఈ పథకం క్రింద మేము కాంటిన్యూ నడుపుతున్నాము. అందులో ఆ స్త్రీలకు ఉద్యోగావకాశాలు కలిగించటం జరుగుతుంది. ఎక్కువగా- చదువురానివారికి ఈ ఉద్యోగావకాశాలు ఎక్కువగా

సమాధానాలు

సమాధానాలు

'సందేహాలు - సమాధానాలు' శీర్షికను
'వనిత' పాఠకులకు పరిచితురాలైన
ఛాయా ఆర్య (బొంబాయి) నిర్వహిస్తున్నారు.

శరీర సౌందర్యం కాపాడుకోవడానికి
అనునరించవలసిన విధానాల గురించి, వస్త్రధారణ గురించి
సులభంగా చెయ్యదగిన చేతిపనుల గురించి మీకు ఏవైనా
నందేహాలు ఉన్నా, నలహాలు కావలసి వచ్చినా
వాటిని కార్డుల మీద రాసి ఎడిటర్ 'వనిత'
చందమామ బిల్డింగ్స్, మద్రాసు 600 026
చిరునామాకు పంపితే చాలు. ఈ కార్డుల మీద ఇవి తప్ప
తక్కిన విషయాలేవి ఉండకూడదు.

కె. వనంతలక్ష్మి, ఆనంతపురం.

నాకు ప్రాస్పెక్టివ్ ఉండటం వల్ల-కళ్ళద్దాలు
వేసుకుంటాను. ఐతే-దీనివల్ల ఎప్పుడూ నా కళ్ళ
చుట్టూ తేమపొర వంటిది ఏర్పడుతూ ఉంటుంది.
దాంతో మాటిమాటికీ కళ్ళద్దాలు తీయడం, ఆ తడిని
తుడుచుకోవడం చేయవలసి వస్తుంది. ఇది చెర్చ
చికాగ్గా ఉంది. అలా కంటిచుట్టూ తేమపొర ఏర్పడ
కుండా ఉండటానికి మిరచిదైవా ఉపాయం చెబు
కారా?

ఉష్ణ వాతావరణంలో ఎప్పుడూ కళ్ళద్దాలు వేసుకుని
ఉండటం వల్ల, కళ్ళచుట్టూ ఉన్న చర్మానికి గాలి
తగలకపోవడం వల్ల అలా తేమపొర ఏర్పడుతూ
ఉంటుంది. అంచేత మీరు తరచుగా కళ్ళద్దాలు
తీసేసి ఆ చర్మానికి గాలి తగిలేలా చూసుకోవాలి.
చర్మాన్ని మెరుగుపరిచే మంచి స్కిన్ రిఫ్రెషర్ ను
కానీ, ఉడుకులూ కానీ కళ్ళ చుట్టూ తరచుగా
అద్దుతూ ఉండాలి. జిడ్డుగా ఉండే క్రిములు గాని
దట్టమైన మేకప్ కాని ముఖానికి పట్టించకుండా.

చర్మానికి బాగా గాలి తగలసీయడం ఎంతైనా
అవసరం.

ఎస్. కునుమకుమారి, న్యూఢిల్లీ.

నా కనుబొమలు చాలా దట్టంగా ఉంటాయి. అలా
కనిపించడం అందవికారంగా ఉంటుందని వాటిని
మరుగువరచేలా వేమ నల్ల కళ్ళద్దాలను వేసుకుంటు
న్నాను. నాకు కళ్ళద్దాలు వేసుకోవడం ఇష్టం లేదు.
కనుబొమలను కత్తిరించిన గుర్తులు లేకుండా, వాటిని
సన్నగా అందంగా తీర్చి దిద్దుకోవడానికి ఏదైనా
మార్గం ఉంటే చెప్పరూ?

చక్కని కళ్ళ అందం వ్యక్తం కావాలంటే-కను
బొమల అందం కూడా అవసరమే. కనుబొమలు
దట్టంగా ఉన్నా, పలచగా ఉన్నా ముఖం అంద
వికారంగా కనిపిస్తుంది. కనుబొమలను 'షేవ్'
చేయడం వల్ల-ఆ గుర్తులు స్పష్టంగా కనబడి,
అవి అందవికారాన్ని కలుగజేస్తాయి. కాబట్టి
వాటిని సరిగ్గా తీర్చిదిద్దేందుకు Plucking

లేదా Threading అనే ఓ పద్ధతి ఉంది. (చైనా
వాళ్ళు రూపొందించిన ఈవిధానంలో వెంట్రుకలను
కత్తిరించకుండా - నొప్పి కలగకుండా పెరికి
వేస్తారు.) మొదట మీరు ఒక మంచి బ్యూటీ
షియన్ దగ్గరకు వెళ్తే-వాళ్ళే ఆ విధానాన్ని
వివరిస్తారు. ఖర్చు రెండు మూడు రూపాయలకు
మించదు. అలా రూపొందిన కనుబొమలు
ఒక నెల రోజులవరకూ అలాగే ఉంటాయి.
ఆ తర్వాత మీకు మీరే 'టీజర్' (Tweezer)ను
(దీన్నే 'చిమటా' అని కూడా అంటారు.) ఉప
యోగించి మీరు కల్పించిన కనుబొమల ఆకారానికి
అదనంగా పెరిగిన వెంట్రుకలను అప్పుడప్పుడూ
తొలగించుకోవచ్చు. అలా మీ కనుబొమల
అందాన్ని నిరంతరం కాపాడుకోవచ్చును.
ఈ విషయంలో షరో చిన్న చిట్కా. 'టీజర్'
ద్వారా మీరు కనుబొమల వెంట్రుకలను తొల
గించే ముందు-ఆ భాగంలో ఏదైనా కోర్ట్ క్రిమ్
రాస్తే, ఆ పని మరింత సులువౌతుంది; తొల
గించిన తర్వాత కొంత ఉడుకులూం రాయండి.

శోభారాణి, హైదరాబాదు.

సినిమాల్లో కారల పెదాలు బాగా మెరుస్తున్నట్లు కనిపిస్తాయి. వాళ్ళు లిప్స్టిక్ రాసుకున్నట్లే వేమా రాసుకుంటాను. కానీ నా పెదాలకు ఆ మెరుపురాదు. అలాంటి మెరుపు రావాలంటే వేసు ఏం చేయాలి? లిప్స్టిక్ మెరవకపోవడానికి మీరు వాడే లిప్స్టిక్ కూడా ఒక కారణమై ఉండవచ్చును. బాగా పాత బడి ఎండిపోయినట్లున్న లిప్స్టిక్ ఉపయోగించినా అలా ఉంటుంది. అంచేత ముందుగా పెదాలకు మంచి క్రీమును రాసి, ఆ తర్వాత లిప్స్టిక్ వేసుకుంటే కొంత వరకూ మీరు ఆశించిన ఫలితం కనిపిస్తుంది. సాధారణంగా మోడల్స్ కానీ, సినిమాతారలు కానీ-లిప్స్టిక్ వేసుకున్నాక పెదాలపైన 'లిప్ గ్లెస్ నెనర్స్'ను ఉపయోగిస్తారు. అందువల్ల కూడా ఆ మెరుపు బాగా కనిపిస్తుంది. అటువంటివి మీకు అందుబాటులో లేకపోతే-మీరు లిప్స్టిక్ వేసుకున్నాక కాస్త కొద్దిక్రిమును గాని లేదా కొంచెం వేసరైనను కానీ పెదాలపైన సన్నగా అద్దుకుంటే-అటు వంటి మెరుపే పెదాలపై ప్రతిఫలిస్తుంది:

నా ముక్కుపైన, ముక్కు చుట్టూ - మొటిమల్లాంటి వల్లని మచ్చలు ఉండటం వల్ల ముఖం అందంగా రంగా ఉంది. అవి పోవాలంటే ఏం చేయాలి?

ముఖం మీద మనకు కనిపించకుండా ఉండే చిన్న చిన్న రంధ్రాల్లో దుమ్ము, మురికి చేరడం వల్ల ఇలా నల్లగా మొటిమల్లాంటివి ఏర్పడుతుంటాయి. ఇవి పోవడానికి మీరేం చేస్తారంటే ముందుగా మీ ముఖానికి వేడినీటి ఆవిరిని పట్టించండి. ఆ తర్వాత గోళ్ళు తగలకుండా-ఆ మచ్చలను నెమ్మదిగా అదిమి వేయండి. ఇలా చేయడం వల్ల ముఖం మీది రంధ్రాల్లోని మురికి పోయి-ఆ నల్లని మచ్చల్లాంటివి క్రమంగా తగ్గిపోతాయి.

పద్మ, రాజమండ్రి.

నా వళ్ళు వసువువచ్చగా ఉంటాయి. అవి తెల్లగా, అందంగా కనిపించడానికి ఏదైనా చిట్కా చెబుతారా?

దీనికొక మంచి మార్గం ఉంది. మీరు సగభాగం టేబిల్ సాల్ట్, 2/3 పాళ్ళు వంటపోడా కలిపి, ఆ పొడిని వళ్ళకు రాసుకుని తోమండి. అలా కొన్ని రోజులపాటు చేస్తే పళ్ళు ప్రకాశవంతంగా ఉంటాయి.

అనుపొజు దుర్గాదేవి, వరంగల్.

నా కళ్ళ చుట్టూ వల్లని మచ్చలాంటిది పెరుగుతోంది. ఈ మచ్చ పూర్తిగా పోవాలంటే ఏం చేయాలి?

అందుకు కారణాలు రకరకాలుగా వుండవచ్చును. మీరు అనారోగ్యంతో ఉన్నా, సరిగ్గా నిద్ర లేకపోయినా, శరీరంలో శక్తి లేకపోవడం చేత ఏర్పడే అలసట కారణంగా కూడా అలా కళ్ళ చుట్టూ వల్లని పొరలాంటిది ఏర్పడడానికి అవకాశం వుంది. అంచేత ముందుగా మీరు డాక్టర్ దగ్గరకు వెళ్ళి ఆరోగ్యాన్ని పరీక్ష చేయించుకోండి. తదనుగుణంగా మందులు తీసుకోండి. మీ ఆరోగ్యం మామూలుగానే ఉండనుకున్నప్పుడు-ఈ చిన్న చిట్కాను పాటించండి. మరీ వేడిగాలేని తేనీటిలో శుభ్రమైన దూదిని తడిపి, దాంతో కంటి చుట్టూ మెల్లగా కొంతసేపు తుడవండి. అలా కొన్ని రోజుల పాటు ప్రయత్నించితే-కొంత వరకూ మీ సమస్యకు పరిష్కారం లభిస్తుంది.

శైలజ, బాపట్ల.

నా వయసు 16 సంవత్సరాలు. నేను చాలా పొట్టిగా ఉంటాను. బాగా పొడుగు పెరగడానికి వృద్ధికరమైన ఆహారాన్ని తీసుకోవాలని డాక్టర్లు చెప్పారు. కానీ అందువల్లకూడా ఏమా పలితం కనిపించలేదు. మారేదేనా పలహా చెప్పరా?

నగలను 'పాలిష్' చెయ్యడానికి టూత్ పేస్టుగానీ, వళ్ళపొడిగానీ వాడవచ్చును. టూత్ పేస్టు ఉపయోగించి నగలను శుభ్రపరిచి వాటిని పొడిగుర్తతో బాగా తుడిచేస్తే చాలు!

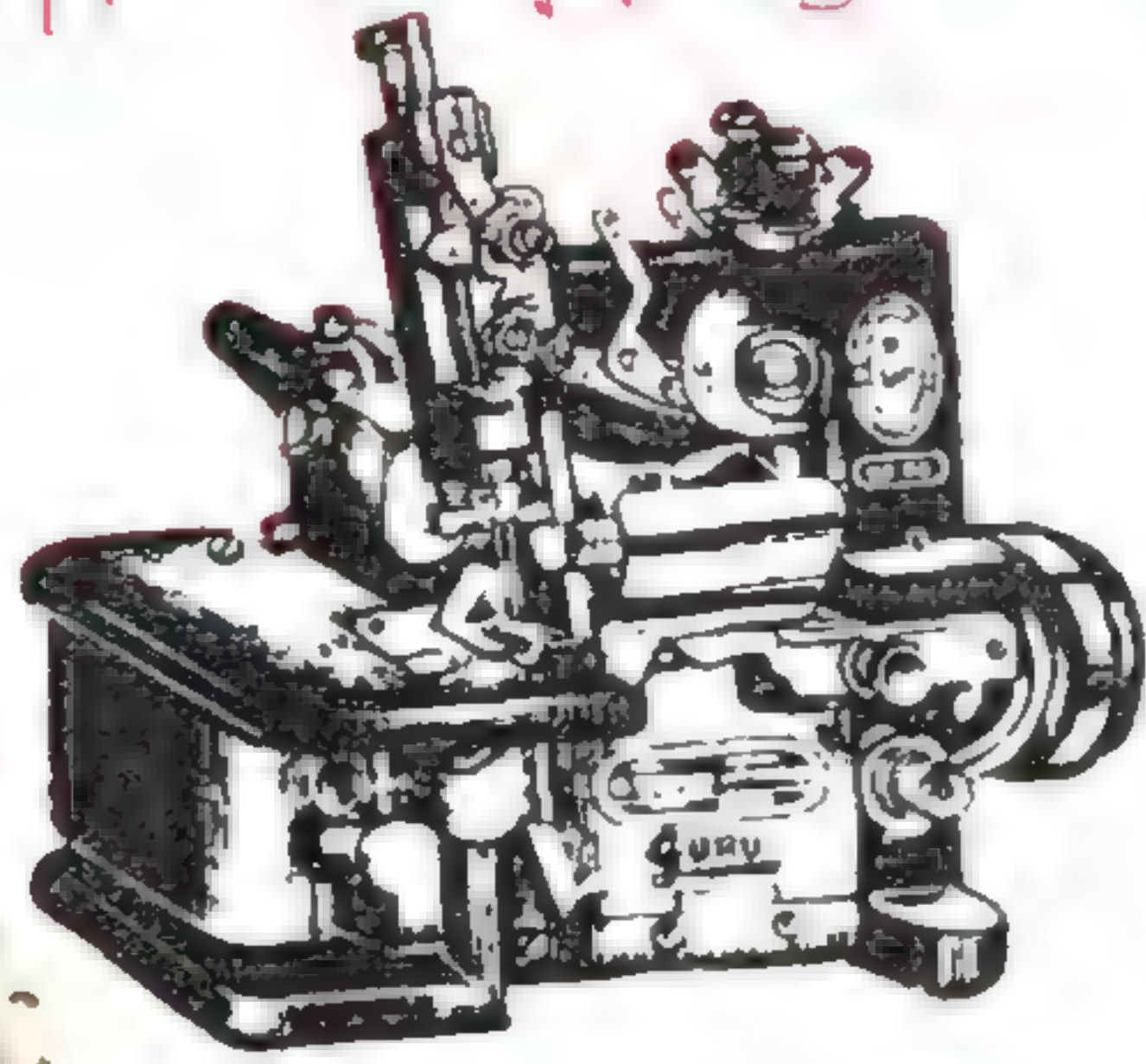
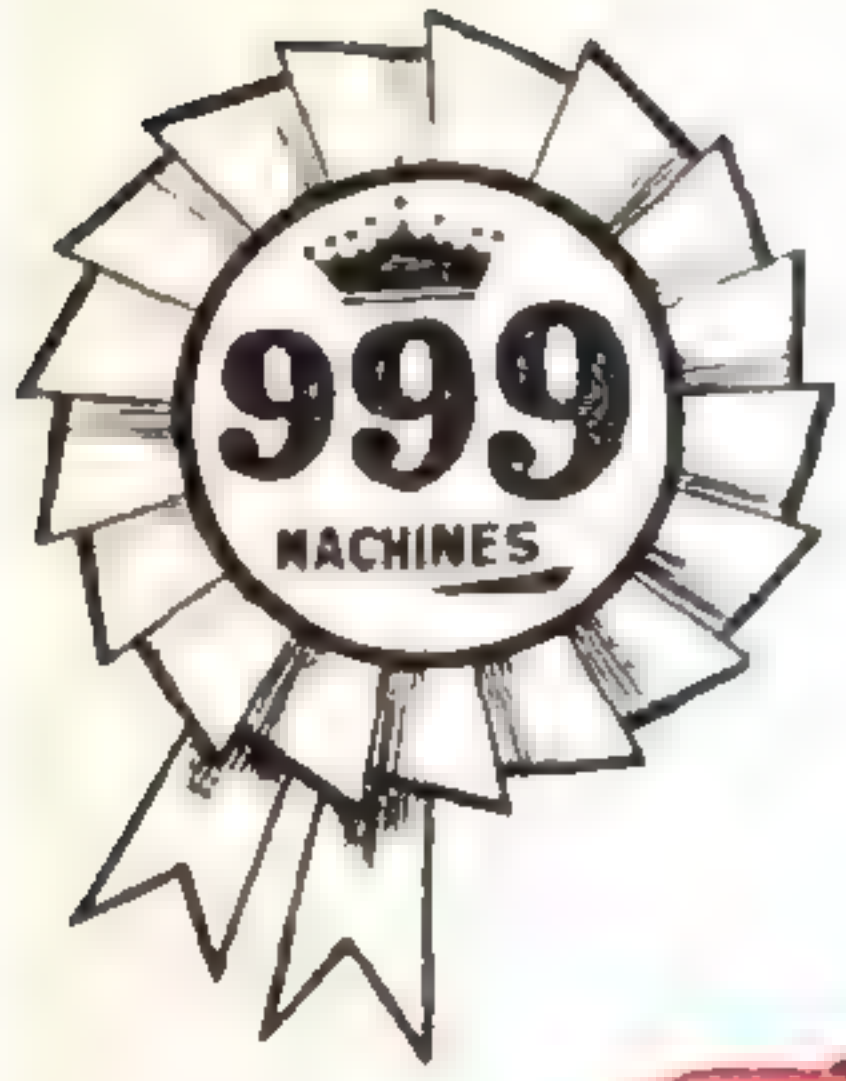

పొడవు, శరీరాకారం అన్నవి వంశానుగతంగా వచ్చేవి. ప్రకృతి సహజంగా ఏర్పడే శరీరాకృతిని మనం ఏమీ చేయలేక పోయినా, కొన్ని ఎక్సర్ నైజులవల్ల (ఉదా. కాలి బొటను వేళ్ళను నేలమీద అనించి నడిచే పద్ధతి మొదలైనవి)-కొంతవరకూ ఫలితం వుంటుంది. ఐనా మీ వయసు 16 సంవత్సరాలే కాబట్టి ఇంకా మీరు పొడుగు పెరగడానికి ఆస్కారం వుంది కాబట్టి ఇప్పటినుంచే ఎందుకు దిగులు పడతారు? ఈ రోజుల్లో ఎత్తు మడమల జోళ్ళు వేసుకోవడం ఫాషన్ అయింది. కాబట్టి వాటి సహాయంతో మీరు మరికాస్త పొడుగ్గా కనిపించడానికి ప్రయత్నించకూడదా?

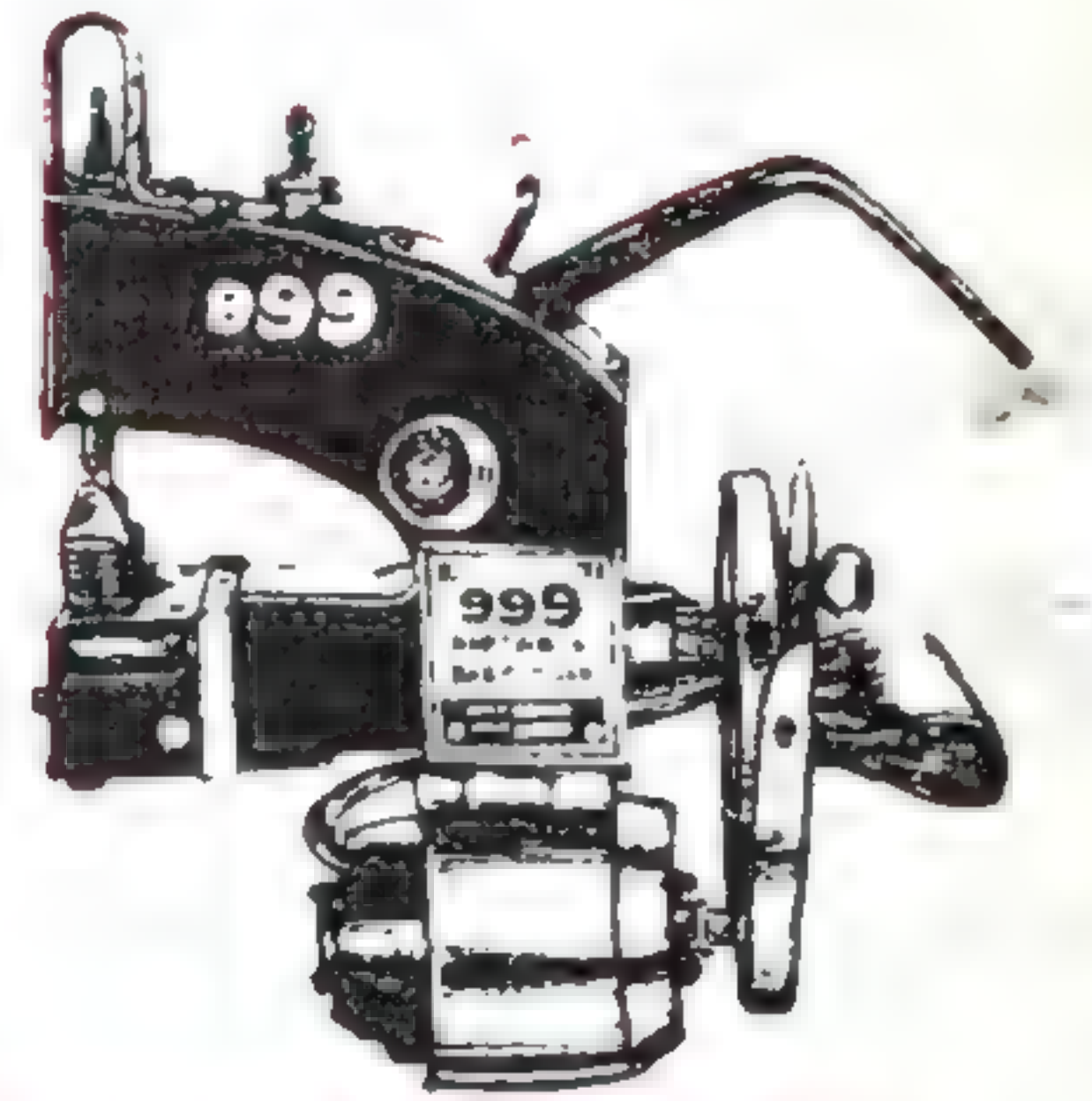
పై పెదవి మోది వెంట్రుకలు తొలగించడానికి 'ఎలక్ట్రాలిస్' అనే పద్ధతి ద్వారా చికిత్స ఉండని విన్నాను. ఐతే-అందువల్ల అక్కడ ఏమైనా మచ్చలు పడతాయా? అసలు ఆ చికిత్స ఎలా చేస్తారో కాస్త వివరిస్తారా?

చర్మంపై-వెంట్రుక పెరిగే ఒకో సూక్ష్మమైన బెజ్జంలోనూ ఒక సన్నని సూదిని ఉంచి, ఆ సూది తోకి విద్యుచ్ఛక్తిని ప్రసారం చేయడం ద్వారా-అక్కడ వెంట్రుకలు పెరగడానికి దోహదం చేసే వేరును నిర్మూలిస్తారు. అంటే అలా చేయడం ద్వారా ఆ భాగంలో మరోసారి వెంట్రుకలు పెరగవన్న మాట. ఒకసారి జరిగే చికిత్సలో కొన్ని చోట్ల వేరు పూర్తిగా నిర్మూలన కాకపోతే, కొన్నాళ్ళకు ఆ భాగంలో మళ్ళా వెంట్రుకలు రావడం మొదలైతే మరోసారి 'ఎలక్ట్రాలిస్' చికిత్స అవసరమౌతుంది. పెదాలపై తక్కువ వెంట్రుకలు ఉంటే ఈ ట్రీట్ మెంట్ తొందరగా పూర్తవుతుంది. కొంత కాలం అయిన తర్వాత మరలా ఆ భాగంలో వెంట్రుకలు వస్తున్నాయా అన్నది చూశాక అవసరమనుకుంటే తిరిగి 'ట్రీట్ మెంట్'ను కొనసాగించాలి. ఒకటి రెండు సంవత్సరాల కాలంలో కేసునుబట్టి ట్రీట్ మెంట్ పూర్తవుతుంది. మద్రాసు, బొంబాయి, ఢిల్లీ వంటి ప్రముఖ నగరాలలో కొన్ని 'బ్యూటీక్లినిక్స్'లో ఈ చికిత్స చేస్తారు. గంటకు పది రూపాయల నుంచి 60 రూపాయల వరకూ ఫీజు వుంటుంది. ఈ చికిత్స కారణంగా పెదాలపైన ఎలాంటి మచ్చలూ కనిపించవు.

విజయ నగరానికి మద్దతుగా 999 అనే తోరణ మంత్రమే!

పీవీకలాక్ మిషన్స్

ఎరువుల మాటలు
కుట్టు మిషన్స్

ఇవేగాక
"గురు"
పీవీకలాక్ మిషన్స్
శివా కుట్టు మిషన్స్
మోటార్స్

వివరాలకు:
ఫోన్ { 22698
27876
సంప్రదించండి

పంపిణీదారులు

జయగజలక్ష్మి మెషినరీస్

2/156, (పై మేడమొద) బ్రాడ్వే, మద్రాసు-600001.

* అన్నిచోట్లా సెలర్స్ కావాలను *

తల్లిక వ్యాయామం

ఎప్పుడూ ఏవో పనిపాటలతో సతమతమవుతూ ఉండే ఇల్లాళ్ళు, ఉద్యోగినులు-తమ కార్యక్రమాలకు భంగం రాకుండా వీలు చిక్కినప్పుడల్లా చెయ్యడానికి అనువైన మరొకన్ని సులభమైన వ్యాయామాభ్యాసాలను ఇక్కడ వివరిస్తున్నాము.

ఏ పని చేస్తున్నా మధ్యలో కాస్త ఆపడానికి వీలున్నప్పుడు - ఒకచోట నిలబడి చేతులను ముందుకు చాచాలి. ముందూ వెనకా గోడలు కానీ, తక్కిన ఆటంకాలుకానీ ఏవీ లేకుండా చూసుకుని కుడిచేతిని ముందుకూ, ఎడమచేతిని వెనక్కూ

చాచి వాటిని అలా గిరగిరా తిప్పాలి. కుడిచేయి ముందుకు వచ్చినప్పుడు ఎడమచేయి వెనక్కు వెడుతుంది ; ఎడమచేయి ముందుకు వచ్చినప్పుడు కుడిచేయి వెనక్కు వెడుతుంది. ఇలా కాసేపు చేసి మళ్ళీ పని చూసుకోవచ్చు.

ఏ విషయం గురించైనా తీవ్రంగా ఆలోచించేటప్పుడు అటూ ఇటూ పదార్థు చేసే అలవాటు ఉన్నవారు చెయ్యడానికి అనువైన ఎక్స్‌ర్‌నైజ్ ఒకటి ఉంది. నడుస్తూ మధ్యలో ఒక గోడ

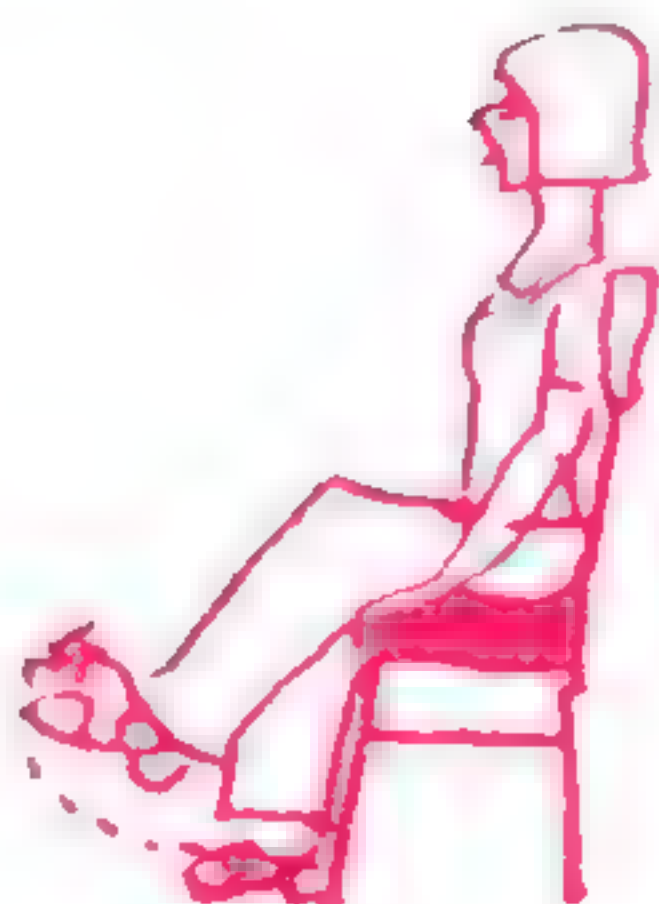
ముందు నిలబడాలి. అలా గోడ నుంచి ఒక అడుగు దూరాన నిలబడి చేతులు వీపువైపు వంచి ఉంచుకోవాలి. అలా ఉంచుకుని ముందుకు వంగి చేతులెత్తి మునివేళ్ళతో గోడను తాకే ప్రయత్నం చెయ్యాలి. నెమ్మదిగా ఊపిరివదిలి, నిటారుగా నిలబడి మళ్ళీ గాలి వీల్చుకోవాలి.

అంతగా అలసటలేకుండా ఉన్నప్పుడు-మరో నిమిషం సేపు మరేపని చెయ్యక్కరలేదు

అన్నప్పుడు చెయ్యదగ్గ ఎక్స్‌ర్‌నైజ్ ఒకటి ఉంది. గోడను చేరబడి నించోవాలి. భుజాలనూ, తల వెనుక భాగాన్నీ, అరిచేతులనూ గోడకు గట్టిగా అన్ని ఉంచి అలా కూచోవడానికి ప్రయత్నించాలి. కూచున్నాక ఊపిరి వదిలి, మళ్ళీ నిటారుగా నిలబడి బాగా ఊపిరి వీల్చుకోవాలి.

ఏదన్నా సినిమాకో, మరేదైనా కార్యక్రమానికో వెళ్ళినప్పుడు కూడా కాళ్ళకు కాస్త పని చెప్పి చెయ్యదగ్గ వ్యాయామం గురించి తెలుసుకుందాము.

ఒక కాలు మీద మరో కాలు వేసుకుని కూచుని- నేలకు అనకుండా ఉండే పాదాన్ని మొదట

ఎడమవైపుకూ ఆ తర్వాత కుడివైపుకూ తిప్పాలి. ఇలా కాసేపు చేశాక కాళ్ళను మార్చి కూచుని (మొదట కుడికాలి మీద ఎడమకాలు వేసుకుని కూచుని ఉంటే ఇప్పుడు ఎడమకాలి మీద కుడికాలు వేసుకోవాలన్న మాట) మళ్ళీ ఈ వ్యాయామం చెయ్యాలి. (అయితే ఈ వ్యాయామం చేస్తున్నప్పుడు పక్కన కూచున్నవారికి కాళ్ళు తగలకుండా జాగ్రత్తపడాలి!)

వంగి నేల మీది నుంచి ఏదైనా తీయవలసి వచ్చినప్పుడు-మోకాళ్ళను వంచకుండా ఆ వస్తు

వును తీసే ప్రయత్నం చెయ్యాలి. ఇలా చెయ్యడానికి వంగినప్పుడు ఊపిరి వదిలి, నిటారుగా లేచి నిలబడ్డాక మళ్ళీ ఊపిరి వీల్చుకోవాలి.

ఇంట్లోనే ఒక గదినుంచి మరో గదికి నడుస్తున్నప్పుడు మామూలుగా కాక ఇలా నడిచి చూడవచ్చును. మొదట నాలుగు అడుగులు మామూలుగా నడిచి ఆ తర్వాత మడమల సాయంతో నాలుగడుగులు నడవాలి. ఇలా నడుస్తున్నప్పుడు భుజాలను వెనక్కు వంచి ఉంచుకుని, గడ్డాన్ని మీదికెత్తి ఉంచుకోవాలి. ఇలా వీలైనన్ని సార్లు నడిస్తే మంచిది. (చేతుల్లో బరువైన వస్తువులు ఉన్నప్పుడూ, నేల తడిగా ఉన్నప్పుడూ ఈ వ్యాయామం చెయ్యకూడదు.)

నడుము నానాటికీ బలవంతమైన దన్న విచారంతో బాధపడుతున్నవారు ఆ ఇచ్చింది నుంచి బయటపడడానికి చెయ్యదగ్గ వ్యాయామం ఒకటుంది.

మొదట బాగా ఊపిరి పీల్చి వదిలి మళ్ళీ శ్వాసను ఎగదీల్చి కడుపును వీలైనంత లోపలికి లాక్కోవాలి. ఇలా ఐదారు సెకండ్లు గడపాలి. ఆ తర్వాత మళ్ళీ ఊపిరి పీల్చి వదలాలి. ప్రతిరోజూ వీలైనన్ని సార్లు (కొన్ని దశల సార్లు) ఈ వ్యాయామాన్ని చేస్తే నడుము కాస్తా పలచబడే వీలు చిక్కుతుంది. అయితే, ఈ వ్యాయామం కడుపు 'భాగ' గా వున్నప్పుడే చెయ్యాలి.

బస్ స్టాండులో బస్సుకోసం కాచుక్కాచోవలసి వచ్చినప్పుడు ఆ కాలాన్ని వృధా చెయ్యకుండా కాలి ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన వ్యాయామం చెయ్యవచ్చును. జాగ్రత్తగా మడమలమీద నిలబడి కాసేపు అలా నిలబడ్డాక నింపాదిగా మామూలుగా నిలబడాలి. ఆ తర్వాత ఒకకాలి మడమను మాత్రం వీలైనంత పైకెత్తి (ఇలా చేస్తున్నప్పుడు కాలి వేళ్ళు, కాలి ముందుభాగం నేలమీద స్థిరంగా అని ఉండాలి.) ఉంచుకోవాలి. ఇలా చేస్తున్నప్పుడు కాలు నిటారుగా ఉంచుకోవడం అవసరం. ఇలాగే రెండవకాలిచేత కూడా వ్యాయామం చేయించాలి. ఈ వ్యాయామం వల్ల ఎక్కలలోని కండరాలు బలం వుంజుకుంటాయి. ఎత్తుమడమల చెప్పులు వేసుకునే వారికి ఈ వ్యాయామం చాలా ఉపయోగకరమైనది.

రోజూ స్నానాల గదిలో చెయ్యదగ్గ ఎక్స్ పోజే కూడా ఒకటుంది. ఇది చెయ్యడానికి తువాయి అవసరం. తువాయిను మడిచి దాని రెండు చివరలనూ రెండు చేతులతోనూ ముందుకు చాచి పట్టుకుని నిలబడాలి. అలా

తువాయిను లాగి పట్టుకుని చేతులు పైకెత్తాలి. అలా పైకెత్తిన చేతులను అలాగే వెనక్కు తీసుకు వెళ్ళాలి. ఇలా తువాయిను సడలనిక చేతులను ముందుకూ వెనక్కు కదిలించాలి. అయితే ఈ ఎక్స్ పోజే చేస్తున్నప్పుడు చేతులను మీదికెత్తినప్పుడు ఊపిరి పీలుస్తూ, వాటిని కిందికి దించినప్పుడు ఊపిరి వదిలిపెడతూ ఉండాలి.

[' సోవియట్ యూనియన్ ' పత్రిక సౌజన్యంతో]

పుస్తకాలు

పేయింగ్ గెస్ట్ (కథల సంపుటి)

[రచన: ఆలేటి నాగమణి; ప్రచురణ: నవసాహితీ బుక్ హౌస్, ఏలూరురోడ్డు, విజయవాడ-2. డెమో సైజులో 247 పేజీలు; వెల 8 రూ:లు]

ఈ సంపుటిలో పేయింగ్ గెస్ట్, బ్రతకనేర్చిన వాళ్ళు, రిటైర్డ్ గుమస్తా, అసమర్థుడు, పరాజితుడు, అంతం చూపిన అభిమానం, ఈ బ్రతుకు చాలు, రచయిత, నమ్మని నిజం, ప్రమోషన్, క్రొవ్వొత్తి, అడది, బందం, పిరికివాడు-అన్న పదాలుగు కథలున్నాయి. ఇవన్నీ రోగద వివిధ పత్రికల్లో వచ్చినవి.

ఈ కథల్లోని కొన్ని కథలు - 'లోతు' గా నిశితంగా వున్నట్టు కనిపించినా, కొన్ని మాత్రం 'కాలక్షేపానికా' అన్నట్టు అనిపిస్తాయి. పేయింగ్ గెస్ట్, రిటైర్డ్ గుమస్తా, ఈ బ్రతుకు చాలు- అన్నవి మంచి కథలు. ఆ రచయిత్ర ఎన్నుకున్న ఇతివృత్తాల బలం, కొంతవరకూ ఆమె కలం బలం ఆ కథలకు తోడ్పడ్డాయి.

కథను కథగా సూటిగా చెప్పడం వేరూ, దొంకతిరుగుడుగా అటూ ఇటూగా చెప్పడం వేరూ. కొందరు కథలో ఉన్న శిల్పాన్ని మెచ్చుకుంటారు; కొందరు కథలో ఉన్న కథను మెచ్చుకుంటారు. నాగమణిగారి కథల్లో శిల్పం పాలు తక్కువైనా, నడక ఉన్నది. అయితే, ఆ నడక కూడా అక్కడక్కడ పట్టు తప్పి నడవడంతో, కొంత గంద్ర గోళం ఎదురవక తప్పదు.

'పరాజితుడు' కథలో 15, 16 ఏళ్ళ అబ్బాయి- "అవును.... నేను మనిషిని...." అని ప్రారంభించి - "అహం అనేది అదృష్టంలా వరించి, ప్రేమను, దయను, శ్రమను, సహనాన్ని దురదృష్టంగా మార్చి దూరంగా తరిమికొడుతూ విజయశంఖం పూరిస్తూ కళ్ళను నీలిపొరలతో కప్పేస్తుంది. ఆ నీలి పొరల్లోంచి కళ్ళకు ఎన్నో రంగులు కనిపిస్తూంటాయి. ఆ రంగుల అర్థాలు, అదర్థాలు, అభిమానాలు, అనుభూతులు అవన్నీ వేరుగా ఉంటాయి. రంగులను చూస్తూ మురిసి పోతూ, ఒక్కసారి...ఒక్కసారి...అన్ని రంగులు ఎదురుగా వచ్చి, మన మీదపడి శరీరాన్నంతా పులిమే సరికి, నీలితెరలు కరిగి స్వచ్ఛమైన విసీలా కాశాన్నీ, ఎదుటి మనిషి మనసును, మమతను గుర్తిస్తారు. కాని అప్పటికే పగిలిన హృదయం..

ఆతుకుతుందా? ఆతికినా మచ్చ మాస్తుందా?" అని తన భావాన్ని ముగిస్తాడు. వాస్తవికతకు దూరంగా వుండే ఈ దోరణి, ఈ 'కవితా (?) దోరణి' కథ చదివే వారిని ఇబ్బంది పెట్టదా?

కథ సూటిగా, చక్కగా చెప్పడంలో వచ్చే సొగసు - ఇలాంటి, పదజాలంలో పడి కొట్టు మిట్టాడితే వస్తుందా?

['పుస్తకాలు' శీర్షికలో సమీక్షకు పుస్తకాలు పంపేవారు - ఒక్క ప్రతిని పంపితేచాలు. అయితే, ఆ పుస్తకాలు త్రీల రచనలే అయి వుండాలి. అవీ ఈ సంవత్సరం (1976)లో ప్రచురింపబడినవే అయి వుండాలి. గత సంవత్సరంలో మాకు అందిన పుస్తకాలు మాత్రం వరసగా సమీక్షింపబడతాయి. ప. సం]

వసుంధర-సుశీల ఆవేశ ప్రాధున్నే పట్నం నుంచి వచ్చారు.

“అదపిల్లల్ని వంటరిగా ఎలా పంపారే!” అంది మహాలక్ష్మి ఆశ్చర్యంగా.

“ఏమిటి మామయ్యా! అత్తయ్యంకా పాత చింతకాయ కబుర్లు మానలేదు!” అని నవ్వింది వసుంధర.

“అదెప్పుడూ అంతేకదమ్మా! ముందు పట్నం కబుర్లు చెప్పు. అంతా కులాసాగా వున్నారా?” అని అడిగాడు రంగరావు.

“అహో!....మా బొచ్చు కుక్కతోనహా అంతా క్షేమం!”

“ఇంకా శలవులిచ్చాక మీరు తరం రాస్తారని మీ మామయ్యే వద్దామని అనుకుంటున్నారు.” అంది మహాలక్ష్మి.

“ఓసారి మీ వూరు చూడాలనిపించింది. నేనూ సుశీతో బయలుదేరాను...ఈ మాత్రం ప్రయాణానికి మాకు బాడీగార్డులు కూడా ఎందుకు?” అని నవ్వేసింది వసుంధర.

“ఏమ్మా! బాగా చదువుకుంటున్నావా?” అని కూతుర్ని పలకరించాడు రంగరావు.

సుశీల తల వూపింది. చద్దన్నం తింటున్న రమణ, రాధ అంటచేతులతోనే వచ్చి సుశీలని చుట్టూ ముట్టేసారు.

వంటింటి గుమ్మంలో అలాగే నిలబడి పోయిన రాజ్యలక్ష్మిని చూసి వసుంధర కళ్ళింత చేసుకొని చూసింది. “....వదినా! నేను నేను వసూని.... మీ బావని కాదు!....అబ్బ మరీ అంత సిగ్గుయితే, మీ అన్నయ్య అటాడించేస్తాడు సుమా!”

అంతా నవ్వుకున్నారు. సుశీల వాళ్ళక్కడగ్గరకి వెళ్ళింది.

“ఏమ్మా! మా సుశీ పేచీలు పెట్టకుండా ఉందోందా? మీ అమ్మని నొప్పించటం లేదు కదా!.....” అని - కుతూహలంగా అడిగింది మహాలక్ష్మి.

వసుంధర నిండుగా నవ్వింది. “.....నేనే ఇక్కడ ఏవో పేచీలు పెట్టాననుకో! నా మీద మా అమ్మకి, నాన్నకి రిపోర్టు చేస్తావా అత్తయ్యా.”

“అదికాదమ్మా! ఇన్నాళ్ళకి దీనిక్కొక్కదానికి చదువబ్బుతోంది కదా అని మీ దగ్గరుంచాము కాని....”

“చదివిస్తే పెద్దాదినా చదివుండేది. చిన్నాదినా

నవ్వేళ్ళు తెండ్రేయండి!

విమలా
రామం **

చదివేదెది :....ఆఁ! ఆఁ! పల్లెటూరిని చదువు కోటానికి వీల్లేక పోయిందనీ - అవేం నాకిప్పుడు చెప్పకు! ఉద్దేశముంటే ఉపాయం దొరక్క పోయేదా?"

"సరే, గతం గురించి ఎందుగ్గాని మా సుశీల గురించి చెప్పు...."

"ఏం చెప్పను?...ఒక్కముక్కలో చెప్పాలంటే, సుశీల చూసి బుద్ధి తెచ్చుకోవే అని మా అమ్మ రోజుకి రెండుసార్లయినా నాకు గడ్డి పెడుతోంటుంది-దాలా?"

అంతా గలగల నవ్వారు. మహాలక్ష్మికి మనస్సు శాంతించింది. రంగరావు ఏదో పనిమీద బయటకు బయలుదేరాడు.

"....మరి మా చిట్టిబావ ఎక్కడున్నాడత్రయ్యా-కనిపించడే?" అంది వసుంధర ఇల్లంతా కలయజూస్తూ.

"వాడా? తోటకు వెళ్ళాడమ్మా!....మామిడి కాయ దింపిస్తున్నారు....మధ్యాహ్నానికి భోజనానికి వస్తాడూలే!....అయ్యో! నా మతి మంద-నిన్ను కబుర్లలో పెట్టి కూర్చున్నాను. కావీ అయినా ఇచ్చాను కాదు!" అంటూ నొచ్చుకుంటూ వంటంటివైపు నడిచింది మహాలక్ష్మి.

వసుంధర కూడా వంటంట జరుగుతున్న 'కాన్ఫరెన్సు'లో పాల్గొనటానికి వెళ్ళింది.

*

"....అబ్బ. ఎప్పుడూలేని ఇంత మొద్దు నిద్ర పోయానేమిదో!" అంటూ లేచింది వసుంధర.

"ప్రయాణంలో అరిసిపోయింటావని నేనే లేపనివ్వలేదు...." అంది మహాలక్ష్మి.

"మరి సుశీ ఏది?"

"న్నేహితలు ఒక్కొక్కరే వచ్చిపోతున్నారు. దానికింక నిద్రెక్కడ?"

"మరి చిట్టిబాబు రాలేదూ?"

"వచ్చి భోంచేసి మళ్ళీ తోటకి వెళ్ళాడమ్మా!"

"పోనీ, లేపకపోయావా?"

"సాయంత్రానికి వచ్చేస్తాడూలే!"

"మామయ్య ఏరీ?"

"ఆయనకా-ఊర్నిండా రాచకార్యాలే!" అని నవ్వింది మహాలక్ష్మి.

"వదినా!...." అని ఆమె విలవటంతో రాజ్యలక్ష్మి వచ్చింది. "లేదావా!" అంటూ.

రాజ్యలక్ష్మి నవ్వింది. "ఆ ముచ్చట్లకి మొదలే కాని తుది అంటూ ఉండదు!"

వసుంధర కేక పెట్టటంతో సుశీల వచ్చింది.

"ఇంకీపూట మీ కచేరీ ముగించి మా చిన్న కోరికలు తీరుస్తారా రాణీగారూ!"

సుశీల నవ్వుతో అంది. "ఓహో! ఊరు చూద్దామన్నావుకదూ!"

"అవును. చీకటడకుండా తిరిగొచ్చేద్దాం. త్వరగా తెములు...."

"మనూళ్ళో చూద్దానికేముందీ?" అని నవ్వింది రాజ్యలక్ష్మి.

"అదేం మాట వదినా! గుండెనిండా వీల్చు కోటానికి స్వచ్ఛమైన గారి ఉంది-కిన్నుల విందు చేయటానికి వచ్చని పొలాలున్నాయి ఆ పైన నీలాంటి చక్కని చుక్కలున్నారూ...."

"ఇంకాపైన అందాల రాకుమారుడిని- చూసుకోవచ్చు అనుకుంటున్నావేమో! కొంచెం దివినుండి భువికి దిగమ్మా వసుంధరాదేవీ!.... హీరోయిన్ మావూరి పొలాలమ్మట తిరగరు...." అంటూ నవ్వింది రాజ్యలక్ష్మి.

"ఏం నీ హీరో పట్నంలో ఉండగలేంది- నాహీరో పొలాల్లో ఎందుకుండకూడదని."

రాజ్యలక్ష్మి బుగ్గలు కెంపులయ్యాయి. పారి పోబోతున్న ఆమె చెయ్యి పట్టుకొని.

"ఊఁ! వదలి పెడతాననుకున్నావా!..... నువ్వు కూడా నాతోపాటు బయటకు రావల్సిందే!" అంది వసుంధర.

మరో పావుగంటలో సుశీల - వసుంధర తయారయి వచ్చారు.

"ఎక్కడికీ బయలుదేరారు?" అని అడిగింది మహాలక్ష్మి.

వసుంధర చెప్పింది.

"ఇప్పుడు నడిచి వెళ్ళటం ఎందుకమ్మా!.... రేపు మీ మామయ్య బండి కట్టిస్తారు....చక్కగా వెళ్ళి రావచ్చు...."

"ఆ పట్నంలో ఎలాగా వాహనాలు తప్పవు. ఇక్కడయినా కాస్త కాళ్ళ గుబులు వదుల్చు కుండామనుకుంటుంటే బండి అంటావేమిటి అత్రయ్యా!...."

మహాలక్ష్మికేమనాలో తోచలేదు. దొడ్డి గుమ్మంలో విరిస్తే అటు వెళ్ళింది.

"అమ్మ పైకి ఆలా అంది కాని అసలు ఉద్దేశం అది కాదు....మనం బయట తిరక్కూడదని!" అంది సుశీల రహస్యంగా.

"ఏం?"

"నీకేం తెలియదు. అంతా ఆయోమయం! ఈ పల్లెటూళ్ళో మనలాంటివాళ్ళు బయటకు వెడితే. "వెడితే?"

"వింతమృగాల్ని చూసినట్టు చూస్తారు."

"పోనీలే! అదవి జంతువులకన్న వింత మృగాలు మెరుగే కదా!....నువ్వు కూడా తయారయి రా వదినా!...."

"ఉహూఁ! నాకు బోలెడంత పని ఉంది...."

అని అక్కడ్నించి వెళ్ళిపోయింది రాజ్యలక్ష్మి. వసుంధర ముఖం చిన్నబోయింది.

"అక్కకి రావాలనే వుంది వదినా! కాని...."

".....కాని?"

"చూస్తూనే ఉన్నావుగా అది కట్టుకున్న బట్టలు...." అంది సుశీల తల దించుకుంటూ.

"అవును. నీకున్న తెలివయినా నాకు లేక పోయింది. ఇదిగో ఇది కట్టుకొని రమ్మను,.... లేకపోతే నామీద ఒడ్డేనని చెప్పు." అని తన సూట్ కేసులోని చీర తీసి సుశీల చేతుల్లో పెట్టింది వసుంధర.

*

పెద్ద మగాడులా రమణ ముండు దారి తీస్తున్నాడు. సుశీల చెయ్యి పట్టుకుని రాధ చేలగట్లపైన గెంతు తూంది.

"వదినా! ఆదేమిటి? ఇదేమిటి?" అంటూ అడుగుతూ వెనక్కు నడుస్తోంది వసుంధర. రాజ్యలక్ష్మి ఓసిగ్గా జవాబులు చెప్పతోంది.

"....అబ్బ. ఆస్తమానం వదినా, వదినా అనకపోతే....చక్కగా పేరుపెట్టి విలవకూడదా?" అంది రాజ్యలక్ష్మి గోముగా.

పక్కన నవ్వింది వసుంధర. "....ఓహో! అర్థమయిందీలే!....ఉత్తుత్తిగా విలవటమేనా లేక మీ ఆన్నయ్య ఆ మాట ఏమన్నా అంటున్నాడా- అని అడుగుతున్నావు కదూ!"

ఆమె బుగ్గలు ముద్ద మందారాలయ్యాయి. చటుక్కున ముఖం ఎవో త్రిప్పుకుంది. ఆమె చెయ్యి పట్టుకుంటూ అంది వసుంధర. "నా మీద కోప్పడకు వదినా!.... నేను హంస రాయబారం చేస్తానులే!"

“ఉహా! ఇంకిలా అన్నావంటే నేన్నీతో రాను....”

“అమ్మో! ఈ అరణ్యంలో నన్నాదిరేస్తే హదలి చచ్చిపోనూ!....”

“సరేకాని, నీ పెళ్ళిగురించి మామయ్యా వాళ్ళు ఏమీ అనుకోవటం లేదు!”

“....అనుకోకపోవటం ఏమిటి? ఆరు నెల్ల నుంచి కాపాడుతున్నారు కాని, దియ్యే పూర్తయ్యే దాకా అవేం పనికిరావు - అన్నాను....నీ పెళ్ళికి అడ్డురాదులే!....అన్నయ్య రేడి! ఇంక పెద్దాళ్ళు అనుకోవడమే అలస్యం!”

వసుంధర పరిహాసాన్ని వట్టింపుకోలేదు రాజ్యలక్ష్మి....“ఒక్కటడుగుతాను. ఏమీ అనుకోవు కదా!”

“అదేమిటి వదినా! నే నంత పరాయి దాన్నయి పోయానా?”

“ఉహా! నువ్వలా నొచ్చుకుంటే నేను చెప్పలేను.”

“సరేబాబూ! నీ మనసులోని మాటేమిదో చెప్పు.”

“నీ పెళ్ళికి ఎంతకట్నం ఇచ్చి చేద్దామనుకుంటున్నారు?....”

“భలేవుంది నీ ప్రశ్న. అసలు పెళ్ళి చూపులే లేకుండా....”

“..ఎన్నిమేటా అంటూ ఒకటి వుంటుందికదా!”

“ఏం? మామయ్య అన్నయ్య కెంత ఇద్దా మనుకుంటున్నాడేమిటి?” అంది వసుంధర పెంకిగా.

“నీ పెళ్ళిని బట్టేవుంటుంది....” రాజ్యలక్ష్మి గంభీరమైన మాటలకి నిర్భాంతబోయింది వసుంధర.

“కొంతయినా ఇలా పుచ్చుకుంటేగా-నీ పెళ్ళికి అలా సర్దుబాటు చేయగలిగేదీ? మీ నాన్న మాత్రం ఎక్కడ్నించి తెస్తాడు?—”

“అబ్బ, ఎంత దూరం ఆలోచిస్తున్నావు వదినా!”

రాజ్యలక్ష్మి నవ్వులో జీవం లేదు.

“ఆ పప్పురేం ఉడకవ్! కట్నాలు పుచ్చుకోవటం నిషిద్ధం. అన్నయ్యకి కట్నం యిస్తే నిన్నూ వాడినీ పోలీసు రిపోర్టు ఇచ్చి జైల్లో పెట్టిస్తాను!”

“ఏచ్చివనూ! పుచ్చుకునేవాళ్ళు - ఇచ్చేవాళ్ళు బహిరంగంగా చెయ్యరు ఒకవేళ చేసినా శ్రీ దనం అనేస్తారు. మనుషుల మనస్సుల్లో

అంతలో ఎంత?

ముల్లును విడిపోవాలని

ఎంత ప్రపంచాన్ని చూడాలని

బయటికొచ్చింది తెల్లనైన మొగ్గ

పరుగురాని ఆ మొగ్గ,

నల్లని తారురోడ్డుపై పడింది

తక్షణమే దానిపైనుండి

ఓ బస్సుపోయింది!

రేకులురాని ఆ మొగ్గ,

రబ్బరు టైర్లక్రింద నలిగింది

తైరునెదిరించే శక్తిలేక

అక్కడే వుండిపోయింది

అంతటితో దాని జీవితమే అంతమైంది!

—యం. విశాలాక్షి

“శ్రీమూర్తి”

అరు నెలల పసిపాపగా

తల్లి ఒడిలో పాలు త్రాగాను....

అరేళ్ళ బాలికగా

ముద్దులొలికించాను....

పదహారేళ్ల పడుచుగా

పసిడి కాంతులను వెదజల్లాను....

రెండు-పదహారేళ్ళ వనితగా

తల్లినై మాధుర్యాన్ని పంచి పెట్టాను....

అరవై యేళ్ళ అమ్మమ్మగా

అనురాగం పంచి ఇచ్చాను....

అన్ని వయసులా అన్ని వేళలా

దీపంలా వెలుగులను

పంచి యిచ్చిన నేను....

ఒక సామాన్య శ్రీ మూర్తిని!

—ఎ. సుధారాణి

మార్పురావాలికాని చట్టాలు గిట్టాలు ఎందుకూ పనికిరావు....లైండు పుస్తకాల్లో చూసుకోవటానికి తప్ప!”

“ఉహా! అన్నయ్య అలాంటివాడు కాదు....”

జారిగా నవ్వింది రాజ్యలక్ష్మి. “మీ బావా అలాంటివాడు కాదు. అయినా, వాళ్ళ చెల్లెలి పెళ్ళికి డబ్బు అవసరం అయినప్పుడు....నాన్నని అడక్కుండా ఉండలేకపోయాడు. నాన్న ఇవ్వక ఏం చేస్తాడు? ఇదంతా ఒక వలయం!....”

“అలాంటి బాదరబందీ లేని వాడినే చూసి చేసుకుంటాను నేనయితే!....”

“అంటే, తోబుట్టువులు లేని వాడినా?”

వసుంధర ముఖం వెలవెలబోయింది. ఆమెకు ఏమనలో కూడా తోచలేదు.

“ఏజం చాలా చేదుగా ఉంటుంది వనూ!....

ఈ సమస్యతో నీ మనస్సిప్పుటి నుంచే పాడు చేసి నట్టున్నాను.”

“అదేం లేదు వదినా!....” అందే కాని వసుంధర ఆలోచించకుండా ఉండలేక పోయింది.

అంతలో మామిడితోటలో అడుగు పెట్టారు వాళ్ళు.

అందరి భోజనాలు అయ్యాయి.

మహాలక్ష్మి ఇంకా ఇల్లు చక్కబెట్టుకోవటం అవలేదు. దొడ్లోకి వెళ్ళిన సుకీల తల్లిని కేక వేసింది. ఐదు నిమిషాల్లో వెనక్కివచ్చిన మహాలక్ష్మి “అమ్మా రాజీ!.... మీరంతా ఒక్కసారి లేవండి!....” అంది.

తల్లిమొహం దీలా పడిపోవటం చూసి “ఏమిటమ్మా!” అని అడిగింది ఆశ్రుతగా.

“ఏముంది తల్లీ! మరో కుంపటి గుండెల మీదికి ఎక్కింది....” అంటూ కన్నీళ్ళ పర్యం తమై అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయింది మహాలక్ష్మి.

మరి కానేపట్లో అవిడ బాడేమిదో తెలిసి వచ్చింది వాళ్ళకి.

“....చ : ఈ మాత్రం దానికి అంతమాటం టుండేమిటి అత్తయ్య :....నువ్వు కారేదా : నేను కారేదా : ఎప్పుడో అప్పుడు అడవిల్లంందరికి ఆ ప్లేటి రావల్సిందేగా :....పాపం, నుకీ ఎంత నొచ్చుకుందో :” అంది వసుంధర.

రాజ్యలక్ష్మి గాథంగా నిట్టూర్చింది.

ఇంట్లో హడావిడి బయలుదేరింది.

“....ఇప్పుడే రాత్రినేక తాటాకులూ అవీ తెప్పించాలమ్మా : తెల్లారాక చేయకూడదాయో :” అంది రాజ్యలక్ష్మి.

రంగారావు-చిట్టిబాబూ అదే మాటన్నారు. మహాలక్ష్మికి ఇంకేమనాలో తోచలేదు.

నుకీలకి వేరే వక్క వేసారు. నిగ్గుతో తం త్రిప్పుకు పడుకుంది.

లోపలి గదిలో పెద్దవాళ్ళు త ర్జ న భర్జన పడుతున్నారు.

“ఎందుకంత ఇదవుతుంది అత్తయ్య :....” అంది వసుంధర విసుగ్గా.

“అక్కయ్య పెళ్ళికయిన అప్పు తీరలేదు. కాని, పురిటికి పుట్టింటికే పంపారు నాళ్ళు..... పల్లెటూరు అని అయినా చూడకుండా. పట్నం నుంచి దాక్కర్ని రప్పించి పురుడు పోయాలి వచ్చింది. వాళ్ళింకా ఊపిరి తీసుకోలేదు, నేను పెద్దమనిషినయ్యాను. మళ్ళీ అయిదు వందలు అప్పు....వందీన వంటలో సగభాగం ఎప్పుడూ పావుకారు కొట్టుపారే కదా : ఇంతలో అది కూడా....కూర్చుంది....”

“అంటే : ఇప్పుడా హడావిడి అంతా చెయ్యాలిందేనా :”

“అ : అప్పు దొరక్కపోతే అమ్మకొని అయినా చెయ్యాలి....అదిగో మా అమ్మ మాటలు విను.”

లోపల వాళ్ళనుకుంటున్న మాటలు కొద్దో గొప్పో వినిపిస్తున్నాయి.

“చ : అడవిల్లంలే ఇంత భారమయిందా కన్నవాళ్ళకి :” అంది వసుంధర బాధగా.

“వాళ్ళుమాత్రం ఏంచేస్తారు :....ఈ ఆర్పాటం చేయకపోతే, ఊరు ఊరంతా వాళ్ళవంటారు :.... తెల్లారాక చూడు. తీర్థప్రజల్లా వచ్చిపడతారు. మూడురోజులు కావల్సినంత హడావిడి. నీళ్ళయ్యాక

ఊరందరికీ భోజనాలు....వచ్చినవాళ్ళు తిని పోరు. ఏదో ఒక మాటంటారు. నా పెళ్ళి ఇంకా చేయ లేదేమంటారు. ఎప్పుడు చేస్తారంటారు : ఇంక చదువు మాన్పించి నుకీని కూడా మొగుడికోసం ఎదురు చూస్తూ కూర్చోమంటారు. అవి పైకి పరిహాసాల్లా కనిపిస్తాయేకాని రేత మనసుల్ని గాయం చేస్తున్నాయని ఒక్కళ్ళకి తట్టదు.... సంప్రదాయాల పేరున మనమిలా కుమిలిపోవ ల్సిందే :....ఈ అనేవాళ్ళంతా ఎవరనుకుంటున్నావు : అడవాళ్ళే : ఒకప్పుడు అంతా యీ బాదలన్నీ అనుభవించిన వాళ్ళే : వ్వు : కాలం ఎంతమారినా మనుషులింకా మారలేదు....”

రాజ్యలక్ష్మి వైపు కన్నార్పకుండా చూసింది వసుంధర.

“పెద్దచదువులు చదవనిది ఇన్ని పెద్దమాటలు మాట్లాడుతోందేమిటనుకుంటున్నావా :”

వసుంధర నిండుగా నవ్వింది. “లేదు వదినా : పెద్దపెద్ద కారణీ చదువులు చదువుతున్నాం - అని చెప్పుకోవటమేకాని జీవితం గురించి ఆలోచించటం మాకేం తెల్పిందని :....ఇంతకాలం నిన్నెంతో అందర్ ఎస్టిమేట్ చేసాను. నన్ను క్షమించు వదినా :”

రాజ్యలక్ష్మి నవ్వింది. “ఏమిదో నీ విచ్చి :....”

“ఇప్పుడేం చేయాలంటావు : మనం చేయ గల్గిందేం లేదా :”

అమె వైపు మాటిగా చూసింది రాజ్యలక్ష్మి. “ఉంది....కట్నం పుచ్చుకోనివాడినే చేసుకుంటా వన్నావు. ఆ సంగతటుంచు....చిన్నవని చెప్తాను. చేయగలవా :”

వసుంధర తల పంకించింది. కంగారుగా తం త్రిప్పి వాళ్ళవైపు చూసింది నుకీల.

ఆ గది తలుపులు దగ్గరగా వేసి వచ్చింది రాజ్యలక్ష్మి. ఇద్దరూ నుకీల దగ్గరికి చేరారు.

*

తెల్లవారి లేచిన మహాలక్ష్మికి పక్క మీద కనిపించలేదు నుకీల....పరకాయించి చూస్తే ఇటు వైపు వసుంధర కూడా కనిపించలేదు.

ఒక్క తెలియకుండా నిద్రపోతున్న రాజ్యలక్ష్మిని లేసి “వాళ్ళేమయ్యారే :....” అని అడిగింది.

తను కూడా ఇల్లంతా వెదికి వచ్చి “వసూ తెచ్చుకున్న మాటుకేను కూడా కనిపించటం లేదు.” అంది రాజ్యలక్ష్మి.

“ఇదేం సోద్యమే తల్లీ : నే నింత కంగారు పడి చస్తుంటే అంత తాపీగా చెపుతున్నావు :” అంటూ పొలో పొలోమని భర్తని లేపింది.

అతని నిద్రమత్తు వదిలే లోపలే “ఇదిగో దొరికింది” అంటూ ఓ కవరు పట్టుకు వచ్చి ఇచ్చింది రాజ్యలక్ష్మి. గబగబా కవరులోంచి కాగితం తీసి కంగారుగా చదవసాగాడు రంగారావు.

అత్తయ్యకి - మామయ్యకి -

నమస్కారములు.

కంగారు ఎడకండి. నుకీని తీసుకొని నేను పట్నం వెళ్ళిపోతున్నాను.

అది పెద్దమనిషి అయినట్లు మీరూళ్ళో ఎవరి తోనూ చెప్పుకోవద్దు. ఏవన్నా జరిపించాల్సినవి వుంటే అమ్మతో చెప్పి నే నిక్కడ చేయిస్తాను.... అమ్మ తిడితే అవన్నీ నేనే పడతాను. మీరు బాధ పడకండి :

మీ మీద ఏదో తప్పుందని అమ్మకి సంజాయిషీ ఇచ్చుకుందామని మీరు శ్రమపడి రావద్దు :

మీ మీదున్న తప్పు మీదికాదు....మీ చుట్టూ ఉన్న సంఘానిది : ప్రోమతు ఉన్నరోజుల్లో సరదా లంటూ ఆదంబరాలకు అలవాటు పడ్డారు. క్రమేపీ వాటికే సంప్రదాయాలనే పేర్లు పెట్టి సంతెళ్ళు తగిలించుకున్నారు. ఈ రోజుల్లో అడవిల్ల పుట్టిం దంటేనే ఏదో పాపం చేసినంత నొచ్చుకోవటం - ఆ తర్వాత ప్రకృతి సహజంగా ఏం జరిగినా అదంతా లేనిపోని బాధగా లెక్కవేసుకోవటం - అలవాటయిపోయింది :

దీనికి పరిష్కారం లేదా : ఇలా ఎంతకాలం సాగలి : ఆలోచించండి. ఇకనయినా అప్పుల మీద అప్పులు - ఆదంబరాలు - అనవసరం అని అర్థంచేసుకోండి. ఇంతకన్న దబ్బు చేతికి వచ్చి నప్పుడు....ఇంట్లో అందరికీ సరిపడా బట్టలు కుట్టించండి. మరేవయినా సమకూర్చండి. వాటికో అర్థం వుంది. అందం వుంటుంది.

చిన్నదాన్ని పెద్దమాటలు చెపుతున్నా ననుకో కండి :

ఇది నా ప్రజ్ఞ కాదు. జీవితం అనే పాఠశాలలో ఎంతో చదువుకున్న చిన్నవదిన పెట్టిన భిక్ష :

ఉంటాను—మీ మేనకోడలు వసుంధర.

రాజ్యలక్ష్మి నవ్వుకుంటూ లోపలికి వెళ్ళి పోతుంటే నిర్ఘాంతబోయారా తల్లిదండ్రులు : *

ఆంధ్ర. శాంత సుందరి

8-7-76

ఇక్కడి జీవితం పూర్తిగా మతం మీద ఆధారపడి ఉంది. అన్నిటికన్నా ముఖ్యమైనది రంజన్ - ఇక్కడ “రమదాన్” అంటారు. పెప్టేంబరులో నెల రోజులు మంచి వీళ్ళ కూడా తాగకుండా ఉపవాసాలుంటారు. పనిపిల్లలు తప్ప అందరూనూ, ఆ నెల రోజులు మనం (విజాతీయులు) వాళ్ళ ముందర ఏదన్నా తిన్నా, తాగినా తప్పు పడతారు. సూర్యాస్తమయం అయ్యాక కొద్దిగా మంచివీళ్ళు అవీ తాగుతారు. సూర్యుడున్నంత సేపూ ఏమీ తినకుండా, తాగకుండా గడుపుతారు.

ఆ నెలరోజులూ పని కూడా చెయ్యరు. కొట్లూ అవీ పగలంతా మూసేసి ఉంటాయి. రాత్రి 8 తరవాత గండ్, రెండు గంటలో తెరుస్తారు. అప్పుడు కూడా వస్తువులు దొరకవు. అన్నీ స్టోర్ చేసి పెట్టుకోవాలి. లివియాకి అన్ని వస్తువులూ “ఫారిన్” నుంచి వస్తాయి. ఆ నెలరోజులూ పని చెయ్యరు కనక ట్రిపోలీ పోర్టులోకి వచ్చే వస్తువుల్ని మిగతా నిటీలకు పంపించేందుకు రేబర్ దొరకడు. మాలాంటి విదేశీయులు 2 నెలలకు సరిపోయే దినవారీ ఉపయోగ వస్తువులు నిలవచేసి ఉంచుకోవాలి.

వీళ్ళ భాషలో కొన్ని ఉర్దూ పదాలున్నాయి. ముమ్మిన్, లేకిన్, ఫైర్, కుర్సీ, కితాబ్, మదరసా (పాఠశాల), పకిర్ వగైరా. “బెహ్” “లేక” “బాహ్” వీళ్ళ ఉత్పదం. ప్రతి దానికి అంటూంటారు. నిజానికి చాలా అర్థాలున్నాయి—“సరే”, “అలాగే”, “మంచిది” వగైరా.

వీళ్ళు అవతలి వాళ్ళతో మాట్లాడేటప్పుడు లింగభేదాన్ని బట్టి మాట మారుతుంది. “ఎలా ఉన్నావు?” అని మగవాణ్ణి అడిగేటప్పుడు “తైవ్ హాలక్?” అనీ, ఆడవాణ్ణి అడిగేటప్పుడు “తైవ్ హాలిక్?” అనీ అనాలి. కాని ఉచ్చారణలో ఈ తేడా మనం కనుక్కోలేం. “కేసారే” అని వినబడుతుంది.

“ముష్” అనేది వీళ్ళ వ్యతిరేకార్థకంగా వాడతారు. “ముష్ ముమ్మిన్” (సాధ్యం కాదు.); “ముష్ క్వాయిన్” (పనికిరాదు) “ముష్ బత్తర్” (పరవారేదు).

“అయ్యా” అంటే అవునని అర్థం. ఇక్కడి వాళ్ళు ఈ మాట ఉచ్చరించే పద్ధతి తమాషాగా ఉంటుంది. “అయ్—” దిగువ అరంభమై “-వ” ఉచ్చస్థాయిలో చేరుతుంది.

ఇటలీయనులు పాలించి ఉండడం చేత వీళ్ళ అరబ్బీ భాష మీద ఇటాలియన్ భాషాప్రభావంతో కొన్ని మాటలు ఏర్పడ్డాయి. అవి గ్రామ్య పదాలకింద వస్తాయి. “అయ్యా” అలాంటిదే. అసలైన అరబ్బీ మాట “నా అమ్”.

ఇంకో తమాషా ఏమంటే వీళ్ళకి వారాల పేర్లు లేవు.

ఆదివారం—యోమ్ ఆల్ అహద్—మొదటిరోజు

సోమవారం—యోమ్ ఆల్ ఎత్ నీన్—రెండోరోజు

మంగళవారం—యోమ్ ఆల్ తలాత్—మూడోరోజు

బుధవారం—యోమ్ ఆల్ ఎర్బహ్—నాలుగో రోజు

గురువారం—యోమ్ ఆల్ ఖమీస్—ఐదవ రోజు

శుక్రవారం—యోమ్ ఆల్ జమ్ ఆ—ఆరవరోజు

శనివారం—యోమ్ ఆల్ సబ్త్—ఏడోరోజు

[మహమ్మదీయులకు పవిత్రమైన శుక్రవారం “జమ్మా”. యూదులకు విశ్రాంతి దినం ‘సబాత్’ (శనివారం) మతసంబంధమైన మాటలు కావన్న మాట.]

ఇక్కడి మనుషుల ప్రధాన లక్షణాలలో ఒకటి—అతిగా మాట్లాడటం. దీనికి కారణం వెదకటానికి అనేక తరాలు వెనక్కి వెళ్ళాలి. “అరబ్” అంటే ఎక్కువగా మాట్లాడేవాడు అని అర్థం. మనుషు వీళ్ళ ప్రధానంగా గొర్రెలను కాచుకునే వాళ్ళు. గొర్రెలకు తాళ్ళు కట్టేస్తే కాపలా కాచేపని కూడా ఉండేది కాదు. ఈ గొర్రెల కాపర్లు వాగడం, నిద్ర పోవడం తప్ప ఇంకో పని చేసేవారు కాదు.

ఒక సంఘటన గమనించాక వీళ్ళ టెక్నిక్ అర్థమయింది. RSG స్కూల్లో చాలా మంది లివియన్ టీచర్లు పని చేస్తున్నారు. ప్రతి రోజూ ఉదయం వస్తూనే “కీ సారే” అంటాడుట ఎవరో ఒకరు. “కోయిన్” (వైన్) అంటాడుట రెండోవాడు. ఇంక ఆ తరవాత, “నీ పెళ్ళాం బాగుందా? నీ కూతుళ్ళూ, కొడుకులూ (పేరు పేరునా) బావున్నారా? నీ జీవితం సుఖంగా సాగుతున్నదా?” అని అన్నీ అడిగి, ఎందుకైనా మంచిదని “కుర్కోయిన్?” (అంతా బాగున్నారా?) అని అడుగుతారుట. ఇదంతా కనీసం 10 నిమిషాలు పడుతుంది. దీన్ని బట్టి వీళ్ళ సంభాషణ మిగతా విషయాల్లో కూడా ఎలా ఉండేది మనం ఊహించుకోవచ్చు.

ఇలాగే “ఇన్నా అల్లా” అనేది కూడా వీళ్ళు తరచుగా అనే మాట. “దేవుడు మేలుచేస్తే” అనేది దీనికి అర్థం.

అదేవిధంగా వీళ్ళకి ప్రతిపని వాయిదా వెయ్యడం ఇష్టం. అవీసుల్లో కూడా ఏ పని చెయ్యమన్నా, “బుక్రా,” “బుద్వా” (రేపు) అంటారు. ఆ రేపు ఏ నెలకో, రెట్టెల్లకో వస్తుంది! మనవాళ్ళు కూడా ఇక్కడికొచ్చి

చాలా లేజీగా తయారవుతున్నారు. (చాలావరకు ఇది మనిషి మీద ఎడారి ప్రభావం కావచ్చు.)

ఆడవాళ్ళు మొహమంతా కప్పేసుకుంటారు. ఒక చిన్నమాత్రం బైట ఉంటుంది. వాళ్ళలో వాళ్ళు (ఇళ్ళకి వెళ్ళి) మాట్లాడుకోడం కూడా చాలా అరుదు. పెళ్ళయిన ఆడవాళ్ళు ఒళ్ళంతా పచ్చబొట్టు పొడిపించు కుంటారు. గడ్డం మధ్యన నిలుపుగా, పెద్ద గాటులాగా, పచ్చబొట్టు ఉంటుంది. నా వయసు (తరం) ఆడవాళ్ళు కాస్త ఆధునికం అవుతున్నారు. టీన్స్ (20 లోపు)లో ఉండి, స్కూళ్ళకి వెళ్తున్నవాళ్ళు ఇలాటి పాత పద్ధతులు అనుసరించటానికి ఒప్పుకోవటం లేదు. వాళ్ళ డ్రెస్ కూడా భిన్నంగా, యూరోపియన్ టైప్ లో ఉంటోంది.

నేను ఇక్కడికి వచ్చిన నెలకి, మేము ట్రిపోలీలో ఒక పార్కుకి వెళ్ళినప్పుడు—మాతో బెంగాలీ కుటుంబమూ, సర్దార్లీ కుటుంబమూ ఉంది—మిసెస్ సర్దార్లీకి అరబ్బీ భాష కాస్త, కాస్త వచ్చు—మేం వెళ్ళిపోతుంటే, ఒక చోట కూర్చున్న లిబియన్ ఆడవాళ్ళు మమ్మల్ని, “పాకిస్తానీ, పాకిస్తానీ!” అని పిలిచారు. (ఇండియన్లను అలాగే పిలుస్తారు ఇక్కడ). దగ్గరకెళ్తే, మా చీరలూ, కట్టుకునే పద్ధతీ, బొట్టు అవీ చాలా వింతగా, అసక్తితో చూశారు. వాళ్ళలో 40 ఏళ్ళ ఆమె మమ్మల్ని చాలా పొగిడింది. మేం మొహాలు కప్పుకోకుండా, ప్రేగా తిరుగుతున్నామని. నా బొట్టూ, బెంగాలీ ఆవిడ పాసిట్లో సిందూర్-వాటికి అర్థం అడిగారు. ఆప్పుడు మిసెస్ సర్దార్లీ వాళ్ళ గడ్డం మీద పచ్చబొట్టు చూపించి, అలాగే ఇవి పెళ్ళయిన ఆడవాళ్ళ సంకేతాలు అని చెప్పింది.

13-7-76

ఆడవాళ్ళు బయటికి వచ్చినప్పుడు మామూలు దుస్తులమీద ఒక తెల్లబట్ట కప్పుకుని, మొహమంతా — ఒక్క కన్ను తప్ప — కప్పేసుకుంటారు. దీన్ని గురించి మొన్న ట్రిపోలీలో ఒక ఫ్రండ్ ఒక జోక్ చెప్పాడు. సినిమా థియేటర్ కి వెళ్తే—(హిందీ సినిమాల క్రేజ్ ఇక్కడి వాళ్ళకి ఎక్కువ)—అక్కడ ఇలా ముసుగు కప్పుకున్న ఒక నడివయస్సు స్త్రీ ఆయన్ని టిక్కెట్లు తెచ్చిపెట్టమందిట. ఆయన కౌంటర్ దగ్గర టిక్కెట్లు కొనుక్కొచ్చి చూస్తే, అక్కడ పదిమంది ముసుగు కప్పుకున్న ఆడవాళ్ళున్నారుట. ఆయన గుర్తుపట్టలేక ఇబ్బంది పడుతూంటే ఓ పదినిమిషాలు పోయాక ఆవిడే నోటీస్ చేసి, ఆయన దగ్గరకొచ్చి, టిక్కెట్లు పట్టుకుపోయిందిట.

థియేటర్ లో గురువారం “ఫామిలీడే.” ఆ రోజు మొగవాళ్ళు ఒక్కణ్ణే సినిమాకు వెళ్ళకూడదు. కుటుంబసహితంగా వెళ్ళాలి. లేకపోతే లోపలికి పోనివ్వరు. చాలా రషగా ఉందని ఊహించ్, మరో ఆయనా తమ ఫామిలీస్ కి టిక్కెట్లు ఇచ్చి, లోపలికి పోయి కూర్చోమని, తరవాత లోపలికి వెళ్ళబోతుంటే, గేట్ కీపర్ ఆపేసి, “జో జావ్నెన్ ?” (పెళ్ళాం ఏదీ ?) అని అడ్డగించాట్ట. లోపలందంటే వినడుట! ఆప్పుడు ఆయన గట్టిగా కేకలుపెట్టి భార్యని బైటికి పిలిస్తే అప్పుడు పోనిచ్చాట్ట....వీళ్ళకి మనుషులమీద చాలా అపనమ్మకం. ముఖ్యంగా విదేశీయుల పట్ల చాలా అనుమానం.

అయితే ఈ తరం మారుతున్నది. ఎడ్యుకేషన్ తోబాటు వీళ్ళ వైఖరిలో మార్పు వస్తున్నది. 1973 కూ ఇప్పటికీ మనుషుల్లో ఎంతో లేడా వచ్చిందని, ఇక్కడ 4, 5 ఏళ్ళుగా ఉంటున్నవాళ్ళు అంటున్నారు.

22-7-76

లిబియాలో భోజనం చవక-ఇక్కడి వాళ్ళ సంపాదన రెక్కన. కాని విదేశీయులకు కావలసిన వస్తువులూ, స్థానికంగా తయారయ్యే వస్తువులూ చాలా ఖరీదు. బియ్యం, చక్కెర, మైదా, గోధుమలు, పాలు వగైరా ఫారిన్ నుంచి వస్తాయి. అవి చాలా చవక. 45 కేజీ బియ్యం 60 రూపాయలు. చక్కెర, మైదా, గోధుమపిండి కేజీ రు 1-50. బస్తా రెక్కన ఇంకా చవక. కాని స్థానికంగా పండే కూరలూ, పళ్ళూ చాలా ఖరీదు. 45 కిలోల బియ్యం కన్న 1 కిలో పచ్చి మిరపకాయలు ఖరీదు!

లిబియన్లు కూరలు తినరు. “ఋజ్జా” అని పొడుగాటి బ్రెడ్ దొరుకుతుంది. అదే వీళ్ళ ప్రధానాహారం. దాని ఖరీదు 2 పియాస్త్రలు (60 పైసలు). ఆదీ, మాంసం, గుడ్లు, వెన్న అవీ తింటారు. బియ్యం, మైదా వగైరాలు విదేశీయులు తింటారు. మాంసం కోసం అడవి జంతువులను చంపరట. గోవు మాంసం తింటారు, పంది మాంసం తినరు. ఇక్కడి కొచ్చిన ఇండియన్లు, నాన్ వెజిటేరియన్స్, తెలీక చాలాసార్లు గోవు మాంసం తినేశారట. భారతీయులు కాని విదేశీయులు చాలావరకు టీన్నుల ఆహారం తింటారు. వాళ్ళలో దాదాపు అందరూ ఉద్యోగాలు చేసేవాళ్ళే. వాళ్ళు యూరోపియనులు. వాళ్ళకి తాజాకూరలు కొనుక్కొని, వండుకుతినే ఓపిక, టైమూ ఉండవు.

చిన్న రహస్యం

వనిత ‘నంవత్సర పరీక్ష’ వచ్చే సంవత్సరం కూడా వుంటుంది. అంచేత, ఇప్పట్నుంచే ‘వనిత’ సంచికలన్నీ జాగ్రత్తగా భద్రపరుచుకోండి!

ఇక్కడి వాళ్ళు విందులప్పుడు గొర్రెని చంపి, దాని పొట్టలో బియ్యం పెట్టి, అలాగే ఉడికిస్తారు. తర్వాత ఆ అన్నం బయటికి తీసి తింటారు. ఇలా ఆరుదుగా పండగలప్పుడు తప్ప పీళ్ళు బియ్యం తినరు.

వాళ్ళు తాగే టీ, కాఫీ మనం తాగలేం. పిల్లలు ఆడుకునే కప్పు, సాసర్లలాటివి అమ్ముతారు ఇక్కడ. దానిలో సగానికి కషాయంలాగా చేసుకుని, పాలూ, పంచదారా లేకుండా కాఫీ, టీలు తాగుతారు. మనం ఇచ్చే కాఫీ, టీలను వాళ్ళు తాగలేరు. వాళ్ళకది వేడినీళ్ళలాగా ఉంటుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు పారబోసేస్తారు.

ఇక్కడ ఆహారం చవక అవటం వల్ల వీళ్ళు తిండి చాలా వృధాగా పారేస్తారు. చెత్త కుండీల్లో ఉండే ఆహారం చూసినప్పుడల్లా నాకు మన దేశంలోని ముష్టివాళ్ళ జ్ఞాపకం వస్తారు. ఇంట్లో వండుకున్నవీ, మిగిలి పోయినవీ పారెయ్యాలి వచ్చినప్పుడు నాకు చాలా పట్టిస్తుంది. ఇక్కడ పాటకపుణనం లేదు. ఏదైనా మిగిలిపోతే పారెయ్యడమే.

లేబర్ కోసం మనుషుల్ని చుట్టుపక్కల సుడాన్, లెబనాన్, టునిస్ వగైరా దేశాలనుంచి పిలిపిస్తారు. స్థానికులు గొర్రెలు కాయడం, కొట్లు పెట్టడంలాటి పనులు చేస్తారు. ఒక్కొక్కప్పుడు కొట్టు లిబియన్ దే అయినా అందులో పనిచేసేవాళ్ళు విదేశీయులై ఉంటారు. [నకేషం]

ప్రథమ చికిత్స-2

ఇక్కడో ఏవేవో మాత్రలు, మందులు ఉంటాయి. ఏ నల్లులనో, దోమలనో అరికట్టడానికి ఉపయోగించే మందులూ ఉంటాయి. తెలిసో తెలియకో ఏ మందునన్నా తినడం తటస్థమే. వాటిలోని విష పదార్థాలు ఒంటికి చెరుపు చెయ్యవచ్చు. కొన్ని సందర్భాలలో ప్రాణానికే ముప్పు రావచ్చును. ఇలాగే ఎవరైనా ఏ విషవాయువునో పీల్చడం జరిగినా ఇబ్బంది కలిగే ప్రమాదముంది. ఇటువంటి సందర్భాలలో ఎలాంటి ప్రథమ చికిత్స చెయ్యాలి?

ఒక నిర్ణీతమైన పరిమితిలో విష పదార్థాలు తినడం, విషవాయువులు పీల్చడం వల్ల ఏ అపాయమూ ఉండకపోవచ్చు. అయితే మోతాదు ఎంత ఎక్కువగా ఉంటే ప్రాణాపాయం కలిగే ప్రమాదమూ అంత ఎక్కువగానే ఉంటుంది.

ఒక జబ్బుకు మంచి మందుగా పనిచేసే మందు ఆ జబ్బు లేనివారు తీసుకొంటే కీడు చేస్తుంది. పెద్దలు మాత్రం వేసుకోవడం చూసిన పిల్లలు తెలియక ఆ మాత్రలు తింటే ప్రమాదం కలగవచ్చు.

విషప్రయోగం జరిగిందన్న అనుమానం రాగానే వెంటనే డాక్టరుకు కబురు చెయ్యడం అవసరం. డాక్టరు అందుబాటులో లేకుంటే అంబులెన్సు తెప్పించి విషప్రయోగానికి గురయిన వారిని వెంటనే ఆస్పత్రికి చేర్పించటం అవసరం.

విషప్రయోగం జరిగిన శరీరంలో రకరకాల మార్పులు వస్తాయి. విషప్రయోగానికి గురయిన వారికి-డాక్టరు వచ్చేలోగా ఎటువంటి ప్రథమ చికిత్స చెయ్యాలి తెలుసుకుందామా?

రోగి స్పృహతప్పి పడిపోతే, అతని (లేదా ఆమె) చేత ఏదన్నా తాగించడానికి, తినిపించడానికి ప్రయత్నించ కూడదు. రోగిని బాగా కప్పి (ముఖం ముయ్యకుండా) కదల్చకుండా ఉంచాలి.

రోగి వణుకుతుంటే అతణ్ణి నెమ్మదిగా పట్టుకోవాలి. అతను కిందపడడమో, దెబ్బతినడమో జరగకుండా జాగ్రత్త పడాలి. ఏయంటే అతణ్ణి మెత్తటి పరుపుమీద పడుకోబెట్టడం మంచిది.

కార్బన్ మోనాక్సైడ్ లేదా కుకింగ్ గాస్ వంటి వాయువులను ఎక్కువగా పీల్చి విషవాయు ప్రయోగానికి గురయిన వారిని ఆ వాయువులు లేకుండా బాగా గాలివచ్చే చోటికి తీసుకువెళ్ళాలి.

రోగి విష పదార్థాన్ని మింగడం జరిగి ఉంటే వాంతి తెప్పించడానికి ప్రయత్నించాలి. అలా వాంతి చేసుకుంటే కడుపులో చేరిన విష పదార్థాలు బయటపడే అవకాశం ఉంటుంది.

ఇలా వాంతి తెప్పించడానికి కొన్ని పద్ధతులు అనుసరించవచ్చును.

సులివెచ్చగా ఉండే మంచినీళ్ళు తీసుకొని అందులో 2 టేబుల్ స్పూనుల ఉప్పు వేసి ఆ ద్రవాన్ని 4 నుంచి 6 గ్లాసులు ఇవ్వవచ్చు. అవసరాన్ని బట్టి ఇలా 15 నిమిషాల కొకసారి ఇవ్వవచ్చును.

ఒకటి రెండు టీ స్పూనుల ఆవాలు తీసుకుని, మెత్తగా పొడిచేసి ఆ పొడిని ఒక గ్లాసుకు సులివెచ్చని మంచినీటిలో కలిపి రోగిచేత తాగించాలి. అవసరాన్నిబట్టి 15 నిమిషాల కొకసారి ఈ ద్రవాన్ని ఇచ్చి వమనం చేయించవచ్చు.

ఇలా రోగి బాగా వాంతి చేసుకున్నాక (ఇక వాంతి చేసుకోవడానికి ఏమీకాదు అన్న స్థితికి చేరుకున్నాక) స్పృహతోనే ఉన్నా, వైద్య సహాయం అప్పటికింకా అందకున్నా కూడా విషానికి ఇక్కడ వివరిస్తున్న విరుగుళ్ళు ఏవైనా ఇవ్వవచ్చు.

వేడిగానో, చల్లగానో ఉన్న పాలు రెండు మూడు గ్లాసులు ఇవ్వవచ్చు.

రెండు మూడు కోడిగుడ్డు తీసుకుని అందులోని తెల్లటి భాగాన్ని విడిగా తీసి దాన్ని రోగిచేత తినిపించాలి. (వీయంటే దాన్ని పాలలో కలిపి ఇవ్వవచ్చు). రోగి ఆర్సెనిక్, రోహ సంబంధమైన విషాలు మొదలైన వాటివల్ల బాధపడుతున్నట్లయితే గుడ్డులోని తెలుపు భాగమూ, పాలూ కలిపి-మంచి విరుగుడుగా పనిచేస్తాయి.

నిద్ర మాత్రలు ఎక్కువగా వేసుకున్న రోగికి అరగంట కొకసారి వేడివేడి కాఫీ ఇస్తే మంచిది.

కాఫీ విషానికి విరుగుడు కాదు. కాని అది నాడీ మండలానికి చురుకుదనం కలిగిస్తుంది. అలాగే స్ట్రాంగ్ టీ కూడా నాడీ మండలానికి చురుకుదనం కలిగిస్తుంది. రోహ సంబంధమైన విషాలు, జ్వర సంబంధమైన విషాలు కలిగించే విష ప్రభావాన్ని అరికట్టడానికి టీ సాయపడుతుంది.

రోగి శ్వాసపీల్చడం కష్టమయితే కృత్రిమ శ్వాసక్రియావిధానం ద్వారా శ్వాస కల్పించాలి. [ఇలా కృత్రిమంగా శ్వాసక్రియకు వీలు కలిపించే విధానం గురించి తర్వాత తెలుసుకుందాము.]

వైద్యసహాయం అందడానికి అలస్యమే పక్షంలో రోగికి విరేచనం కావడానికి ఎప్పుడూ సాల్ట వంటి విరేచనకారిని ఇవ్వవచ్చును. అయితే ఇలా ఇవ్వడానికి ముందు రోగి బాగా వాంతి చేసుకుని, విరుగుడు మందు తీసుకుని ఉండాలి.

ఇక ముఖ్యమైన మరో విషయం. రోగి శరీరంలోకి ప్రవేశించిన విషం ఏదో తెలుసుకునే ప్రయత్నం చెయ్యాలి. విషమేదో తెలిస్తే విరుగుడు కనుక్కోవడం తేలిక.

విషప్రయోగం అన్నది ఇలాజరగాలని నియమ మేదీ లేదు; తెలియకుండా ఒక మందుకు మారుగా మరొకటి తీసుకున్నా చాలు-విషప్రయోగం జరిగే అవకాశం ఉంటుంది. అందువల్ల జాగ్రత్తగా ఉండడం మంచిది. పిల్లలున్న ఇళ్ళలో మందులన్నీ పిల్లలకు అందుబాటు కానిచోట ఉంచి తాళం వేసి పెట్టాలి. పెద్దలకు తెలియకుండా వాళ్ళు ఏ మందూ తీసుకోకుండా జాగ్రత్తపడాలి. మందు తీసుకునే ముందు దాని సీసామీద (మాత్రలయితే వాటి మీది పొరమీద) రాసి ఉన్న విషయాలు జాగ్రత్తగా చదవాలి. ఒకసారి కొంత కాలం నిలువ ఉన్న తర్వాత మందులు పని చేయవు; అటువంటి మందుల 'ఎక్స్ పయిరీ డేట్'ను చూసి మరీ వాడాలి. అలా కాకుంటే ప్రమాదం సంభవించ వచ్చును. విష పదార్థాలను 'తక్కిన మందుల నుంచి దూరంగా ఉంచడం కూడా మంచిదే.

ఈ జాగ్రత్తలు తీసుకుంటే విష ప్రయోగం జరగడానికి అవకాశాలు అంతగా ఉండవు.

చీరల వికాస

ప్రేక్షవర్త

ఎప్పుడూ ఒకే రంగులో ఉండే సాదా చీరె
లను కట్టుకోవడం ఈనాటి అధునిక పనిత
లలో చాలామందికి ఇష్టం ఉండక
పోవచ్చును. అటువంటి వాళ్లు ఆ చీరెలను
మాసి విసుక్కోకుండా - వాటినే రకరకాల
ఆతుకు దిజైన్లతో అందంగా రూపొందించి
కట్టుకుంటే - ఎంతో ఆకర్షణీయంగా

అణవల ఆనందం!

ఇప్పుడామె ఎంతో ఉల్లాసవంతంగా ఉన్నది. ఎందుకని? 'రోజీ' గురించి భోగట్టా తెలుసుకున్నది. ఇప్పుడామెకు 'రోజీ' గులాబీకంటే మృదువుగాను, ప్రియ తరముగాను ఉంటున్నది. 'రోజీ' గురించి తెలియక ముందు నెలలో ఆ అయిదు రోజులు ఆమె ఎవరికీ కనపడెడికాదు. కనబడినా ఏదో అసౌకర్యంతో ఇబ్బంది పడుతున్నట్టూ, జగుప్సాకరంగా ఉన్నట్టూ అనిపించేది.

ఇతర వాటిలో లేని సుగుణాలు ఎన్నో 'రోజీ' కానిటర్ నాప్కిన్ లో ఉన్నవని ఆమె గ్రహించింది.

✱ అతి త్వరితముగా పీల్చు గుణము కలిగిన, మృదువైన సింథెటిక్ పొర మొదటిది. ✱ పీల్చిన చెమ్మను సక్రమమైన వద్దతిలో నిలువచేయగల దూదిపొర రెండవది. ✱ నిలువకాబడిన చెమ్మ పదార్థమును బయటకు రాకుండా ఉంచునట్టి రంగు పొర మూడవది. ✱ అన్నిటికంటే ముఖ్యమైనది, అన్ని వేళల అందరికీ సర్దుబాటు చేసుకొనుటకు వీలైన ఎలాస్టిక్ బెల్ట్ 'రోజీ' యొక్క ప్రత్యేక వి శే ష ము. ముఖ్యమైన రోజులలో స్త్రీలకు హర్షిరక్షణ ఇవ్వగలది 'రోజీ కానిటర్ నాప్కిన్' మాత్రమే.

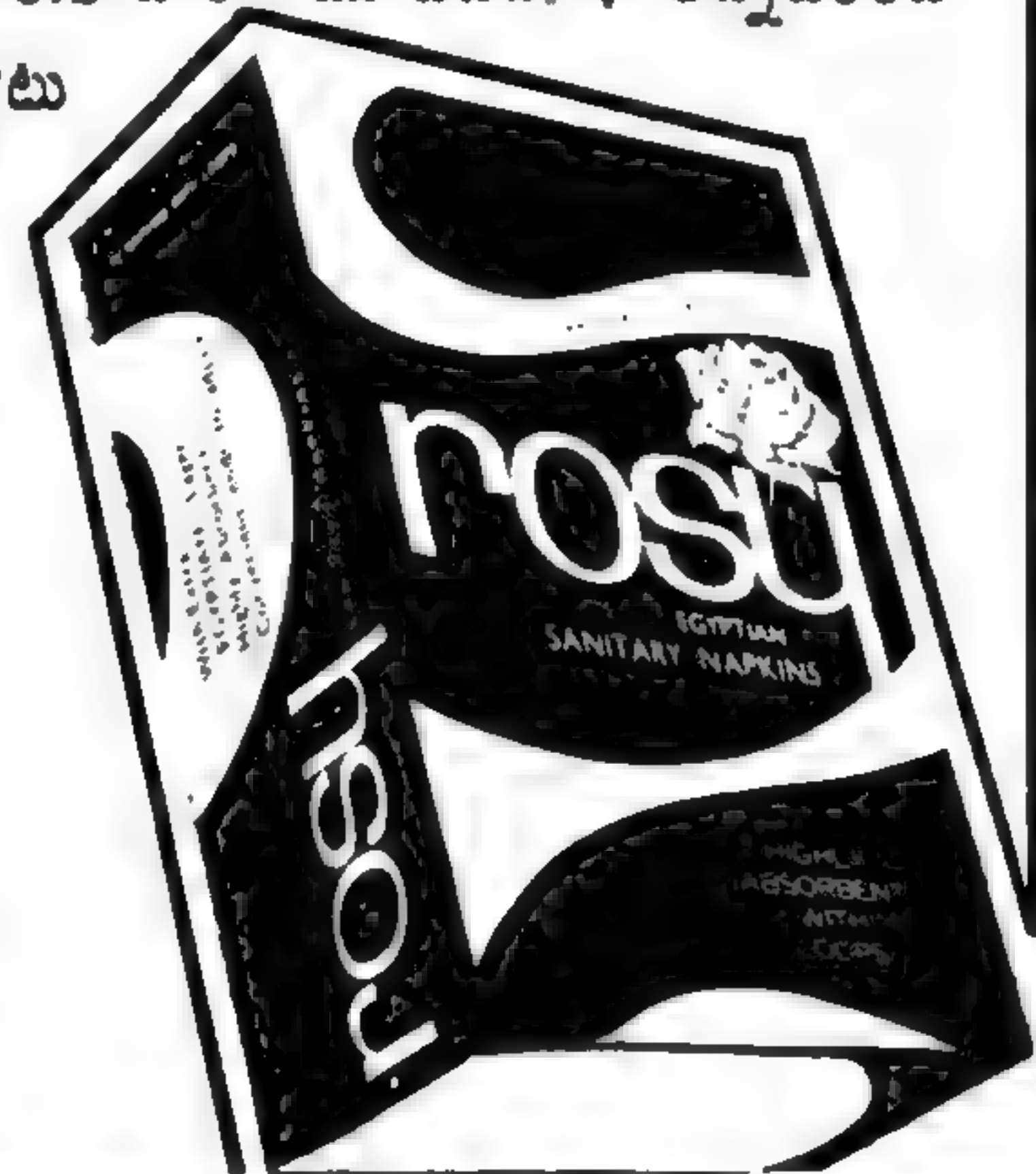
రాజజ్ఞ

తయారుచేయువారు :

బి.వి. బ్రదర్స్ ఫార్మస్యూటికల్స్,

ఇంద్రప్రస్థం ఎస్టేట్, నెల్లూరు-524004.

ఆంధ్రప్రదేశ్.

● దిలర్ షిప్ వివరాలకు వ్రాయండి ●

శ్రీ వారి
బింది
హాలిక్
పోటీ

చాలా సరళం... సులభం!

గొప్ప
బహుమతులు

మొదటి బహుమతి: ప్రెజ్డ్
లేక విశేషాలు కోరినట్టు రూ. 5000/-

విలువగల వస్తువులు

ఇతర బహుమతులు:

ఇంటి పనికి తగిన గ్రైండర్లు.

కుట్టు మిషన్లు, స్టీల్ కప్ బోర్డులు.

కుకర్లు, ఆలారం గడియారాలు.

పెన్ నెట్లు మున్నగునవి.

45,000 విలువగల

1001 బహుమతులు:

ప్రవేశ పత్రాలు మరియు ఇతర వివరాలకు

శ్రీ కుమకుమ్ డిలరుతో సంప్రదించండి.

శ్రీ కాస్మెటిక్స్ కల్లూ, కొండాలు-400 878

BARATH

Join today in Shree's Match-The-Bindi contest

అష్టక్మర్క

వుంటుంది. అలా చీరెలను అతుకుల డిజైన్లతో రూపొందించడాన్ని 'అప్లైడ్' లేదా 'పాచ్ వర్క్' విధానం అంటారు. ఈ పేజీలలోని వర్ణ చిత్రాలలో కనిపిస్తున్న వనితలు రసన, కుసుమల వస్త్రాలంకరణలో (చీరెలను రూపొందించినవారు బొంబాయికి చెందిన అప్పర ఇంటర్ నేషనల్ సంస్థవారు.) ఈ 'అప్లైడ్' డిజైన్ల అందాన్ని చూడవచ్చును!

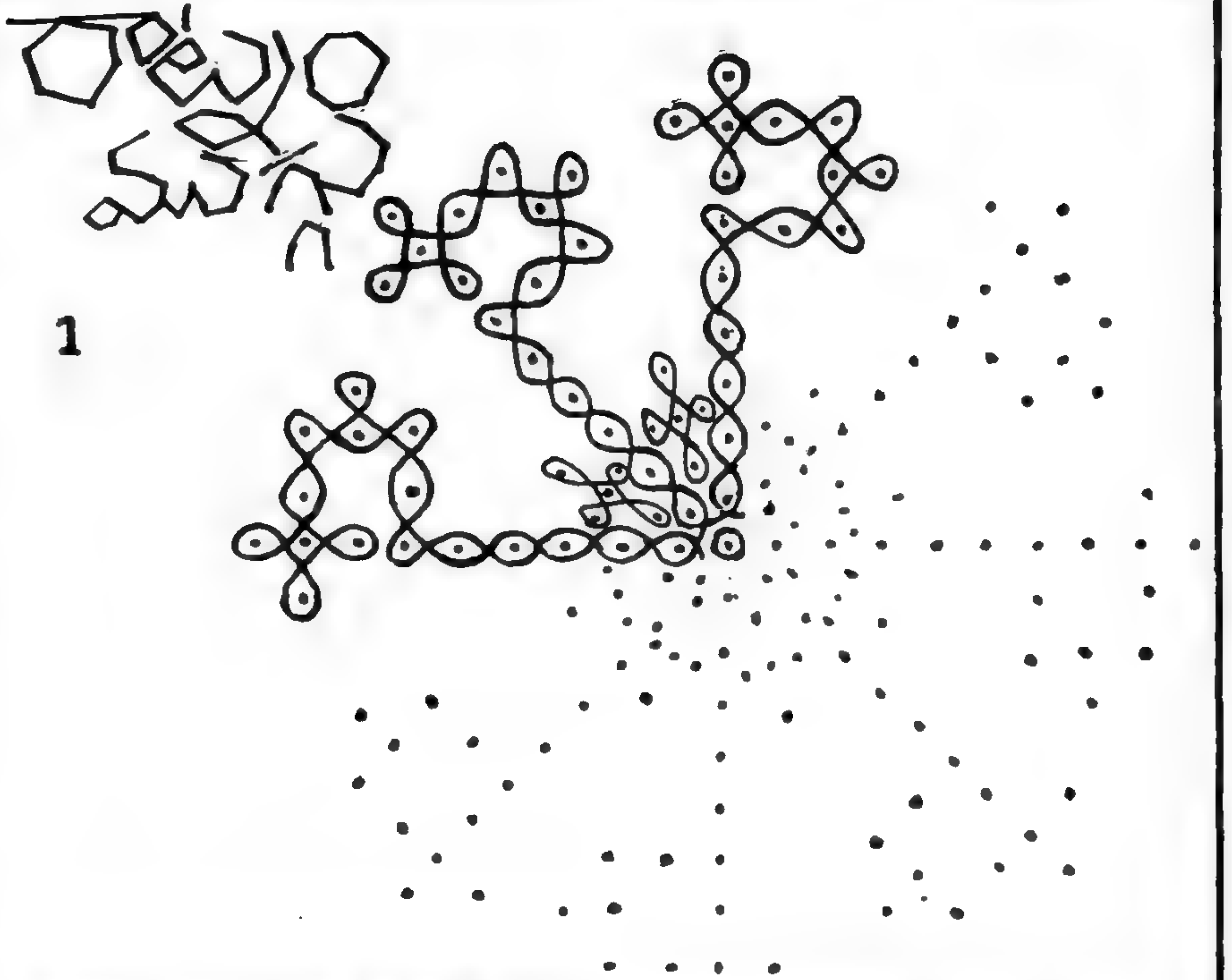
ఈ విధానంతో దుస్తులను రూపొందించడం మన దేశానికి కొత్తేమీ కాదు. చాలా కాలంగా సౌరాష్ట్ర, గుజరాత్, రాజస్థాన్లలోను, దక్షిణ దేశంలోని కొన్ని పల్లెప్రాంతాలలోను ఇదొక జానపద కళగా ఎప్పటికప్పుడు కొత్త అందాలను సంతరించుకుంటూనే వుంది.

ఈ ప్రాంతాలలో అతుకుల డిజైన్లతో పరువు గలిబులు, వినన కర్రలు, గాగ్రాచోళిలు మొదలైన వాటిని అందంగా తయారు చేస్తారు. మన ఆంధ్రదేశంలో కనబడే లంబాడీ వనితలు చక్కని గాగ్రాలను-చిన్న చిన్న గుండ్రని అద్దాలతో, రకరకాల డిజైన్లతో ఆకర్షణీయంగా కనబడే చోళిలను ధరించడం-మనం తరచుగా చూస్తూనే ఉంటాము. ఒక్కొక్క రాష్ట్రంలో ఒక్కోరితిగా ఈ 'అప్లైడ్' విధానంతో దుస్తులను రూపొందించడం జరుగుతున్నది.

మొట్టమొదట కొన్ని రకాల వస్త్రాలను తీసుకుని-చిన్న చిన్న ముక్కలుగా కత్తిరించి-వివిధ ఆకారాలలో వాటిని కలిపి కుట్టి, ఆ తర్వాత చీరెలు, చోళిల మధ్య అందంగా రూపొందించడం ఈ విధానంలోని ప్రత్యేకత! ఈ రకం వస్త్రాలపట్ల విదేశీ వనితలు కూడా ఇప్పుడు ఎంతో మోజు చూపిస్తున్నారంటే-వీటి ప్రాముఖ్యం ఏమిటో స్పష్టం కాగలదు!

—ఛాయా ఆర్య,

వర్ణచిత్రాలు : ఆదికేశిరాడ్ కర్

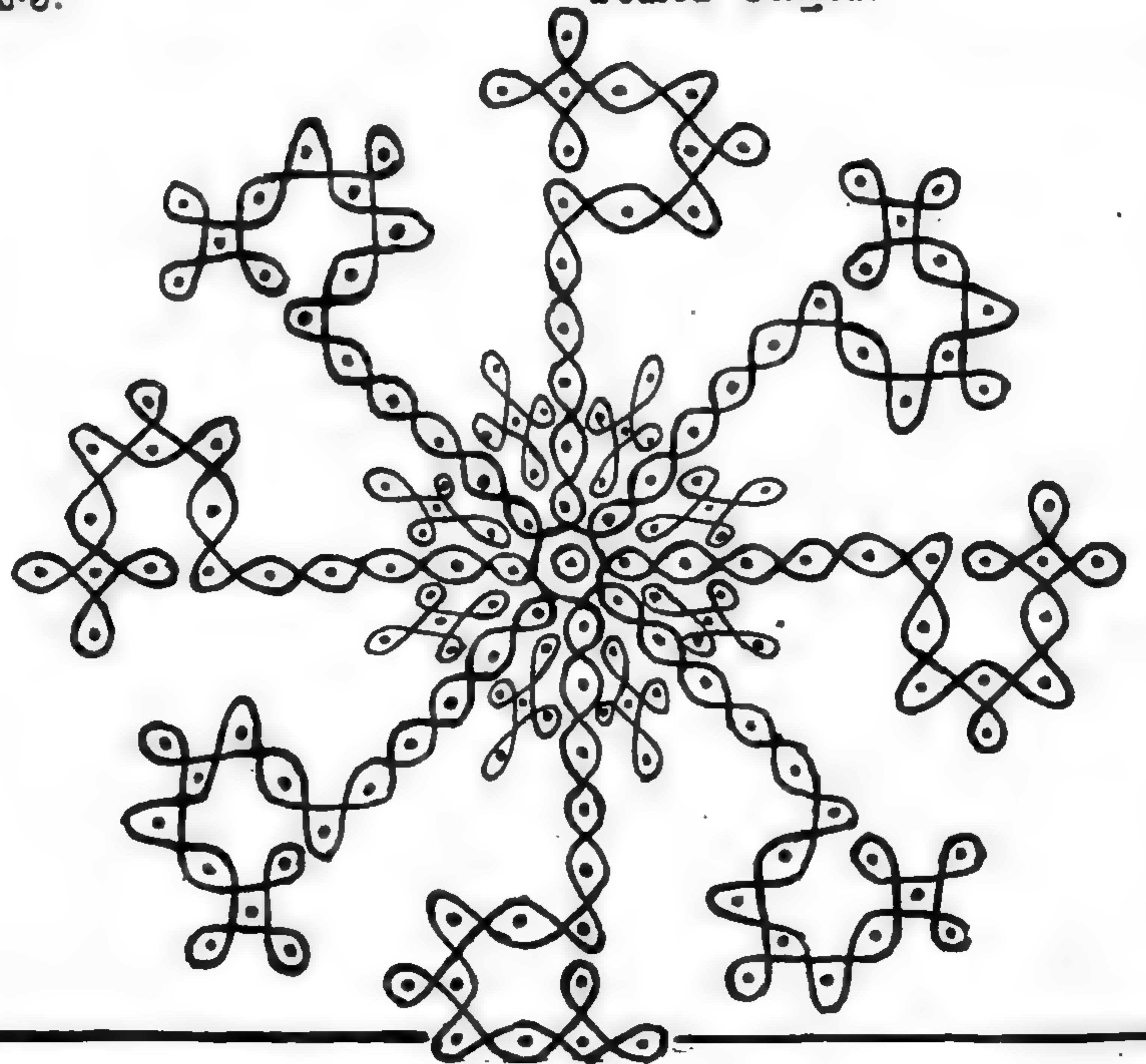

ఈ ముగ్గు - రాబ్బం ముగ్గు. మొదట ఒక చుక్క ఉంచి, దాన్ని కేంద్రంగా తీసుకుని దాని చుట్టూ వివిధ వరుసలలో - వరుసకు ఆరేసి చుక్కల చొప్పున ఉంచాలి. (చిత్రం-1 చూడండి.)

ప్రతి వరుసలోనూ చివరి చుక్క మంచి వక్రంలో చిత్రం-1 లో చూపినట్లు అదనంగా చుక్కలు ఉంచుకోవాలి.

ఇలా చుక్కలు ఉంచుకున్నాక వాటిని జాగ్రత్తగా గొలుసులలా కలిపాలి. ఇలా కలిపాక ప్రతి రెండు వరుసలకూ మధ్య ఉన్న స్థలంలో ఒకటి, మూడు, ఒకటి అన్నట్లు చుక్కలు ఉంచి గుత్తిలా కలిపాలి.

చిత్రం-2 చూస్తే ఈ ముగ్గు పూర్తయితే ఎలా ఉంటుందో తెలుస్తుంది.

కొంతలు :

పొడవు 38", వెయిస్టు 30", బస్టు 38", నీట్ 40", సహజమైన వెయిస్ట్ పొడవు 14", వర్కింగ్ స్కేర్ : $\frac{1}{2}$ బస్ట్ = 18".

ఎ వి.అనే నిర్మాణరేఖను గీసి, దానిమీద ఒక చోట O-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 పొడవు + $\frac{1}{2}$ ".

2-1 $1\frac{1}{2}$ " (టర్నింగ్ కు) లేదా అభిరుచికి తగ్గట్టు.

3-0 సహజమైన వెయిస్టు పొడవు.

4-3 8" మామూలు నీట్ లైనుకుగాను.

5-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేర్ + $1\frac{1}{2}$ " నుంచి 2" కు (కావలసిన వదులును బట్టి).

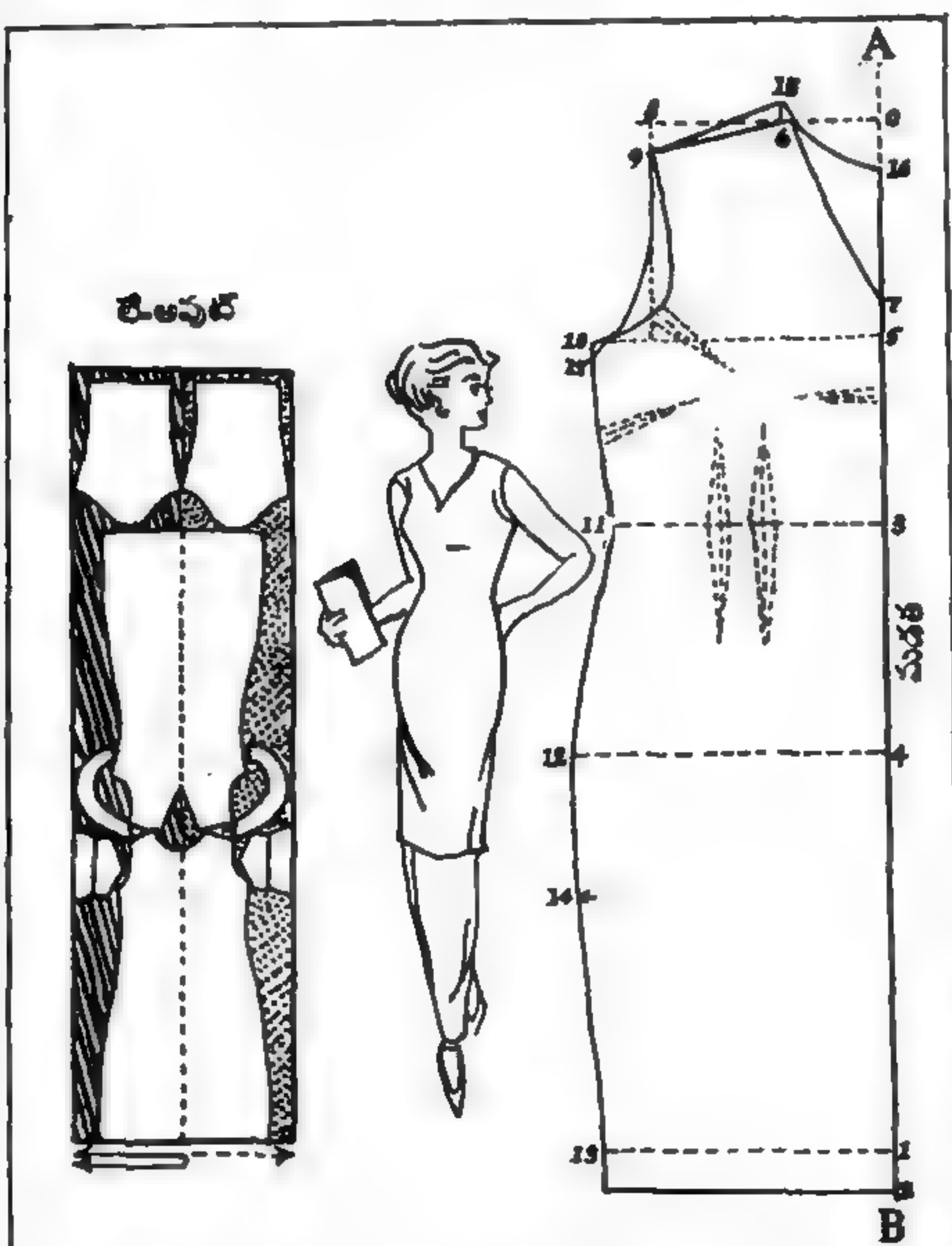
బిందువులు 0, 1, 2, 3, 4, 5 నుంచి అర్థంగా చదరపు గీత.

6-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేర్ లేదా అభిరుచికి తగ్గట్టు; మెడ పాషన్ ను బట్టి.

7-5 1" లేదా ఇష్టప్రకారం. డ్రాఫ్ట్ లో చూపినట్టుగా 6 నుంచి 7 కు ముందు మెడ పేస్ తీయండి.

8-0 $\frac{1}{2}$ భుజం + $\frac{1}{2}$ " : బిందువు 8 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

9-8 1" నుంచి $1\frac{1}{2}$ " కు : 9, 8 కలవండి.

కుట్టుపని : అభ్యాసం

హరిత - డిప్ కుట్టుపని బడి

[కుట్టుమెషిన్లు తయారు చేసే ప్రసిద్ధ సంస్థ 'ఉషా' వారి సౌజన్యంతో]

10-5 $\frac{1}{2}$ బస్ట్ + 1" (బట్ట కత్తిరించేటప్పుడు ప్రక్కన అదనంగా ఇస్తేను ఉంచండి.)

డ్రాఫ్ట్ లో చూపినట్టుగా, 9 నుంచి 10 కి ముందు-వై పేస్ (రో పేస్) ను తీసి, వై కి ముందు బస్ట్ ఎత్తువేపు చూపుతూ, డ్రాఫ్ట్ లోలాగా ఒక ఏటవాలు దార్డు తీయండి.

11-3 $\frac{1}{2}$ నడుము + $1\frac{1}{2}$ " : సరిగ్గా లైను మధ్య, వెయిస్టు లైనుపైన రెండు దార్డులు తీసి, మొత్తం గుడ్డ అంతా 1 అం. కుదించండి. బస్ట్ స్పటింగా ఉండి, దానితో పోల్చినప్పుడు నడుము చిన్నదిగా అనిపిస్తే, వెయిస్టును ఇంకా వదులుగా కత్తిరించాక, దార్డులలో ఎక్కువ గుడ్డను రోవరికి కుదించండి.

12-4 $\frac{1}{2}$ నీట్ + 1".

13-1 $\frac{1}{2}$ నీట్ : బిందువు 10 నుంచి 13 కు, బిందువులు 11, 12, 13 ద్వారా ప్రక్కపీమ్ ఆకారం తీయండి.

14-13 $\frac{1}{2}$ బస్ట్ (ఓపెనింగ్ కుగాను) లేదా ఇష్టానుసారం. వీవుకి ఈ కింది మార్పులను చేయాలి :

15-9 ముందు భాగం నుంచి (9-8) కు సమానం; ముందు లాప్ లైనుకు $\frac{1}{2}$ " పైన బిందువు 15 తీసుకోండి.

16-0 $1\frac{1}{2}$ " లేదా అభిరుచికి తగ్గట్టు; పాషన్ ను బట్టి. డ్రాఫ్ట్ లో చూపినట్టుగా వెనక మెడ పేపు తీయండి.

17-10 $\frac{1}{2}$ ప్రంట్ కు ప్రక్కని (దార్డు తీసి నట్టయితే) డ్రాఫ్ట్ లోలాగా 9 నుంచి 17 కు వెనక 'వై' పేస్ తీయండి.

సూచనలు :—ఇక్కడ బిగువు ఫిట్టింగ్ ఉండే లేడి షర్టు చిత్రం ఇచ్చాము. వదులుగా ఉండే దుస్తు

కుట్టవలసినవై - బస్ట్, వెయిస్టు, తుంటిపైనా ఇంకా వదులు ఉంచండి. (13-1) $\frac{1}{2}$ బస్ట్ + 4" కు సమానంగా ఉండాలి. బస్ట్ ఎత్తుగానూ, నడుం కాస్త సన్నంగానూ ఉన్నట్టయితే, క్లోస్ ఫిటింగ్ కు డ్రాఫ్ట్ లో చూపినట్టుగా దార్డులు కుట్టాలి. ఒకవేళ బస్ట్ అంత స్పటింగా లేకపోతే, అన్ని దార్డులు కుట్టవలసిన అవసరం ఉండదు.

ఈ దుస్తును చేతుల (స్లివ్స్) తోనూ, చేతులు లేకుండానూ కూడా కుట్టవచ్చు. స్లివ్ కటింగ్ వివరాలకు-రకరకాల బ్లోన్ చిత్రాలతో పాటు చూపిన స్లివ్ చిత్రాలు చూడండి.

నెక్ ఓపెనింగ్ పొడవు-వెంటర్ బ్యాక్ మీద (వీవు మధ్య) 4" లేక 5", దుస్తు ఎడంచేతి ప్రక్కని సుమారు 8" నుంచి 8" ఉండాలి.

బట్ట అంచనా :

బట్ట వెడల్పు పూర్తి ముందు భాగానికి లేదా వెనక భాగానికి మాత్రమే సరిపోతే, కావలసిన బట్ట (2 పొడవులు + స్లివ్ పొడవులు + 8") కు సమానంగా ఉండాలన్నమాట.

బ్లోజ్

(సాధారణమైన గుండ్రని మెడ కలది)

21-వ పాఠం

కొంతలు :

పొడవు 17", బస్ట్ 30", వెయిస్టు 28", మామూలు నడుము పొడవు 14", పూర్తి భుజం $12\frac{1}{2}$ ", సగం స్లివ్ 12", కప్ 8". వర్కింగ్ స్కేర్ : $\frac{1}{2}$ బస్ట్ = 15".

భాగం-ఎ (వెనుక)

ఎ వి.అనే నిర్మాణరేఖను గీచి, దానిమీద ఒక చోట O-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 బ్లౌస్ పొడవు + 1".

2-0 మామూలు నడుం పొడవు.

3-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేర్ + $1\frac{1}{2}$ ". బిందువులు 0, 1, 2, 3 నుంచి అడ్డముగా చదరపు గీత.

4-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేర్ + $\frac{1}{2}$ " లేదా ఇష్టానుసారం.

5-0 2" లేదా అభిరుచిని బట్టి; తరువాత 5 నుంచి 4కు గుండ్రంగా వెనక మెడ పేస్ తియ్యాలి.

6-0 $\frac{1}{2}$ షోల్డర్ + $\frac{3}{4}$ "; బిందువు 6 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

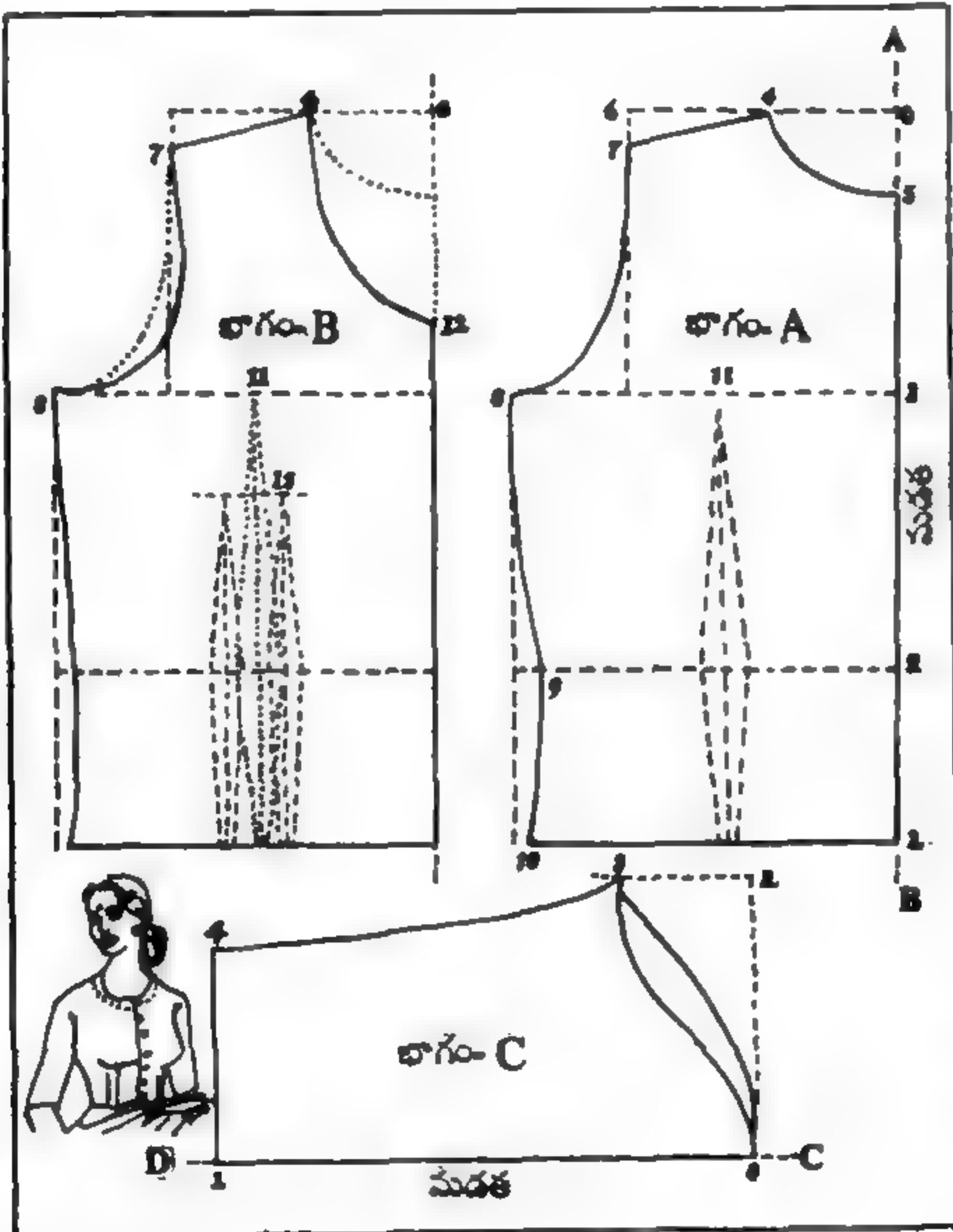
7-6 షోల్డర్ వాలు $\frac{3}{4}$ " నుంచి 1"; షోల్డర్ సీముకుగాను 7, 4 కలపండి.

8-3 $\frac{1}{4}$ చాతి + $1\frac{1}{2}$ ".

9-2 (8-3) — $\frac{1}{2}$ ".

10-1 (9-2) + $\frac{1}{4}$ "; 9 ద్వారా 8 నుంచి 10 కి బ్లౌస్ ప్రక్క పేపును తియ్యండి.

11-3 4"; 11 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత గియ్యాలి; 1" బట్ట నడుం మీదా, $\frac{1}{2}$ " బట్ట బాటమ్ పైనా 1 అం. కుదిస్తూ, ఒక దార్చు తియ్యండి.

భాగం-బి (ఫ్రంట్)

మెడ, 'నై', దార్చులు తప్ప, తక్కిన అన్ని విషయాల్లోనూ ఈ బ్లౌస్ ముందు భాగం సరిగ్గా వెనక భాగం వంటిదే.

వెనకభాగపు అవుట్లైను గీసి, ఈ మార్పులు చేయండి :

12-0 5" లేదా మీ ఇష్టప్రకారం. ఫ్రంట్ నెక్ పేస్ ను 4 నుంచి 12 కు తియ్యండి. వెనక భాగపు 'నై' కి ఉన్నకంటే ఎక్కువ వంపు ఇస్తూ, 7 నుంచి 8కి ముందు వేపు 'నై' పేపు తియ్యాలి.

13-11 $2\frac{1}{2}$ " (ముందువేపు దార్చు ఎత్తుకు గాను). నడుముపైన మొత్తం గుడ్డ 1" కుదిస్తూ, డ్రాప్టర్ చూపినట్టుగా రెండు దార్చులను గియ్యండి.

భాగం-బి (బ్యాక్)

ఎ బి-అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దానిమీద ఒకచోట 0-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 స్లీవ్ పొడవు + $\frac{1}{2}$ ". బిందువులు 0, 1 నుంచి వైకి చదరపు గీత.

2-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేర్ + $1\frac{1}{2}$ ". బిందువు 2 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

3-2 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేర్ - $\frac{1}{2}$ ".

ఫ్రంట్ సీముపైన ఎక్కువ వంపుతోనూ, వెనుక సీమ్ బిందువు 3కి $\frac{1}{4}$ అం. రోపరికే ముగి పేటట్టుగానూ, 3 నుంచి 0కి స్లీవ్ సీమ్ పేస్ తియ్యాలి.

4-1 $\frac{1}{2}$ కవ్ + $\frac{1}{2}$ ". డ్రాప్టర్ చూపినట్టుగా 4 నుంచి 3 కు స్లీవ్ ప్రక్క సీముయొక్క పేపును తియ్యండి. అదనంగా ఇస్తేను కలపండి.

సూచన :- డ్రాప్టర్ అన్ని సీములకూ అవసరమయిన సీమ్ అలవెన్సు చేర్చబడింది.

బ్లౌజ్
(చోళి పాషను)

22-వ పాఠం

కొలతలు : పొడవు 13", బస్ట్ 30", వెయిస్టు 28", షోల్డర్ 12 $\frac{1}{2}$ "; మోచేతి వరకు స్లీవ్-పొడవు 13", ముప్పావు స్లీవ్ పొడవు 17", కవ్ 8 $\frac{1}{2}$ ".

వర్కింగ్ స్కేర్ : $\frac{1}{2}$ బస్ట్ = 15".

భాగం-ఎ (వెనుక వేపు)

ఎ బి-అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దానిమీద ఒకచోట 0-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 బ్లౌస్ పొడవు + 1".

2-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేర్ + $1\frac{1}{2}$ ". బిందువులు 0, 1, 2 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

3-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేర్ + $\frac{1}{2}$ " లేదా దరించేవారి అభిరుచిని బట్టి, మెడ స్టయిల్ ను బట్టి.

4-0 2" లేదా ఇష్టానుసారం. డ్రాప్టర్ లాగా 4 నుంచి 3కి వెనుక మెడ పేస్ తియ్యండి.

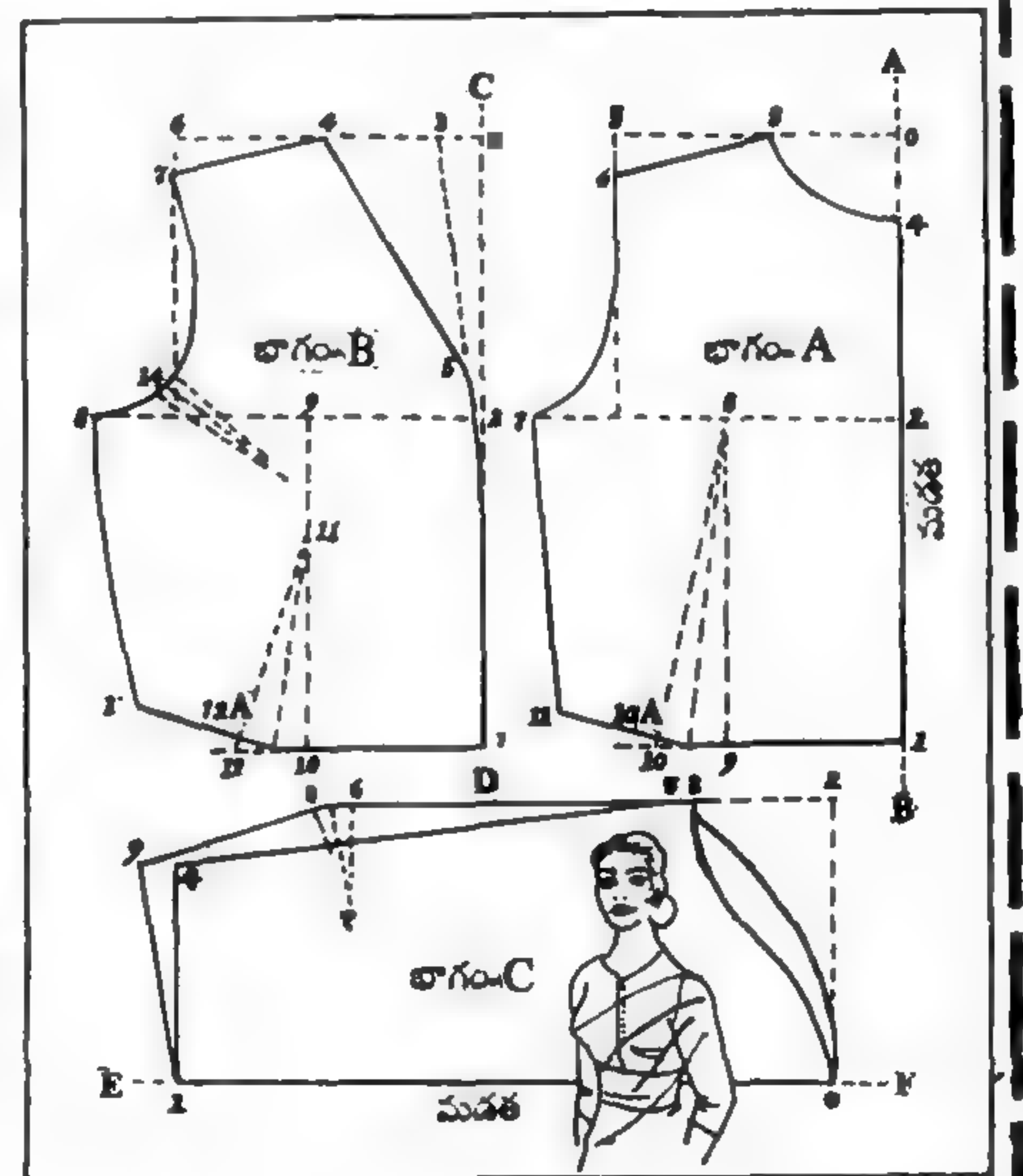
5-0 $\frac{1}{2}$ షోల్డర్ + $\frac{3}{4}$ "; బిందువు 5 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

6-5 $\frac{3}{4}$ " నుంచి 1" కు; షోల్డర్ సీమ్ కుగాను 6, 3 కలపండి.

7-2 $\frac{1}{2}$ బస్ట్ + 1"; డ్రాప్టర్ చూపినట్టుగా ద్యాక్ పై పేస్ తియ్యాలి.

8-2 4"; బిందువు 8 నుంచి 9 వరకు క్రిందికి చదరపు గీత.

10-9 $1\frac{1}{2}$ "; బిందువులు 10, 8 కలపండి.

10 ఎ-8 (9-8)కు సమానం; 10-ఎ నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

11-10 ఎ $\frac{1}{2}$ వెయిస్టు తగ్గింపు (9-1 దూరం), 11, 7 కలపండి.

ఆ ప్రభుడుదేనే - నిన్నటిదాకా కట్టు ఇవ్వనిదే
పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. ఇప్పుడు నాకు బ్యూటీలో
ఉద్యోగం వచ్చిందని తెలిసి, కట్టు లేకుండానే నన్ను
చేసుకుంటానంటున్నాడు!

[చోరామస్త్రీ : 11 వ పేజీ నుంచి]

వుంటాయి. చదువుకున్నవారికై వేరే కేంద్రాలలో
ఉద్యోగాలు చూపించడానికి ప్రయత్నిస్తాం.

ICSW ఆధ్వర్యంలో మీరు స్కూల్ ఆఫ్
సోషల్ వర్క్ ను స్థాపించజేశారు కదా! దాని
ప్రయోజనం గురించి తెలుపగలరా?

స్కూల్ ఆఫ్ సోషల్ వర్క్ 1964లో స్థాపించ
బడింది. అది రెండు సంవత్సరాల డిప్లామా కోర్సుకు
శిక్షణా కేంద్రంగా వుండేది. 1972 నుంచి దాని
ప్రతిపత్తి కాలేజీకి పెరిగింది. ఉస్మానియా విశ్వ
విద్యాలయానికి అనుబంధంగా ఉన్న ఈ కాలేజీలో
డిగ్రీ కోర్సు వుంది; డిప్లామా కోర్సు కూడా
వుంది. ఈ కళాశాలలో బాత్వాహితులైన విద్యార్థి
విద్యార్థినులకు శిక్షణ ఇస్తున్నారు. సోషియాలజీలో
కూడా ఈ కళాశాల డిగ్రీ కోర్సును నిర్వహిస్తున్నది. ఈ కళాశాలలో చదివినవారు ప్రజలను,
వారి సమస్యలను సరిగా అర్థం చేసుకునే స్థితిలో
వుండి వారికి సహాయం అందించగలవారుగా
తయారవుతారు. సంఘానికి ఉపయోగపడే రీతిగా
విద్యార్థులకు శిక్షణ ఇవ్వటం ఈ కళాశాల ధ్యేయం.

మీరు 1969లో స్త్రీ సంక్షేమ శాఖా మంత్రిగా
పనిచేసినప్పుడు సాంఘిక కార్యక్రమాలకు చేసిన
దోహదం తెలుపుతారా?

నేను మొదట్నుంచీ గాంధీ సిద్ధాంతాలు నమ్మిన
వ్యక్తిని. 1959లో అసెంబ్లీకి సభ్యురాలిగా
ఎన్నికవటం ద్వారా రాజకీయ రంగంలో ఎక్కువగా
పాల్గొనటం జరిగింది. 1962లో తిరిగి అసెంబ్లీకి

ఎన్నికయ్యాను. 1968లో కాన్సిల్ కు నామినేటెడ్
సభ్యురాలిని. 1969లో మంత్రిగా నన్ను నియ
మించటం జరిగింది. స్వచ్ఛందసేవకగా నేను
చెయ్యలేని సాంఘిక ప్రయోజన కార్యక్రమాలను
ప్రభుత్వంలో వుండి చేయగలగటం జరిగింది.
అయినా స్వతహాగా ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో
వున్న కొన్ని విధానాలవల్ల నేను అనుకున్నంతగా
ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు చేపట్టలేకపోయాను. శాసన
సభ్యురాలిగా మంత్రిగా, స్వచ్ఛందసేవకురాలిగా
స్త్రీల సమస్యలను, వెనుకబడ్డవారు బీదవారు అయిన
వాళ్ళ సమస్యలను పరిష్కరించడానికి శ్రమిస్తూనే
వున్నాను.

అంతర్జాతీయ మహిళా దశాబ్దంగా ఈ దశాబ్దాన్ని
ఎన్నికచేశారు గదా! దానిమీద మీ అభిప్రాయం?

1975ను అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరంగా
ఎన్నిక చేసినా అనుకున్నంత ప్రయోజనం
కలిగినట్లు కనిపించదు. ఒక దశాబ్దాన్ని ఎన్నిక
చేసినా తగిన చర్య తీసుకొనకపోతే పలికం
వుంటుందని అనిపించదు. కానీ కొంతవరకు స్త్రీల
సమస్యలను ప్రభుత్వం చేపట్టడానికి, గుర్తించడానికి
ఆస్కారం ఏర్పడ్డది. ఇంకా చెయ్యాల్సింది ఎంతో
వుంది. స్త్రీలలో ఆ జాగరూకత వచ్చినప్పుడే
ఏ దశాబ్దమయినా ప్రయోజనకారి అయ్యేది. స్త్రీలు
సమానమైన హక్కులకై పోరాడవలసిన తరుణం ఇది.

స్త్రీల హక్కులు రక్షింపబడాలంటే ఏం చెయ్యా
లంటారు?

స్త్రీల మానసిక స్థితిలో పరివర్తన రావాలి.
తమ హక్కులను బాధ్యతలను వాళ్ళు గుర్తించ
గలగారి. ఇప్పుడు స్త్రీలు దీనస్థితిలో వున్నారని
నేను అనను. సంపాదించేది పురుషుడే అయినా
దాన్ని బిచ్చపెట్టేది స్త్రీలే గనక వారికే ఎక్కువ
అధికారం వుంటుంది. కొన్ని కుటుంబాలలో స్త్రీ
పురుషులు ఇద్దరూ సంపాదించినట్లయితే ఇద్దరూ
సమంగా జీవిస్తారు. అవాదిగా మన సమాజం
పురుషుణ్ణి స్త్రీకన్న మిన్నగా భావిస్తూ వచ్చింది.
అది వాస్తవం కాదనీ, ఇద్దరూ సమానులే అని
సమాజంలో ప్రతి ఒక్కరూ గుర్తించవలసిన అవసరం
వుంది. అందుకు స్త్రీ విద్యను అధికం చెయ్యాలి.
చుట్టూ వున్న సమాజాన్ని తెలుసుకునే స్థితికి స్త్రీ
ఎదగారి. అప్పుడే ఈ సమస్యకు పరిష్కారం.

మన సంప్రదాయాలు, ఆచార వ్యవహారాలు
స్త్రీల ప్రగతికి ప్రతిబంధకంగా నిలిచాయనడం
గురించి మీ అభిప్రాయం?

మూర్ఖత్వంతో కొందరు నిజమైన మన సంస్కృతిని
తెలుసుకోలేకపోతున్నారు. పరిస్థితులనుబట్టి అలవాట్లు
మారకాయి. అలా మారిన అలవాట్లను కొందరు
అంగీకరించలేక తమ సంప్రదాయాలకు అవి భిన్నం
అని భావిస్తున్నారు. అటువంటి ఆలోచనలనుండి
ఆ స్త్రీలను మనం వాస్తవానికి మరల్చాలి.

ఇతర దేశాలలో పర్యటించి అక్కడి స్త్రీలను
గురించి, సాంఘిక కార్యక్రమాల గురించి పరిశీ
లించారుగదా! వాటిని గురించి చెబుతారా?

ఇంటర్ వేషనల్ సోషల్ వర్క్ కాన్ఫరెన్సు
సందర్భంగా స్వీడన్, జపాను దేశాలు సందర్శించాను.
కొన్ని డెలిగేషన్సులో సభ్యురాలిగాను, బిచ్చగాళ్ళ
సమస్య వంటి కొన్ని సమస్యల పరిష్కారాన్ని
తెలుసుకునేటందుకు చైనా, రష్యా, యు.ఎస్.ఎ,
ఫ్రాన్సు, జర్మనీ, ఇటలీ, కువైట్, లెబనాన్, ఈజిప్టు,
ఇరాన్, ఇరాక్, ఇంగ్లండు మొదలైన దేశాలలో
పర్యటించాను. అయితే మనకు, అక్కడి స్త్రీలకు
జీవితపు విలువలలోనే భేదం వుంది. మనది చాలా
ఉన్నతమైన జీవితమని నా అభిప్రాయం. అయితే
మన స్త్రీలలో కొంత సాంఘిక పరివర్తన ఏర్పడాలని
నా ఉద్దేశం. ఆ పరివర్తన హఠాత్తుగా రాదు.
కాలంతోపాటు, అవసరాలతోపాటు వస్తుంది.

విమెన్స్ లిబ్ పాశ్చాత్య దేశాలలో విపులంగా
వుందిగదా! మనదేశానికి అది అవసరమంటారా?

[37 వ పేజీ చూడండి]

మన తెలుగు మాసాలన్నింటికీ శ్రావణ మాసం శుభప్రదమైన మాసం. ఈ మాసంలో పర్వదినాలు ఎక్కువ. ముఖ్యంగా మనకి, మన సాధాగ్యానికి శ్రావణ మాసం మరింత గొప్పది; ఈ మాసంలో వ్రతాలు, పూజలూ చాలా వస్తాయి.

శ్రావణ మాసంలో వచ్చే పౌర్ణమి శ్రావణ నక్షత్రంలో వుంటుందిట! అందుకనే ఈ మాసానికి 'శ్రావణ మాసం' అన్న పేరొచ్చింది. శ్రావణ మాసంలో వర్షయితువు ఆరంభమవుతుంది. శ్రావణ ఛాద్రపద మాసాల్లో వర్షాలు బాగా పడతాయి. ఈ మాసాల్లో ప్రకృతి-చూడ్డానికి, భయంకరం గానూ వుంటుంది; ఆనందంగానూ వుంటుంది.

అన్నట్లు శ్రావణ ఛాద్రపదాలనగానే, ఓ పాఠ కథ జ్ఞాపకం వస్తుందరా. ఏమిటంటే—

వెనకటికి ఓ బీద బ్రాహ్మడు వుండేవాడు. అతని భార్య సతైకాలపు మనిషి. ఆషాఢ మాసంలో ఆ బ్రాహ్మడు గ్రామాంతరం వెళ్ళ బోతూ భార్యతో "నేను గ్రామాంతరం వెళ్తే తిరిగి రావడానికి మూడు నాలుగు మాసాలు పడుతుంది. వచ్చే నెలల్లో వర్షాలు వస్తాయి. ఆ వానల్లో పప్పులూ, ఉప్పులూ దొరకవు. వాటిని ఇప్పుడే జాగ్రత్త చేసి వెళ్తాను. శ్రావణ ఛాద్ర పదాలాస్తే హాయిగా మనం రోజూ పిండి వంటలు చేసుకోవచ్చు" అని, పదార్థాలన్నీ ఏర్పాటు చేసి మరీ వెళ్ళాడు. బ్రాహ్మడు చెప్పిన మాటల్ని ఓ ఇద్దరు కొంటెవాళ్ళు విన్నారు. వాళ్ళకి అతని భార్య అమాయకత్వమూ తెలుసు. అంచేత, అతను పూరు వెళ్ళిన మర్నాడే, వాళ్ళిద్దరూ వచ్చి 'శ్రావణ ఛాద్రపదాలం—వచ్చాం.' అన్నారు. దాంతో ఆ ఇల్లాలు భర్త చెప్పింది వీళ్ళ గురించే అనుకుని, ఇద్దరినీ ఆహ్వానించి, రోజూ పిండివంటలతో భోజనాలు పెట్టిందట. అలా వాళ్ళు రెండు నెలల పాటు శుభ్రంగా మెక్కి, వెళ్ళిపోయారు. తర్వాత బ్రాహ్మడొచ్చి, 'విషయం విని, లభో దిబో మన్నాట్ర!' అన్నాడు.

'శ్రావణ ఛాద్రపదాలు' అనగానే ఆ కథ గుర్తొస్తుంది. దావుంది కదూ, అవిద అమాయకత్వం!

సరే—

ఈ మాసాల్లో వర్షాలు రావడంవల్ల ఇంద్ర దనుస్సులు వస్తాయి; మొక్కలు, పచ్చిక

బామ్మగారి పేజీ

బాగా పెరిగి, ఆనందం కలిగిస్తాయి. ఉరుములు, మెరుపులూ, నదులు పొంగడాలూ—ఇవన్నీ భయం కలిగిస్తాయి. ఈ ఋతువులోనే వ్యాధులూస్తాయి. వర్షా కాలంలో తేలికగా జీర్ణమయే ఆహారం తీసుకోమన్నారు; అలాగే నీరు కూడా పిచిగా 'కాచి' వదిదోసుకుని తాగి.

శ్రావణ మాసంలో వచ్చే ముఖ్యమైన పండుగ-వరలక్ష్మీ వ్రతం. అలాంటిదే మంగళ గౌరీ వ్రతం కూడా. ఈ పండుగలతో పాటే, మధు శ్రవా వ్రతం, నాగచతుర్థి, గరుడ పంచమీ వ్రతం, సూర్య షష్ఠి, కౌమారీదేవి పూజ, దశి వ్రతారంభం, వేద వ్రతారంభం, పుత్రలయోగా దశి వ్రతం, దామోదర ద్వాదశి వ్రతం, పరాహ జయంతి, శ్రావణ పౌర్ణమి (జండ్వాల పౌర్ణమి) అకూన్యకయన వ్రతం, సంకట చతుర్థి వ్రతం, శ్రీ కృష్ణాష్టమి, కామిక యేకాదశి వ్రతం, హోలి కాందా వ్రతం—మొదలైన వ్రతాలు, పండుగలూ కూడా ఈ మాసంలోనే వస్తాయి. భూరీహిలు ఇందులో చాలా వాటిని జరిపేవారు. రాను రాను తగ్గిపోయాయనుకోండి. అందుకనే, శ్రావణ మాసం శుభప్రదమైన మాసంగా భావిస్తామన్న మాట. వివాహాలు, మొదలైన శుభకార్యాలు కూడా ఈ మాసంలోనే ఎక్కువగా జరుగుతాయి.

శ్రావణ మంగళవారాల నోములో జ్యోతిర్లి వెలిగించి, కాటుక తయారుచేస్తారు. ఈ కాటుకను పేరంటాళ్ళకు ఇస్తారు. ఆ వస్త్రాన్ని ఏమిడి పత్తితో తయారుచేస్తారు. అపునేతితో వెలిగిస్తారు. పమిడి పత్తితో వచ్చే కాటుక కళ్ళకు ఎంతో మంచిదని, వైద్యశాస్త్రం గట్టిగా ఒప్పుకుంది! అలా, దానికి శాస్త్రీయమైన కారణం వుంది. పూర్వంరోజుల్లో ఈ వ్రతాల్ని అందరూ ఆచరిస్తూ, ఈ కాటుక సంవత్సరం పొడుగునా పెట్టుకునే వారు. అంచేతనే, వాళ్ళకి కళ్ళజమ్మలూ అవీ ఎక్కువగా రాలేదేమో! ఇవాళ చూడండి—బడేళ్ళ పిల్లకి కళ్ళు సరిగ్గా కనబడవు; దాంతో కళ్ళజోడూ!

వరలక్ష్మీవ్రతం నాట, శ్రావణమంగళవారాల నామా నానబోసిన నెనగలు, పెసలూ వాయనంగా ఇస్తారు. అది ప్రసాదంగా భావించి మనం తింటామని, వాటిల్లో పోషకపదార్థాలు చాలా వుంటాయి. బలవర్ధకమైన ఆహారం అది. అయితే, పచ్చినెనగలు మామూలుగా తినడంలే తినం. అంచేత, 'దైవప్రసాదం'గా ఇస్తే తింటామని, అలాంటి నిర్ణయాలు చేశారు.

ఆషాఢమాసంలో గోరింటాకు పెట్టుకుంటాం. ఎందుకూ? గోరింటాకులో మంచి గుణాలున్నాయి. అది గోళ్ళను ఎంతో ఆరోగ్యంగా వుంచుతుంది. అలాగే, శ్రావణమాసంలో వచ్చే వ్రతాల సందర్భంగా పేరంటాళ్ళు కాళ్ళకు పసుపు రాస్తారు. ముఖ్యంగా వానకాలపు నీళ్ళల్లో నడిచేటప్పుడు ఈ పసుపు కాళ్ళను ఎంతగానో కాపాడుతుంది! కాటుక, పసుపు, గోరింటా—ఇవన్నీ ఆరోగ్యానికే అని—ఇదివరకే మీకు నేను చెప్పానుగా. వీటన్నింటినీ మన పెద్దవాళ్ళు పండగలతో ముడి పెట్టారు.

శనగలకీ శ్రావణమాసానికి దగ్గర సంబంధం వుంది. అంచేత శనగల గొప్పదనం ఏమిటో కూడా తెలుసుకోదం దావుంటుంది గదూ!

శనగకూర పైత్యాన్నీ కపాన్నీ పోగొడుతుంది. ఎంచిన శనగలు దేహానికి పుష్టి కలిగిస్తాయి; చలవ కలిగిస్తాయి. ముఖ్యంగా శ్రీలకి పాలు వృద్ధి చేస్తాయి!

వేయించిన శనగలు కూడా మంచే చేస్తాయి. వీర్యపుష్టి కలిగిస్తాయి. ఋతుసమయంలో ఋతు రక్తాన్ని జారీ చేస్తాయి. మూత్రబద్ధానికి మంచిది! భోజనం చేసిన తర్వాత, పది పదిహేను గింజలు తింటే, భోజనం బాగా జీర్ణమవుతుంది! (శనగలు తిన్నచెందునే మంచినీళ్ళు తాగడం మంచిదికాదు. తాగితే, పిడుపు పాడయి, నీళ్ళ విరేచనాలు పెట్టుకునే ప్రమాదం వుంది)

అంతెందుట—పొద్దునే లేచి కసరత్తు చేసేవారు, నానబెట్టిన నెనగల్ని తింటారు. అంటే, అందులో సత్తవ కలిగించే ఏదార్థం ఎంత వుందో అర్థం అవుతుంది!

మరి—

ఈ వ్రతాలు, పూజలూ—చుట్టాలు, న్నేహితులు కలుసుకోడానికి, కబుర్లు చెప్పుకోడానికి మంచి చెడ్డలు మాట్లాడుకోడానికి కూడా ఎంతగానో ఉపయోగ పడుతున్నాయి. కాదూ మరి!

జొతీయ సంప్రదాయ ప్రకారం శ్రీలకు విద్య నేర్పడానికి గురుకులవాస విచారం ద్వారా బాలి కలకు చక్కని ఆశయాలు కలిగించడానికి 1942లో గుంటూరులో ప్రారంభమైన శ్రీ శారదా నికేతనం ఆంధ్రదేశపు 'శాంతినికేతన్'గా పేరు గడించింది.

శ్రీ శారదానికేతనాన్ని ప్రారంభించిన వారు— ప్రసిద్ధ దేశభక్తులు, సంఘ సంస్కర్తలు అయిన శ్రీ ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ, ఆయన భార్య శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీదాయమ్మ. శ్రీమతి లక్ష్మీదాయమ్మ గుంటూరు జిల్లా సత్తెనపల్లి తాలూకా లోని అమీనాబాద గ్రామంలో జన్మించారు. తన పదవ యేట ఆమె శ్రీ లక్ష్మీనారాయణను పెళ్లాడారు. ఆయన ప్రోత్సాహంతో ఆమె స్వయం కృషి ద్వారా విద్యాభ్యాసం చేశారు.

దంపతులిద్దరూ సంఘ సంస్కారమన్నా దేశ సేవ అన్నా ఆసక్తి చూపించేవారు. అలా వారు గుంటూరులో వితంతు శరణాలయం నెలకొల్పి ఎందరో వితంతువులకు వివాహాలు జరిపించారు. ఆ తర్వాత కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారి కోరిక ప్రకారం రాజమండ్రి వెళ్లి అక్కడ ఆయన స్థాపించిన శరణాలయాన్ని నిర్వహించారు. 1908లో మళ్ళీ గుంటూరు తిరిగి వచ్చి వితంతు శరణాలయాన్ని నిర్వహించి వితంతువులెందరికో ఆశ్రయం కల్పించారు.

1921లో సహాయ నిరాకరణోద్యమం సాగు తున్నప్పుడు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పల్నాటి

ఉన్నవ లక్ష్మీ నారాయణు- శ్రీ శారదా నికేతనం

పీఠులో అడవిపుల్లరి సత్కాగ్రహం జరిపారు. అప్పుడు ప్రభుత్వం ఆయనను బంధించింది. లక్ష్మీదాయమ్మ భర్త స్థానాన్ని తాను ఆక్రమించి ఆంధ్రదేశమంతటా సత్కాగ్రహోద్యమ వ్యాప్తి కోసం ప్రచారం జరిపారు. ఆమె తన ఉపన్యాసాల ద్వారా విద్యార్థులనూ, శ్రీలనూ ఉత్తేజపరిచారు. ప్రతి జాతీయోద్యమంలోనూ పాల్గొనినదంతోబాటు ఆమె ఢిల్లీలో కూడా సత్కాగ్రహం జరిపారు; బర్మాలో ప్రచారం చేసి జాతీయోద్యమం కోసం నిడులు నేకరించారు. జాతీయోద్యమం తీవ్రత తగ్గగానే ఆమె కొన్ని నిర్మాణాత్మకమైన కార్యక్రమాలలో పాల్గొన్నారు. బర్మరు గురించి, అంటరానితనం తొలగిపోవాలనీ; ప్రజనోద్ధరణ గురించి ఎంతో కృషి చేశారు.

శ్రీమతి లక్ష్మీదాయమ్మ ప్రజనోద్ధరణ కోసం చేసిన సేవకు శారదానికేతనం చక్కని గుర్తు. మాతృ భాషలో అన్ని విద్యలూ నేర్చుతూ సంస్కృతం, తెలుగు భాషలకు ప్రాముఖ్యం ఇచ్చి శారదానికేతనంలో విద్యార్బోధన జరిపే ఏర్పాట్లు చేశారు. సంగీతం, చిత్రలేఖనం, అల్లికల్లు, కుట్టు, చేనేతవంటి వృత్తి విద్యలు నేర్పి శ్రీలకు జీవనోపాధి లభించడానికి వీలు కల్పించారు. అక్కడ సాహితీ పరీక్షలలోను ప్రాచ్య భాషా ప్రవేశ పరీక్షలలోను ఉత్తీర్ణత పొంది దానికి ఆస్కారం కలిగించారు.

శారదానికేతనంలో వితంతువులు, హరిజన స్త్రీలు, భర్తలు విచనాడిన స్త్రీలు, అనాథ బాలికలు మొదలైన వారికందరికీ ఆశ్రయం కల్పించే వారు. వారు ఈ సంస్థ సంరక్షణలో పెరిగి ప్రయోజకులు కావడానికి ఎన్నో అవకాశాలు రూపొందించేవారు. ఈ సంస్థలో విద్యాభ్యాసం చేసిన వారెందరో వివిధ రంగాలలో కీర్తి ప్రతిష్ఠలు సంపాదించి ఉన్నత పదవులు నిర్వహించారు. ఈ సంస్థలో పెరిగిన శ్రీమతి సంగం లక్ష్మీదాయమ్మ పార్లమెంటు సభ్యురాలై, ప్రస్తుతం

హైదరాబాదులోని సనత్ నగర్ లో దళిత వర్గాల వారి అభ్యుదయం కోసం 'ఇందిరా సేవా సదన్'ను నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ సంస్థకు చెందిన యాషుర్తి రంగమ్మ, నాళం నాగలక్ష్మి మున్నగువారు జాతీయోద్యమంలో పాల్గొని కారాగార శిక్ష కూడా అనుభవించారు.

శారదానికేతనంలోకి అనాథలుగా వచ్చిన ఎందరినో ఉన్నవ లక్ష్మీదాయమ్మ ఆదరించి పెంచి

పెద్ద చేశారు. ఈ నికేతనంలో పెరిగిన అనాథ బాలికలు వర్ణాంతర వివాహాలు చేసుకోవడం చెప్పుకోదగ్గ విషయం!

ఇరవై సంవత్సరాలు దాటిన యువతులను, తల్లులైన స్త్రీలను ఈ నికేతనంలో చేర్చుకోవడానికి శ్రీ లక్ష్మీనారాయణ అంగీకరించేవారుకారట. అటువంటి వారి అనుభవం నికేతనంలో ఉన్న బాలికల మీద దుష్ప్రభావం కనబడుస్తుందని ఆయన అభిప్రాయం. అయినా లక్ష్మీదాయమ్మ మాత్రం అటువంటి వారిని కూడా శారదానికేతనంలో చేర్చుకోవాలని భర్తతో వాదించి వారిని చేర్చుకున్నారు. ఆమె ఆదర్శంలో అలా కొందరు ప్రయోజకులయ్యారు.

కులమతాల పట్టింపులులేని శారదానికేతనానికి తమ పిల్లలను పంపడానికి సనాతనాచారపరులైన కొందరు తల్లిదండ్రులు వెనుదీసేవారట. అయినా శ్రీమతి లక్ష్మీబాయమ్మ గుంటూరు పట్టణంలోని ఇంటింటికీ వెళ్ళి-తల్లిదండ్రులను తమ పిల్లలను శారదానికేతనానికి పంపమని కోరేవారట!

అప్పట్లో నికేతనంలో ఉండి చదువుకునే వారందరికీ ఉచిత సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేశారు. అక్కడి వారు ఆరోగ్యంగా ఉండడానికి అవసరమైన సదుపాయాలు కల్పించారు. అక్కడి క్రమశిక్షణ తమకెంతో సాయపడిందని నికేతనంలో విద్యాభ్యాసం చేసినవారు ఇప్పటికీ అనుకుంటూ ఉంటారు!

నికేతనం ప్రారంభమైన రోజులలో ఆరుండేలు పేటలో ఉండేది. ఆ తర్వాత 1925లో మునగాల రాజాగారు తమ మనవడి ఫేరిట బ్రాడీపేటలో రెండు ఎకరాల స్థలం ఉచితంగా ఇచ్చారు. శారదా నికేతనం అక్కడికి తరలింది. కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు అక్కడ కొన్ని గదులు కట్టించి ఇచ్చారు; కొందా వెంకటప్పయ్యగారు 143 ఎకరాల అగ్రహారం శారదానికేతనానికి దానం చేశారు. కోట లక్ష్మయ్యనాయుడు, మంత్రి ప్రగడ నరసింహం, వేటూరి శివసుబ్బారావు, ఆయుర్వేద వైద్యులు డి. గోపాలాచార్యులు, జాగర్లమూడి కుప్పుస్వామి చౌదరి, టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులు వంటి పెద్దలు ఈ సంస్థకు ఆస్తులు ఇచ్చారు.

ప్రభుత్వం నుంచి ఏ సహాయమూ పొందక ఇలా పెద్దల అంద దండలతో శారదానికేతనం నిర్వహింపబడేది. 1936లో అక్కడ వృత్తిశిక్షణ కేంద్రం నెలకొల్పి-కుట్టుపని, దుస్తుల తయారీ, నవారు అల్లడం, చాపలు అల్లడం, వడ్రంగం వంటివాటిని నేర్పసాగారు. పళ్ళపొడినీ, తలన్నానె

లను తయారుచేసే విధానాలు కూడా నేర్పేవారు.

1938లో ఒకటి నుంచి ఐదు తరగతులదాకా ఉండే ప్రాథమిక పాఠశాల ప్రారంభించారు. 1944లో ప్రాచ్యభాషా కళాశాల ప్రారంభించి భాషా ప్రవీణ తరగతులు నడిపారు. అలాగే సంగీత కళాశాల కూడా నెలకొల్పారు. హిందీ కేంద్రం కూడా నెలకొల్పి హిందీ నేర్పసాగారు.

1952లో శ్రీమతి లక్ష్మీబాయమ్మ మరణించారు. 1940 ప్రాంతాలలో స్వాతంత్ర్య సమరంలో పాల్గొని మూడుసార్లు జైలుశిక్ష అనుభవించినా ఆమె రాత్రింబవళ్ళు శారదానికేతనం అభివృద్ధి కోసమే పాటుపడుతూ ఉండేవారు.

1955 దాకా శారదానికేతనాన్ని శ్రీ లక్ష్మీ నారాయణ నిర్వహించారు - 1958లో శ్రీ లక్ష్మీ నారాయణ మరణించారు. 1955లో శారదానికేతనం హిందూ దేవదాయ ధర్మాదాయ సంస్థలకాబ అదీనంలోకి వచ్చింది.

ఆ కాలవారు నికేతనంలో ఆరునుంచి పది తరగతుల దాకా ప్రారంభించి హైస్కూలులు ప్రారంభించారు. ఇవాళ అక్కడ రెండేకరాలమేరలో ఓరియం టర్ నెకండరీ స్కూలు, ప్రాచ్యకళాశాల, విద్యార్థినుల వసతి గృహం ఉన్నాయి. ఈ ఆవరణలో లక్ష్మీబాయమ్మ నిలువెత్తు విగ్రహం, శారదాదేవి

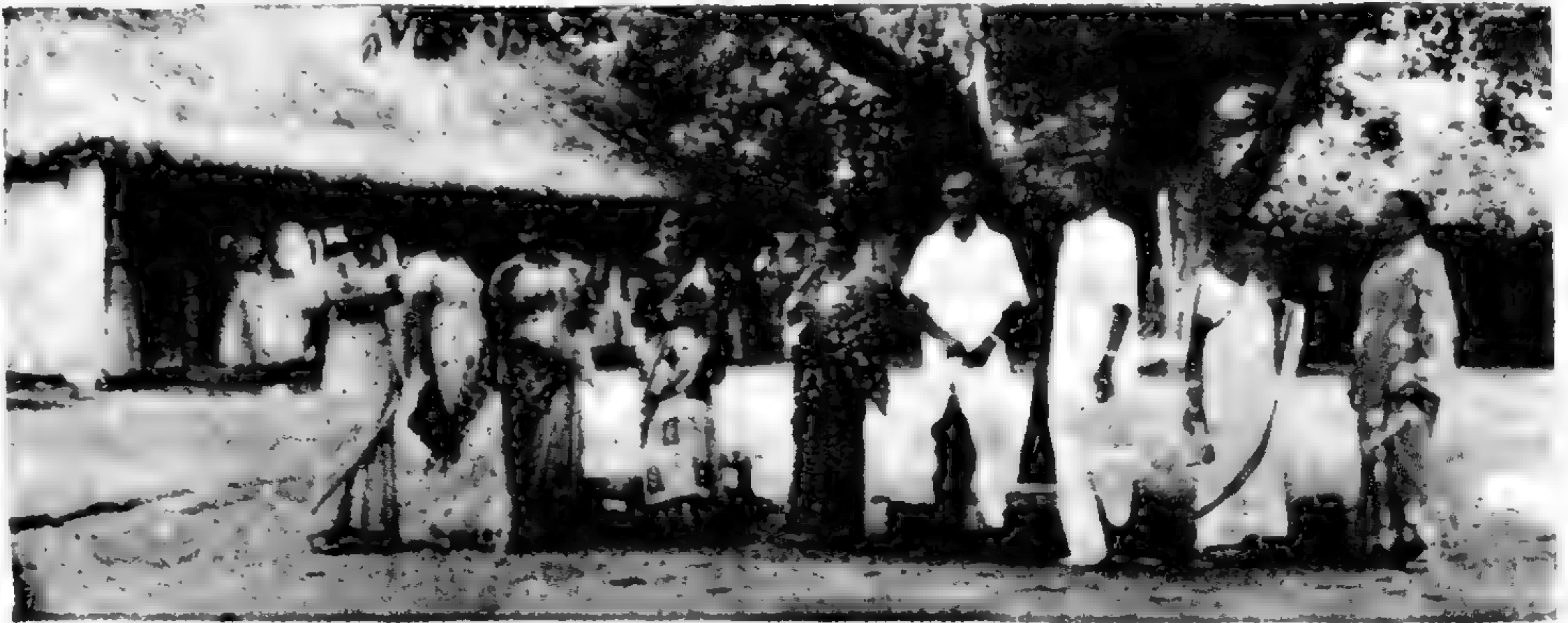
ప్రతిమ ఉన్నాయి. ఈ ఆవరణ ఉన్న రోడ్డుకు అవతలి వైపున ఎలిమెంటరీ స్కూలు, వృత్తి శిక్షణకేంద్రం ఉన్నాయి.

ప్రస్తుతం నెకండరీ స్కూలులో 110 మంది, ప్రాచ్యకళాశాలలో 95 మంది, ప్రాథమిక పాఠశాలలో 350 మంది (ఇందులో 400 మంది విద్యార్థులు కూడా చదువుతున్నారు). వృత్తి విద్యాకేంద్రంలో 40 మంది విద్యార్థినులు విద్యాభ్యాసం చేస్తున్నారు.

ఇక్కడి వసతిగృహంలో 12 ఏళ్ళనుంచి 30 ఏళ్ళ ప్రాయంలో ఉన్న 90 మంది ఉన్నారు. వీరిలో అనాథలు, హరిజనులు, వితంతువులు, తదితరవర్గాలవారు ఉన్నారు.

దాదాపు 40 మంది ఆద్యాపకులు ఈ సంస్థలలో విద్యాబోధన చేస్తున్నారు. ఇప్పటికీ ఇక్కడ గురుకుల వాతావరణంలోనే విద్యాబోధన జరుగుతున్నది. అయితే ప్రారంభంలో ఉన్న తీరులో కాక ప్రభుత్వంవారు నిర్ణయించిన పాఠ్య ప్రణాళికలను అనుసరించి విద్యాబోధన జరుగుతున్నది.

ప్రస్తుతం ప్రిన్సిపాలుగా పనిచేస్తున్న శ్రీమతి పిండి ప్రోలు వసంతకుమారి-శారదానికేతనం స్థితిగతులగురించి మాట్లాడుతూ "మా నికేతనం

ప్రాచ్యకళాశాల ఫైనల్ పరీక్షలో 95 శాతంమంది ఉత్తీర్ణులయ్యారు. అలాగే చిత్తూరు సంస్కృత భాషా సభ పరీక్షలకు కూడా ఇక్కడి నుంచి విద్యార్థినులు వెళుతున్నారు. ఈ మధ్య ఆ పరీక్షలలో శారదానికేతనం విద్యార్థిని కుమారి వంగర సుజాత, కుమారి జ్ఞానప్రసూనాంబ ప్రథమస్థానాలు సంపాదించడం సంతోషకరం. శారదా నికేతనంలో మళ్ళీ సంగీతం, చిత్రలేఖనం శాస్త్రీయ నృత్యం వంటివి నేర్పే అవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తున్నాము" అన్నారు.

*

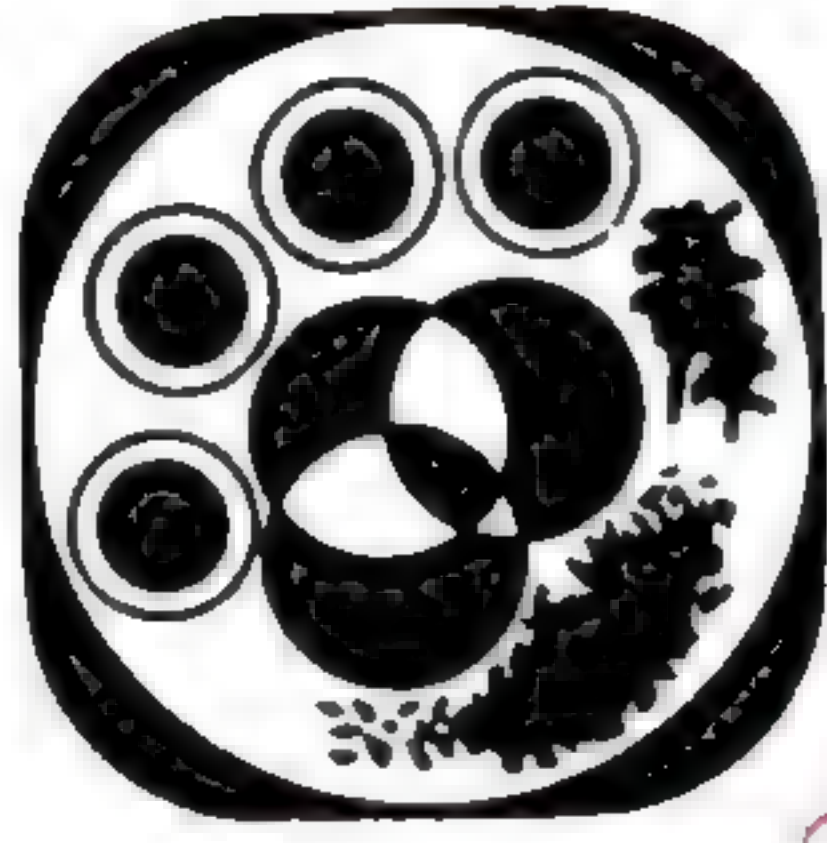

త్రైమిళనాడుకు చెందిన కుమారి వర్మ డి. తర్వాతి-
యవైబెడ్ స్టేట్స్ ద్వితీయ జయంతి సందర్భంగా
అక్కడి గర్ల్ స్కూల్స్ ఏర్పాటు చేసిన '1776
ఆర్ ఓవర్ అగైన్' కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న
ఇద్దరు భారతీయ విద్యార్థినులలో ఒకరు. కొత్తడిల్లీ
లోని భారత్ స్కూల్స్ అండ్ గైడ్స్ ప్రధాన
కార్యాలయంలో జరిగిన ఎన్నికలో ఆమె వెగ్గి
అమెరికాకు వెళ్ళారు. ఎన్నికయిన మరో విద్యార్థిని
అలహాబాదుకు చెందిన కుమారి అల్పా మిశ్రా.

కుమారి వర్మ మద్రాసులోని ఎతిరాట్ కాలేజీలో
బి. యు. సి. చదువుతున్నది. ఉత్తమమైన గర్ల్
గైడ్ గా "ప్రెసిడెంట్'స్ అవార్డ్" పొందిన ఆమె
1975లో మద్రాసు నగరంలోని ఉత్తమమైన
ప్రెసిడెంట్ గైడ్ గా ఎన్నికయింది.

"అమెరికా స్వాతంత్ర్యం సంపాదించి 200
సంవత్సరాలు పూర్తికావడాన్ని పురస్కరించుకుని
ఫిలడెల్ఫియాలో జూన్ 23వ తేదీ నుంచి జూలై 9
దాకా ఒక స్కూల్స్ మోడ్ జరిగింది. ఇందులో 44
దేశాలనుంచి వచ్చిన గర్ల్ గైడ్స్ పాల్గొన్నారు"
అన్నది కుమారి వర్మ తన అమెరికా యాత్ర గురించి
చెబుతూ.

తమ క్యాంపు గురించి ప్రస్తావిస్తూ--"భారతీయ
బృందం జూన్ 16 న మ్యూయార్క్ కు ప్రయాణ
మయ్యాము. మా బృందానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ కు
చెందిన గైడర్ శ్రీమతి జగదాంబాల్ జాన్ స్టాన్
అధ్యక్షత వహించారు. ఫిలడెల్ఫియాలోని క్యాంపు
చాలా సరదాగా గడిచిపోయింది. 1776 నాటి
ప్రజల జీవితవిధానాన్ని కూడా ఈ క్యాంపులో
అనుసరించడం ఒక విశేషం" అన్నది ఆమె.

పెండు బెంగాలీ వంటకాలు

బెంగాలీ దేశస్థులు 'పెరుగు-కూర'
'పనస-కూర' అని చేసుకుంటారు.
అవి ఒకరకమైన రుచిగల వంట
కాలు. ఆ రుచి ఎలా వుంటుందో
తెలుసుకుందా మనుకునేవారు, చేసి
చూడవచ్చును.

అవి ఎలా చేస్తారంటే--

పెరుగు - కూర: (కర్డ్ కరీ) గడ్డ
పెరుగును తడిలేకుండా బాగా ఆరబెట్టేస్తారు.
అప్పుడు అది గట్టిపడుతుంది. గట్టిపడిన
తర్వాత, మామూలు కూరగాయముక్కల్లా
(పులుసులో వేసుకునే గుమ్మడికాయ ముక్క-
లంత సైజులో) కోసి, వుంచుతారు. ఒక
వెడల్పాటి పాత్ర లేదా మూకుడులో
ఎర్రగా వేగడానికి కావలసినంత నెయ్యి వేసి,
నెయ్యి వేడెక్కిన తర్వాత, ఈ పెరుగు
ముక్కల్ని అందులో వేసి, ఎర్రగా వేగే
వరకూ వుంచి, తీసేస్తారు. ఈ లోగానే
కాస్త చింతపండు నీళ్ళలో నానవేసి మగ్గు
తీసి వుంచుతారు. ధనియాలు, జీలకర్ర, మిరి-
యాలు కలిపి నూరి, చింతపండు మగ్గులో
కలుపుతారు. మరీ చిక్కగా వున్నదనిపిస్తే,
కాసిన్ని నీళ్ళు కలిపి పల్చన చేస్తారు.
ఈ నీటిని, వేడిగా పొయ్యి మీద వున్న
మూకుడులో పోసి, కావలసినంత ఉప్పు
జల్లుతారు. కాస్తేపటికి ఆ నీరు వేడెక్కి
మరగడం ప్రారంభిస్తుంది. ఉడుకు ప్రారంభం
కాగానే, పెరుగు ముక్కల్ని ఆ నీళ్ళలోవేసి,
కాస్త చక్కెర కూడా వేసి, కలుపుతారు.
మళ్ళీ అది ఉడుకు ఆరంభించగానే, పాత్రను
కిందికి దించేస్తారు. దించేసి, ఉడికిన
ఆ ముక్కల్ని వేరే పాత్రలోకి తీసేసి, మళ్ళీ

మూకుడును పొయ్యి మీద పెట్టి, కాస్త
నెయ్యివేసి, అందులో ఏలక్కాయలూ,
మసాలా ఆకూ, లవంగం, దాల్చిన చెక్క-
కలిపినూరిన పొడిని వేసి, కాస్తేపు ఎర్రగా
వేయించి, అందులో పెరుగు ముక్కలూ,
చింతపండు నీరూ అన్నీ కలిపి పోసేస్తారు.
మళ్ళీ అది, ఉడుకు ఆరంభించగానే దించే
స్తారు. ఇదీ 'పెరుగు-కూర'. దీన్ని మామూ-
లుగా అన్నంలోనూ, చపాతీ, పూరీతోనూ
తింటారు.

పనస - కూర: ముద ర కుం డా
లేతగా వున్న పనసకాయను తీసుకుని
దాని తొక్క గీసేస్తారు. తర్వాత, దాన్ని
చిన్న చిన్న ముక్కలుగా కోసి, నీళ్ళలో
నానవేసి వుంచుతారు. వెడల్పాటి పాత్రలో
నీరు పోసి, పొయ్యి మీద పెట్టి మరగ
నిస్తారు. ఈ లోగానే, కాస్త చింత
పండు నీళ్ళలో నానవేసి, మగ్గు తీసి వుంచు
కుంటారు. ఆ మగ్గునీ, నీళ్ళలో నానిన
పనసకాయ ముక్కల్ని పాత్రలో వున్న
నీట్లో పోసి, కాస్తేపు ఉడికిస్తారు. అవి
ఉడికిన తర్వాత, నీళ్ళలోంచి, వాటిని
బయటికి తీస్తారు. తర్వాత వాటిని, నేతితో
గాని, నూనెతోగాని ఎర్రగా వేయిస్తారు.
ఈ ముక్కలతోపాటే, అదే సైజులో వున్న
కాసిన్ని బంగాళదుంప ముక్కల్ని కూడా
వేసి, వాటిని కూడా కలిపి వేయిస్తారు.
అల్లం, పచ్చిమిరపకాయలు, మిరియాలు
కాస్త చింతపండా కలిపి, ముద్దగా నూరి
వుంచుకుని, ముక్కలు వేగిన తర్వాత,
ఈ ముద్దనువేసి, పైన మూత పెడతారు.

పెరుగు - కూర

ఉడుకు ఆరంభించగానే కావలసి
నంత ఉప్పు వేసి, కాస్సేపు కలిపి
దాన్ని విడిగా తీసేసి, ఇంకో
పాత్రలో వేసి వుంచుతారు.
మూకుడులో మళ్ళీ కాస్త నూనె
వేసి, అందులో మసాలా ఆకు,
మిరపకాయ ముక్కలూ వేసి
కాస్సేపు వేయిస్తారు. వేగిన
వెంటనే, ఆ ముక్కల్ని అందులో
పడేసి, కాస్సేపు ఉడకనిస్తారు.
ఉడుకుతూ వుండగానే మసాలా
దినుసుల పొడిని చల్లి, దించే
స్తారు. ఈ కూరను కూడా,
చపాతీ, పూరీ, అన్నం దేనితో
నైనా కలిపి తింటారు. □

పనస - కూర

[స్వాతంత్ర్యోద్యమం - వార్తలు : 6 వ పేజీ నుంచి]
నరసమ్మ, దేవినేని శ్రీరాజ్యలక్ష్మమ్మగార్లకు చెరి
6 నెలల కఠిన శిక్ష వేశారు.

జనవరి 28 - చేబ్రోలులో విదేశ వస్త్రాలు
అమ్మే దుకాణం ముందు ఏకెటింగు జరిపిన పాటి
బండ పార్వతమ్మగారిని ఖైదు చేశారు. ఆమెకు
6 నెలలు శిక్ష విధించారు.

జనవరి 30 - గోగినేని భారతీరంగగారిని
నిడుబ్రోలులో ఖైదు చేశారు.

ఫిబ్రవరి 2 - అలహాబాదులో విజయలక్ష్మి
పండిట్, ఆమె సోదరి కృష్ణానెహ్రూ, పూర్ణిమ
భెనర్జీగార్లను స్వాతంత్ర్యదినోత్సవంలో పాల్గొ
న్నందుకు చెరి ఏడాది కఠిన శిక్ష విధించారు.
భారతీరంగగారికి ఏడాది శిక్ష, 500 జరిమానా
(చెల్లింపకుంటే 6 వారాలు ఖైదు) విధించారు.

ఫిబ్రవరి 6 - నెల్లూరు జిల్లా మైసాదులో
యానాటి చెంచులక్ష్మమ్మ, రెంటాల వెంకట
సుబ్బమ్మగార్లను ఖైదు చేశారు; ఆరేసి నెలల
కఠిన శిక్ష విధించారు.

ఫిబ్రవరి 9 - డా. నివర్తి లక్ష్మీదేవికి ఏడాది
విడి ఖైదు శిక్ష విధించారు.

ఫిబ్రవరి 10 - బాపట్లలో నలుగురు స్త్రీలను
అరెస్టు చేశారు.

ఫిబ్రవరి 14 - నెల్లూరులో చవనం తిరు
పాలమ్మగారికి 4 నెలల శిక్ష; ముత్తుకూరు
కామమ్మగారికి 4 నెలల కఠిన శిక్ష; దుర్బ వెంకట
రమణమ్మగారికి ఎస్. అన్నపూర్ణమ్మగారికి చెరి
4 నెలల విడి ఖైదు శిక్ష విధించారు.

ఫిబ్రవరి 16 - విశాఖపట్నంలో శ్రీమతి
దిగుమర్తి జానకీబాయికి ఏడాది, గుండుమళ్ళ
రంగనాయకమ్మగారికి 6 నెలలు శిక్ష వేశారు.

ఫిబ్రవరి 23 - కాలికట్ పురపాలక సంఘ
సభ్యురాలు ఎ. వి. కుట్టిఅమ్మగారికి, మరి
ఇద్దరు స్త్రీలకు రెండేసి సంవత్సరాల కఠిన శిక్ష
వేశారు.

ఫిబ్రవరి 24 - భట్టిప్రోలులో ఖైదు చేసిన
శ్రీమతి మద్దుల రామాయమ్మ కేసును నర సారావు
పేటలో విచారించి 6 నెలల విడి ఖైదు, 250 రూ. ల
జరిమానా విధించారు. ఆమె ఎనిమిది మాసాల
గర్భిణి.

ఫిబ్రవరి 27 - బెంగాలులోని రాజబారిలో
శ్రీమతి చారుప్రభాసేన్ గుప్తకు 16 నెలల కఠిన
శిక్ష విధించారు.

మార్చి 6 - బెజవాడలో ఏకెటింగు జరిపిన
ముగ్గురు స్త్రీలను ఊరికి దూరాన ఉన్న గ్రామాలలో
వదిలిపెట్టారు.

మార్చి 12 - మద్రాసులో దండి దినోత్సవం
సందర్భంగా శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణమ్మను ఖైదు
చేశారు. తెనాలిలో ఐదుగురు స్త్రీలను ఖైదుచేసి
విడిచి పెట్టారు. బాలరుఘాటులో బాలరాణి
చదోపాధ్యాయ అన్న గృహిణికి ఏడాది కఠిన
శిక్ష విధించారు.

మార్చి 14 - ఆచంట రుక్మిణమ్మగారికి
6 నెలల కఠిన శిక్ష, 100 రూ.ల జరిమానా (లేదా
1 కేసెలల అదనపు శిక్ష) విధించారు. బొంబాయిలో
శ్రీమతి కస్తూరిబాయి గాంధీకి 6 నెలల కఠిన శిక్ష
వేశారు.

మార్చి 17 - రేపల్లెలో ఏడుగురు వనితలను
ఖైదు చేశారు.

మార్చి 18 - అహమ్మదాబాదులో ముగ్గురు
స్త్రీలు విదేశ వస్త్రాలు అమ్మే దుకాణం ముందు
ఉపవాస వ్రతం ప్రారంభించారు.

మార్చి 21 - శ్రీమతి విజయలక్ష్మి పండిట్కు
విధించిన జరిమానా కోసం ఆమె కారును అలహా
బాదులో వేలంవేశారు.

మార్చి 25 - కాశీలో హేమాంగి అన్న 80
ఏళ్ళ వృద్ధవనితను, మరి ఆరు మంది స్త్రీలను
అరెస్టు చేశారు.

మార్చి 30 - మద్రాసులో నాగమ్మ అన్న
గృహిణిని ఆమె మూడేళ్ళ పాపతో సహా అరెస్టు
చేశారు.

ఏప్రిలు 1 - గుంటూరులో శ్రీ పెరుంబుదూరి
సుబ్బద్రమ్మగారికి ఏడాది కఠిన శిక్ష విధించారు.

ఏప్రిలు 4 - ఎల్లాప్రగడ ఇందుమతమ్మ
గారిని భట్టిప్రోలులో ఖైదు చేశారు.

ఏప్రిలు 6 - గరికపర్రుకు చెందిన చెరుకూరి
వియ్యమ్మను నెప్పల్లి గ్రామంలో జాతీయ పతా
కాలతో గ్రామసంకీర్తనం జరవడానికి నాయకత్వం
వహించినందుకు అరెస్టు చేశారు.

ఏప్రిలు 7 - బొంబాయిలో కమలాదేవి చదో
పాధ్యాయకు, మరి ఎనిమిది మంది స్త్రీలకు ఆరేసి
నెలల కఠినశిక్ష, 50 రూ.ల జరిమానా (లేకుంటే
మరి 6 వారాల ఖైదు) విధించారు.

ఏప్రిలు 8 - అలహాబాదులో పోలీసులు ఒక
ఉరేగింపును చెదరగొట్టగా మోతీలాల్ నెహ్రూ
భార్య శ్రీమతి స్వరూపరాణికి బలమైన దెబ్బలు
తగిలాయి.

ఏప్రిలు 11 - శ్రీమతి సరోజినీదేవి బొంబా
యిలో స్వదేశీ బజారు తెరిచారు.

ఏప్రిలు 19 - బొంబాయిలోని అర్తర్ రోడ్
జైలులో స్త్రీల సంఖ్య ఎక్కువగా ఉండడం వల్ల
శ్రీమతి కమలాదేవి చదోపాధ్యాయను, మరి 20
మంది స్త్రీలను బెల్గాం తీసుకువెళ్ళారు.

ఏప్రిలు 20 - మద్రాసు వనితా మండలికి
చెందిన 12 మంది స్త్రీలు స్వదేశీ ఉరేగింపు
జరిపారు. కాశీలో శ్రీమతి ఉషామాలవ్యా (మదన
మోహన మాలవ్యా కోడలు)కు 3 నెలల విడి
ఖైదు, 500 రూ.ల జరిమానా (లేదా 6 వారాలు
ఖైదు) విధించారు. శ్రీమతి సరోజినీదేవి బొంబాయి
దాటి పోరాడని ఆంక్ష విధించారు.

ఏప్రిలు 23 - శ్రీమతి సరోజినీదేవికి బొంబా
యిలో ఏడాది విడి ఖైదు శిక్ష వేశారు.

ఏప్రిలు 24 - ఢిల్లీలో అరెస్టయిన స్త్రీలలో
ఆంధ్ర వనితలు శ్రీమతులు ఉన్నవ లక్ష్మి
బాయమ్మ, లావు అంకమ్మ ఉన్నారు.

ఏప్రిలు 30 - ఏలూరులో శ్రీమతి ముడుంబ
వేంకటమ్మకు 6 నెలలు కఠిన శిక్ష, 200 రూ.ల
జరిమానా విధించారు.

మే 2 - నెల్లూరులో శ్రీమతులు పాలకోడేటి
శ్యామలాంబ, తంగిరాల సీతారామమ్మలకు జైలు
శిక్ష వేశారు.

మే 3 - గుడివాడలో పదిమంది శ్రీలక్ష్మి రక రకాల శిక్షలు వేశారు. వారిలో ఆరెకపూడి సుగుణమణి అన్న 14 ఏళ్ళ అమ్మాయికి రెండేళ్ళ కఠిన శిక్ష విధించారు.

మే 5 - బొంబాయిలో రత్నా బెన్. మణిబెన్ లను ఖైదు చేశారు.

మే 18 - నెల్లూరులో శ్రీమతి పాణకా కనకమ్మను ఖైదు చేశారు.

మే 26 - శ్రీమతి పాణకా కనకమ్మకు మొత్తం ఒకటిన్నర సంవత్సరం విడి ఖైదు శిక్ష విధించారు.

జూన్ 22 - మద్రాసులో శ్రీమతి సరస్వతి బాయి పాండురంగం అన్న కాంగ్రెసు సభ్యురాలికి ఒక ఏడాది కఠిన శిక్ష వేశారు.

జూన్ 25 - భీమవరంలో జరిగిన ప.గోదావరి మండల సమావేశంలో పాల్గొన్న పదకొండు మంది శ్రీలక్ష్మి పదేసి మాసాలు విడి శిక్ష విధించారు.

జూన్ 26 - గుడివాడలో ముగ్గురు శ్రీలక్ష్మి ఏడాది శిక్ష, 100 రూ.ల జరిమానా వేశారు.

జూన్ 27 - గుడివాడలో నలుగురు శ్రీలక్ష్మి ఏడాది శిక్ష, 100 రూ.ల జరిమానా వేశారు.

ఆగస్టు 15 - బొంబాయిలో వల్లభాయ్ పటేల్ కుమార్తె మణిబెన్ పటేలుకు 15 నెలల కఠిన శిక్ష వేశారు.

ఆగస్టు 23 - తెనాలి తాలూకా రాజకీయ మహాసభకు అధ్యక్షత వహించిన శ్రీమతి కంభంపాటి మాణిక్యంబకు 6 నెలల విడి ఖైదు శిక్ష వేశారు.

సెప్టెంబరు 6 - విశాఖపట్నంలో ఐదుగురు శ్రీలక్ష్మి వివిధ శిక్షలు విధించారు.

అక్టోబరు 30 - శ్రీమతి ద్రోణరాజు లక్ష్మి బాయిమ్మను భీమవరంలో అరెస్టు చేశారు.

నవంబరు 29 - శివపూరు (బెంగాలు)లో రాజకీయ మహాసభ జరపాలన్న ప్రయత్నంలో ఉన్న శ్రీమతి కనపాల బెనర్జీ, మరి 25 మందిని కలకత్తాలో అరెస్టు చేశారు.

డిసెంబరు 10 - శ్రీమతి మార్గరెట్ కణిన్సుకు ఏడాది శిక్ష వేశారు.

— 'గృహలక్ష్మి' సాహస్యంకో

[రోజుపత్రిక : 30వ పేజీ నుంచి]

మనదేశంలో గ్రామాలు ఎక్కువ. వట్టణాలు చాలా తక్కువ. వట్టణాలలో కొందరు శ్రీలు ఏదో లిట్ అవి ప్రాకులాడి ప్రయోజనం లేదు. మనకు ఆ ఉద్యమం నరివడదు. గ్రామాలలోని శ్రీలలో ఎక్కువ శాతం నిరక్షరాస్యులు. మనదేశంలో జరుగుతూన్న విషయాలే వారికి సరిగా వట్టవు. ముందు వారి మమగడ బాగువడేట్టు, నిరక్షరాస్యత మటుమాయమయ్యేట్టు చూడాలి. ప్రగతి మార్గంలో వారు తమ పాత్రలు నిర్వహించేలా చెయ్యాలి.

మీరు స్వచ్ఛంద సేవ చేస్తూ ఎదుర్కొన్న సమస్యలు తెలుపుతారా?

ఇటువంటి కార్యక్రమాలలో అడుగుడుగునా సమస్యలు ఎదురవుతాయి. వాటిని ఎదుర్కొని పరిష్కరించుకో గలగటంలోనే మన వేర్పు వుంటుంది. కొన్ని సందర్భాలలో ఆగ్రహాలు, అవాంఛనీయమైన వట్టుదలలు వస్తాయి. ఓర్పుతో వాటిని పరిష్కరించుకోవాలి. మన జీవితంలో ఓర్పు వల్ల సాధించ గలిగింది ఎంతయినా వుంది. చాలా కుటుంబ సమస్యలకు ఓర్పు చక్కవి పరిష్కారం కాగలదు. 'శ్రీల ఉద్యోగ వధకం'లో కొన్ని సమస్యలు వచ్చాయి. ప్రతి శ్రీ-విగ్రాంతిగా వుండే ఉద్యోగమే కావాలనుకుంటుంది. ఉద్యోగం చేయటమంటేనే విగ్రాంతికి దూరమవటం అని వారు గ్రహించరు. తమని కాము ఇతరులకి భిన్నంగా ఏదో ప్రత్యేకంగా భావించుకుంటారు. వాళ్ళచేత ఒక తరహా ఉద్యోగాన్ని చేయటానికి ఒప్పించటం ఒక సమస్య. ఓర్పుతో, కొంత వేర్పుతో వాళ్ళని ఒప్పించటం జరుగుతుంటుంది. ఇలా ఎన్నెన్నో చిన్న చిన్న సమస్యలు ఎదురవుతూనే వుంటాయి.

స్వచ్ఛంద సేవ చెయ్యాలనుకున్న శ్రీలకు మీ సలహాలు?

ప్రతి శ్రీ స్వచ్ఛంద సేవ చేయటానికి అవకాశం వుంది. ఇతరుల సమస్యలను అర్థంచేసుకునే మన స్తత్వం వుండాలి. అంతకుమించి వేరే అర్హతలు అనవసరమనే నా ఉద్దేశం. వేను జీవితం నుంచి వేర్పుకున్నావే గాని మరెక్కడా వేర్పుకోలేదు. ప్రతి శ్రీ ఇతరులకి-వక్క ఇంటివారి దగ్గర నుంచి మురికి పేటలలో వినపించేవారివరకు-వారి వారి పరిధుల్లో స్వచ్ఛంద సేవ చెయ్యవచ్చు. చదువుతున్న శ్రీలు ఎక్కువగా ఇతరులకి సహాయపడి సమాజానికి సేవ

చేసే అవకాశం వుంది. సాంఘిక సేవలో డిగ్రీలు, డిప్లొమాలు పొందినవారు చాలా విషయాలు ముందుగానే వేర్పుకుని వుంటారు గమక వేర్పుతో సంఘ సేవ చేసే అవకాశం వుంది.

మీ జీవిత ద్యేయం ఏమిటి? మీ భవిష్యత్ కార్యక్రమం ఏమిటి?

సంఘ సేవ చెయ్యటమే నా జీవిత ద్యేయం! నాకు చేతనయినంత ఇతరులకి సహాయపడటం నా ఆశయం. ఇప్పుడు వేను పూనుకోదలచిన కార్యక్రమం 'వరకట్న నిర్మూలనం'. అందుకు వేను పెద్ద ఎత్తున ఉద్యమం లేవదీయ దలచాను. మన సమాజంలోని ఈ సమస్య ఎందరో జీవితాలను అస్తవ్యస్తంగా మారుస్తూన్నది. ప్రభుత్వం, చట్టం వంటి వాటికన్న స్వచ్ఛంద సేవకల ద్వారా, సాంఘిక కార్యకర్తల ద్వారా ఈ సమస్యను నిర్మూలించటం సులభం. ఒక్క ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోనేకాదు. మొత్తం దేశంలో ఒక దురాచారంగా వుంది ఇది. అందుకనే వేను నా శక్తివంచన లేకుండా ఈ సమస్యను పరిష్కరించటానికి, అందుకు వలసిన సమాజ పరివర్తనను తేవటానికి కృషి చేయటానికి నిశ్చయించుకున్నాను.

మీరు ఎన్నో సంస్థలకు సభ్యురాలిగా అధ్యక్షురాలిగా వేర్వేరు పదవులలో వున్నారు గదా? ఒక పెద్ద ఉద్యమంవంటి దాన్ని నడపటానికి సమయం వుంటుందంటారా?

వేను రోజుకు సుమారు 16 గంటలు పని చేస్తాను; 20 గంటలు కూడా పని చేసిన రోజులు వచ్చాయి. ICSW (AP), లేసాక్షి హిందీక్రాఫ్ట్, రిసెర్చ్ అండ్ డిజైన్ ఇన్ స్టిట్యూట్, ఆరామ్ పుర్, కాలేజ్ ఆఫ్ సోషల్ వర్క్, విమెన్స్ ఎంప్లాయ్మెంట్ స్కీమ్ వంటి వాటికి అధ్యక్షురాలిగాను, సెక్రటరీ గాను, వార్నింగ్స్ ఎసోషియేషన్, సాసైటీ ఫర్ ది ప్రాటెక్ట్ ఆఫ్ బైండ్ థింగ్స్ అండ్ మ్యూజ్, ఎ.వి. రూరల్ ఇండియన్ హెల్త్ ప్రాజెక్టు సాసైటీ-ఇటు వంటి కొన్నిటికి కార్యదర్శిగా మరికొన్ని సంస్థలలో మెంబరుగా వున్నమాట వాస్తవమే. ఆ సంస్థలన్నీ సాంఘిక సంక్షేమానికి విరుద్ధవే. అందువల్ల వేను ఒక ఉద్యమంగా నడవదలచుకున్న 'వరకట్న నిషేధం' వంటి కార్యక్రమానికి ఇతరుల సహకారం లభించే అవకాశం వుంది. ఏదైనా ఒక సమస్యను తీసుకుని పరిష్కారానికి పని చేద్దాం అన్న ద్యేయం మనలో వున్నపుడు సమయం అదే చిక్కుతుంది! *

1

2

3

నిరాడంబరం

4

అలంకారం

అరిపాద మస్తకమూ అందంగా కవిపించాలనే ఆసక్తి కలవారు చేసుకోదగ్గ ఒక శిరోజాలంకరణ గురించి ఇక్కడ తెలియ జేస్తున్నాము.

మొదట జుట్టును ఒక నల్ల దారంతో కట్టాలి. ఆ తర్వాత దాన్ని నాలుగు సమాన భాగాలుగా విడదీసుకోవాలి. ఆ నాలుగు భాగాలలో ఒక భాగాన్ని తీసుకొని, చిత్రం-1 లో చూపినట్లు లోపల ఒక చుట్టను చుట్టి బాబ్ పిన్నులతో బిగించాలి.

రెండవభాగాన్ని తీసుకుని దాంతో చిత్రం-2 లో చూపినట్లు లోపల ఒక చుట్టను చుట్టాలి.

ఇక చిత్రం-3 చూడండి. కుడి వైపున ఉన్న జుట్టును తీసుకుని దాన్ని ఎడమ వైపునుంచి తిప్పి, చుట్టిన చుట్టల చుట్టూ చుట్టి హెయిర్ పిన్నులతో బిగించాలి.

ఎడమ వైపు జుట్టును తీసుకుని దాన్ని కుడి వైపు నుంచి తిప్పి చుట్టిన చుట్టల చుట్టూ చుట్టి హెయిర్ పిన్నులతో బిగించాలి.

ఇలా చేగాక శిరోజాలంకరణ పూర్తవుతుంది. చిత్రం-4 చూస్తే ఈ శిరోజాలంకరణ చేసుకున్నాక ఎలా ఉంటుందో తెలుస్తుంది.

ఈ శిరోజాలంకరణ మీద చక్కని పూలు అమర్చితే చూడడానికి బావుంటుంది!

కుమారి జి. నాగజ్యోతి
కేరాఫ్ జి. కోటేశ్వర రాజగోపాల్
అడదానగరం
పిచ్చాట్టూరు (పోస్టు) 517 587
చిత్తూరు జిల్లా.

వయసు 19 సం॥లు. ఇంటర్ మీడియట్ పాసయ్యారు. రకరకాల వంటలు చెయ్యడం, ముగ్గులు వెయ్యడం హాబీలు. మంచి పుస్తకాలు, పత్రికలు చదవడంపట్ల ఆసక్తి చూపిస్తారు. అన్ని ప్రాయోగవారితోనూ స్నేహంచెయ్యగోరుతున్నారు.

కుమారి పి. మోద్. లలిత
కేరాఫ్ సి. హెచ్. సూర్యవారాయణ శర్మ
ఎ-51, రహూర్ క్యాంపు, జగిత్యాల కాలనీ
కరీంనగర్ జిల్లా.

16 సం॥ల వయసు. ఇంటర్ చదివి ప్రస్తుతం టైప్ రైటింగ్ నేర్చుకుంటున్నారు. మంచి పుస్తకాలు చదవడమన్నా. చక్కని అల్లికలు, కుట్టు, ముగ్గులు మొదలైనవన్నా ఇష్టపడతారు. 'విజ్ఞానదాయకమైన విషయాలు తెలుసుకోవాలని నాకు ఎంతో ఉత్సాహం' అంటారు.

కుమారి ఎం లలిత
డాటర్ ఆఫ్ ఎం. రామచంద్రరావు
4/560 రాజుపేట, మచిలీపట్నం
కృష్ణా జిల్లా.

వయసు 17 సం॥లు. ఎస్.ఎస్.సి దాకా చదువు కున్నారు. కథలు వ్రాస్తారు. విజ్ఞానదాయకమైన ఇష్టపడతారు.

'స్నేహపీఠం' శీర్షికలో పాల్గొనదలచిన పాఠకులు ముఖ్యంగా గుర్తుపెట్టుకోవలసిన విషయాలు కొన్ని వున్నాయి. ఏమిటంటే—వారికి సంబంధించిన వివరాలు తెల్ల కాగితం మీద, చుక్కలగా, కలంతోనే రాయాలి. అందులో తమ పూర్తి చిరునామాతోపాటు, వయసు; వివాహిత అయితే వివాహిత; కాకపోతే కుమారి; విద్యార్థిని, ఉద్యోగిని, గృహిణి—మొదలైన వివరాలు కూడా ఇవ్వాలి. ఇవన్నీ కవర్లోనే రాయాలిగాని, ఇన్ లాండు కవర్లోనూ, కార్డు మీదా రాయకూడదు. వివరాలు పంపే కవరుమీద—ఎడమ మూలగా 'స్నేహపీఠం' అని రాస్తూ, ఎడిటర్ 'వనిత'—చందమామ బిల్డింగ్స్—మద్రాసు-600 026 చిరునామాకు పంపాలి. ఈ చిన్న విషయాలను గుర్తుపెట్టుకుని, ఉత్సాహవంతులైన పాఠకులు మారో సహకరించగలరని సమ్మతున్నాము.

విశేషాలు సేకరిస్తారు. నినిమాలు చూడడం, అన్నిరకాల పుస్తకాలు చదవడం, రేడియో కార్యక్రమాలు వినడం అభిరుచులు. అన్ని ప్రాంతాల వనితలతోనూ స్నేహం చెయ్యాలని ఆశిస్తున్నారు.

శ్రీమతి కె. ప్రసన్నకుమారి
వైస్ ఆఫ్ శ్రీ కె. జగన్మోహనరెడ్డి
ఆయుర్వేదిక్ హాస్పిటలు వద్ద
దేవర్కద్ర (మహబూబ్ నగర్ జిల్లా)
19 సం॥లు వయసు. ఇంటర్ దాకా చదివారు. పోదోలుతీయడమన్నా, పోదోలుసేకరించడమన్నా ఇష్టం. చీరలపై కుట్టు, అల్లికలు చెయ్యడం అన్నా ఆసక్తి చూపుతారు.

కుమారి పి. అరుణకుమారి
డాటర్ ఆఫ్ పి. రత్నగిరిరావు
ఎస్. ఎస్. ఎస్. కాలనీ వద్ద
నర్సరావుపేట

వయసు 22 సం॥లు. ఎం ఎస్ సి., బి. ఇడి పట్ట బిద్రురాలు. ప్రస్తుతం ఉద్యోగాన్వేషణలో ఉన్నారు. రకరకాల వంటలు చెయ్యడంలో ప్రయోగాలు చేస్తూ ఉండడం, నినిమాలు చూడడం హాబీలు. పత్రికలు, నవలలు చదవడమన్నా. రేడియో వినడమన్నా ఆసక్తి.

శ్రీమతి జి. శకుంతలా రాఘవరెడ్డి
డాటర్ ఆఫ్ కె. ఓబుల్ రెడ్డి.
మైస్ ఓనర్, కడప

వయసు 19 సం. య. గృహిణి. ఇంటర్ చదువు తున్నారు. వీణ వాయించగలరు. ప్రజోపయోగ కరమైన రచనలు చెయ్యాలన్న ఆసక్తి ఉంది. 'ఎప్పటికయినా మంచి గాయనిగా గుర్తింపు తెచ్చుకోవాలి' అంటారు. విప్లవ కవిత్వమంటే ఇష్టపడతారు.

“వీరా!”

గిన్నెలు కడుగుతున్న మీర పార్వతి సందోద సకు వెనుదిరిగి చూచింది.

“ఏం చేస్తున్నావ్? ఆ వసులు నేను చేసు కుంటానుగానీ, పోయి స్నానంచేసి జడ వేసుకు రామ్మా. ఇదిగో, పువ్వులు!”

పార్వతి అందీయబోయిన సన్నజాజులమాల అందుకోలేదు మీర. క్షణాలలో ఆ వదనంపై

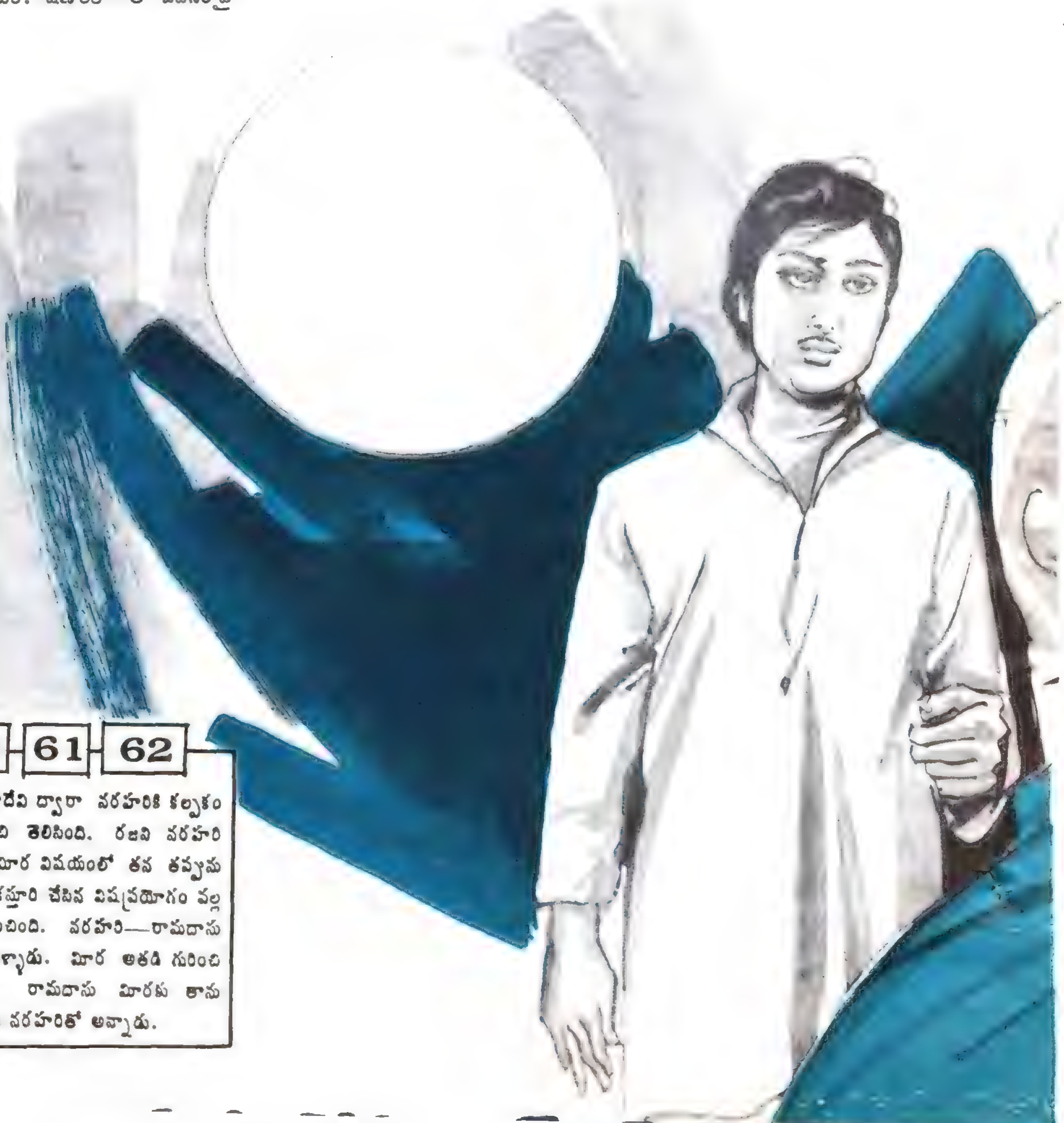
క్రోధం, వ్యధ. అసహ్యం అలలు అలలుగా కదలి పోయి వెంటనే కఠిన గంభీరముద్ర ఆవరించు కున్నది. దుఃఖాన్ని బలవంతంగా అదిమిపెడు తున్నట్లుగా, తలవల్చి నిలబడిన ఆ తీరు వ్యక్తి కరించింది.

ప్రేమపరిపూర్ణ దృక్పథంతో పార్వతి మీర చురుకాన్ని పట్టి ఎత్తి ఆ ముఖాన్ని పరీక్షగా

చూస్తూ అర్థస్వరంతో అనునయ వాక్యాలు పలికింది: “చూడు మీరా. ఎంతో అన్యోన్యంగా కన్పించే దాంపత్యంలోనైనా సరే, ఏవో కలతలు వుండి తీరతాయి. ఎప్పుడో ఒకప్పుడైనా కలహించుకోని - ఘర్షణపడని భార్యాభర్తలు వుండరు. అవే మనసున పెట్టుకు కూర్చోవటం తగదు తల్లీ! తప్పు తెలుసుకుని మళ్ళీ నిన్ను స్వీక

60 61 62

డాక్టర్ సుబ్రద్రాదేవి ద్వారా వరహరికి కల్పకం జీవితం గురించి తెలిసింది. రజని వరహరి దగ్గరికి వచ్చి మార విషయంలో తన తప్పును వివరించింది. కష్టూరి చేపిన విషప్రయోగం వల్ల రజని మరణించింది. వరహరి—రామదాసు అశ్రమానికి వెళ్ళాడు. మార అతడి గురించి వట్టింతుకోలేదు. రామదాసు మారకు తాను వచ్చిచెబుకొనని వరహరితో అవ్వారు.

రించటానికి వచ్చాడతడు. అదెంత అదృష్టమో ఆలోచించు.... వెళ్ళు. ఆ గదిలో పక్కలువేశాను. గతాన్ని సమాధి చేయండి ఈ రోజు. అదొక పీడ కలగా మరచిపో. రెండ్రోజులు మా ఎదుట కనుల పండగగా తిరగండి. తర్వాత మీ యింటికి మీరు వెళ్తురుగాని."

మీరా నేత్రాలు వర్షించటం లేదు. నిర్వేదం నిండి వున్నది ఆ మనస్సులో. నిశ్చలంగా వున్న స్వరంతో అన్నది: "క్షమించమ్మా. జన్మలో ఈ ఒక్క విషయంలోనే నేను నీ మాటను తృణీకరించాను."

గిరుక్కున తిరిగి బయటికి వెళ్ళిపోతున్న మీరకు యింకా ఏదో నచ్చజెప్పే ప్రయత్నంలో వున్న పార్వతి రామదాసు పిలుపు విని ఆగి పోయింది.

"పార్వతి!"

"చెప్పండి."

"ఒకరు నీతులు బోధించవలసిన పిల్లకాదు మీర!"

"అందుకనీ? ఇన్నాళ్ళకు మతి తిరిగి వచ్చిన ఆతడిని నిర్లక్ష్యం చేస్తే మళ్ళీ కోపం వచ్చి వెళ్ళిపోదా?"

అనుభవజ్ఞతతో చిరునవ్వునవ్వారు రామదాసు: "ఆ ఆట పోటులన్నీ దాటుకునే వచ్చాడు. ఇక ఆతనికి కోపం రాదు."

"ఇంతకీ ఏమంటారు?"

"నువ్వు కల్పించుకో వద్దంటాను. వాళ్ళిద్దరూ కలసి మెలసి కాపురం చేసినవాళ్ళు. ఇద్దరూ ఒకరి కెదురుగా ఒకరు తిరుగుతూ ఎన్నాళ్ళు మౌనంగా వుండగలరు? ఎన్నో తీయటి జ్ఞాపకాలు గుర్తుకు వస్తాయి. వాళ్ళే ఏకమైపోతారు. నువ్వేం మాట్లాడకు."

ఫుజులీ

ఆరెకఫూడి (కొడూరి) క్రెసెన్డేవి

మునిమునిగా నవ్వుతూ నిష్క్రమించింది పార్వతి. భర్త మాటలు ఆమెకు ఎంతో సమంజసంగా కన్పించాయి.

64

“మీరా!”

తీయని ఆ పిలుపు మీరాను చలంపజేయలేదు.

“మీరా!”

మృదు మధురమైన ఆ సంబోధన కరడుగట్టిన మీరా హృదయాన్ని స్పృశించలేదు.

అది వేకువసమయం. అప్పటికే మీరా నిద్ర మేల్కొని. స్నానాదులు ముగించి వచ్చి పూలు కోస్తూన్నది.

విరబోసుకున్న ఆ జుట్టు. నుదుట అరుణ వర్ణపు కుంకుమ, చేత పూలసజ్జ-ఏదో మధురమైన స్మృతి మెదిలింది నరహరి మనసులో.

మల్లెలు కోస్తూన్న ఆచేతి వ్రేళ్ళను తనవ్రేళ్ళతో బిగించి గట్టిగా పట్టుకుంటూ “మీరా! ఈ వెన్నెల.. ఈ సమయం....ఈ పువ్వులు....నీకేమీ గుర్తుకు లేవడం లేదా?” అన్నాడు ఆమె చూపులలో చూపులు కలుపుతూ. చేతిని వెనుకకు తీసుకుంటూ మరో చెట్టువద్దకు కదిలింది మీరా. అతడి స్పర్శ తగిలిన పూలను నేలపై జార విడుస్తూ.

నరహరి వదలలేదు. “మీరా! మీరా! ఆ రోజు....వేకువనే లేచి నీ విలాగే స్నానం చేసి పూలు కోస్తున్నావు.... గుర్తు లేదా ఏం జరిగిందో?”

ఇద్దరి హృదయాలలోనూ ఆ దృశ్యం మెదిలింది.

నరహరి మీరలు ఆనందంగా గడవిన రోజులలో ఒకరోజు—

తెల్లవారుజ్జామున మెలకువ వచ్చిన నరహరి మీర కన్పించక లేచి బయటికి వచ్చాడు. అష్టాదశ కరమైన వెన్నెల పరచుకొని వున్నది. మలయ సమీరుని గిరిగింతలకు పులకరించి నాట్యమొనరిస్తున్నాయి అపుడప్పుడే వికసించి-వికసించుతూన్న పూల కన్నెలు. మల్లెపూలు కోస్తూన్న మీర చేతిని తన చేతితో బిగించి, “ఎందుకు వాటిని పాపం అలా విడదీస్తావ్? వేకువనే ఎంత పాపం చేస్తున్నావ్!” అన్నాడు.

“అబ్బ! ఎందుకు ముట్టుకుంటారు? నేను పూలకు పూలు కోస్తున్నాను స్నానం చేసి వచ్చి...” తెచ్చిపెట్టుకున్న కోపంతో అన్నది.

“అయితే ఏమిటోయ్!” నరహరి లో నిర్లక్ష్యం: “ఏదీ నాకి పూలతో పూజ చెయ్యి....చూద్దాం. పతికన్న ప్రత్యక్షదైవమెవరే భామామణి?”

పకవకా నవ్వింది మీర పూలుకోస్తూనే— “ఎంతాళ?” అంటూ. నరహరి పెంకెతనం పేరేగింది. మీర కోసిన పూలన్నీ వున్న సజ్జ తీసుకుంటూ పూలను మత్తుగా ఆఘ్రాణించి. కొన్ని తీసి కొంచెంగా ఆమె ముఖాన జల్లాడు.

“అబ్బ - మరీ అల్లరికి వేళాపాళా లేదా?”

విసుక్కుంటూన్న మీరకు మరి మాటలకు అవకాశ మీయకుండానే బలవంతంగా లోపలకు తీసుకుని పోయాడు నరహరి. “అల్లరికి వేళాపాళా వుండాలి; పూజలకు వయసూ, వృద్ధాప్యం కావాలి. అప్పుడు చేద్దవుగాని....ఈ వయసులో కాదు” అని చెవిలోచెప్తూ.

అనాడు మీర నిద్రలేచేసరికి ఉదయం తొమ్మిది అయింది.

నరహరి యింకా నిద్రపోతూనే వున్నాడు.

“బాగానే వుంది వరస, ఇంటికేదో అరిష్టం పట్టుకుంది. అరుగంటలకే లేచి కాగితాలు పట్టుక్కూర్చునేవాడు, ఎనిమిదింటికే స్టూడియోకి వెళ్ళిపోయేవాడు. తొమ్మిదింటి వరకూ పడుకో బెట్టే పెళ్ళాం వచ్చింది. ఇక బాగుపడినట్టే వాడి బ్రతుకు....” అని అత్త సాదించడం స్పష్టంగా విన్నది.

“అందుకే పద్దతులూ, సంప్రదాయాలూ అన్నారు. నక్కకి నాగలోకానికి పొత్తేమిటి? ఈ అంతస్తులో, ఈ యింటి పద్దతులలో మనలు కోవడం మంత్రాల బ్రాహ్మలకి, అడవిలో ముని కన్యలకూ ఎలావస్తాయి?” నరహరి మేనత్త వంతపాడింది.

మీర మనసు చెప్పరాని బాధతో గిరిగిరిలాడింది. చిన్ననాటి నుంచీ, ఊహ వచ్చిన నాటి నుండీ ఇటువంటి విసురులూ, సాదించులూ వినివిని వినిగిపోయిన మీర మనసు రామదాసు దంపతుల పెంపకంలో అష్టాదశది సుమలత వలె సుకుమారంగా చిగురించింది. సహృదయతా, మన్ననలే కాని అక్కడ దూషణలూ, విరస భాషలూ, విసుర్లూ విన వచ్చేవికావు.

కానీ, మరలా యిక్కడ ఆ పూర్వపు కుక్కు వాతావరణం మీరను కుంగదీయ సాగింది.

నరహరిని నిద్రలేపి కానీ కప్పు అందించు

తూండే, అతడు కొంటెగా చూచాడు మీర వైపు.

మండుబెండలోని వాడిన పూ వులాగా కన్నట్టిందామె ముఖం అతడికి.

“అదేం మీరా, అలాగున్నావ్?” అన్నాడు కప్పు ప్రక్క బేబిల్ పై వుండుతూ - మీరను చేయి పట్టి బలవంతంగా కూర్చుండబెట్టి.

మనసు ఏడుస్తూండే ఆమె ఎలా మందహాసాలు చేయగలుగుతుంది? మధురోక్షులు ఎలా పలుకుతుంది?

“అరే! ఇదేమిటి, కొత్త పెళ్ళికూతురిలా జడిసి పోతున్నావ్ నా దగ్గర కూర్చోవటానికి?” అన్నాడు మీర బెదురు చూపులు గమనించుతూ.

గత స్మృతులను వదలి మీర నెమ్మదిగా తలెత్తింది.

“మిమ్మల్ని ఒక్క ప్రశ్న అడుగుతాను.”

“అడుగు మీరా....”

“నన్నెందుకు త్యజించారు?”

నరహరి అపరాధిలా తల వాల్చుకున్నాడు.

“ఇప్పుడు మరలా ఎందుకు ఉద్ధరించదలచుకున్నారు?”

“అదంతా మరచిపోమన్నాను కదా?”

“నేను మరచిపోలేను, మరచిపోగల ఉపాయముండే చెప్పండి.”

“మీరా!” దీనంగా వున్నది నరహరి గొంతు.

“ఔను, ఇంతకంటే నన్నే మీరు..... పూర్వం లాగా మరచిపోయి హాయిగా వుండండి. వెళ్ళండి!”

“నిన్ను నేనెన్నడూ మరువలేదు మీరా! నిత్యం నా హృదయంలో మెదలుతూనే వుండే దానవు.” ఆమె బుజాల చుట్టూ చేతులు వేస్తూ ఇంకా ఏమేమో చెప్తున్న అతడు. మీర ఆ చేతులను త్వరగా తొలగించుతూ దూరంగా నిల్చోవడం చూచి చిన్నబోయిన వదనంతో చూడసాగాడు.

“ఔను, నేను పొరపడ్డాను. మీరు మరువలేదు. నిత్యం అసహ్యంతో, కక్షతో, క్రౌర్యంతో తలపోస్తూండే వారు.”

“మీరా! నా స్థితిని నువ్వు అర్థం చేసుకోలేక పోతున్నావ్.”

“మీరే సర్వం అని నమ్మి వరించిన అబల నిస్సహాయతనూ, నిరపరాధిత్వాన్ని మీరు అర్థం చేసుకోవటానికి ప్రయత్నించారా? ఊహతెలియక

ముందే తల్లి ఒడికి దూరమై నిత్యం దురవిల్లే నేను ఇంత కాలానికైనా కన్నతల్లి ప్రేమకు నోచు కున్నాననే సంతోషం భగవంతుడు దక్కనీయ లేదు; ఆఖరి చూపు కూడా లభించనీయలేదు మీరు. కడివెడు దుఃఖంలోనున్న నన్ను కన్నీ రొత్తి ఓదార్చక పోగా కరకు మాటలతో చిత్రవధ చేసి కసాయితనం ప్రదర్శించారు.....”

“అవు మీరా. అవు....” వినలేనట్లుగా చెవులు రెండు మూసుకున్నాడు నరహరి.

“అసను, వినవలసిందే, మీరు మీ ప్రవర్తన నొక్కసారి పునశ్చరణ చేసుకొని వున్నట్లయితే నేడిలా రాగలిగేవారు కాదు.”

“నా కన్నీ గుర్తున్నాయి మీరా!” అనలేక అన్నాడు.

“నా తల్లి నిరంకుశుల అన్యాయానికి బలై, నిందల పాలై నిర్ణయంగా వీధుల పాలయింది. ఆ దీన చరిత్రను వినగల ఓవిక కూడా మీకు లేకపోయింది. ఆ తల్లి బిడ్డ కావడమే నా అపరాధంగా త్యజింపబడ్డాను. సరే, మరి నా కడుపున పుట్టిన మీ బిడ్డలు ఏమపరాధం చేశారని వాళ్ళ ముఖాలు చూడక పోయారు మీరు? ఇదెక్కడి నీతి, న్యాయం?”

నరహరి వంచిన తల ఎత్తలేదు.

“పెద్ద కోడలిని హత్యచేసిన నేరస్థురాలి పుత్రులు మీరు.....”

“మీరా!” అదరిపడ్డట్లుగా అన్నాడు.

“ఔను: చిన్నకోడలిని కాపురానికి రానీయని ఘనురాలి పుత్రులు మీరు. అయినా నేనేమీ అనుకో లేదు మీ గురించి. మీ చుట్టూ గొంగళి పురుగులు, చీడపురుగులూ వంటి ప్రియ వుండే వారు - అయినా నేను ఆపార్థం చేసుకోలేదు. అది మీ వృత్తి ధర్మమంటే సమ్మాను. మీరు భాస్కర్ ను గురించి అపోహపడ్డట్లే నేను కస్తూరి గురించి పంకజం గురించి ఆపార్థం చేసుకుంటే మీ గౌరవం నిలిచేదా?”

ఈ సారి మాట్లాడలేదు నరహరి.

“మన దేశంలో లక్షలాది పురుషులకున్న పౌరుషమే తనకూ వుండి వుంటే శేషగిరి - జయలక్ష్మికి ‘మొగుదొదిలేసినది’ అనే బిరుదును ఏనాడో సంతరింపజేసి వుండును. ఏ ఆకర్షణకు లోనై ఆమె భర్తాపిల్లలూ వైద్యమంతటితో పుట్టింట తిష్టవేసిందో నేనేనాడూ అడగలేదు. కారణం-కోడలిగా, ఇంటి యజమానురాలిగా నాకు

నిరుద్యోగియై వంటవద్దుల్లో నిపుణుల కలిగిన 28 ఏళ్ళ యువకునికి - నెలకు వెయ్యిరూపాయల జీతం కలిగి సంతాన బౌద్ధుల వయోవ్యవస్థల అందమైన వధువు కావలెను!

గల అధికారాన్ని చెలాయించడం చేకకాని దాన్ని గనుక: రాత్రునక పగలనక-మగా ఆడా వివక్షత లేక విచ్చలవిడిగా తిరిగే రజని ఇంతవరకూ ఇంటి పరువు తీయకుండా పవిత్రంగా వున్నదని మీరు ప్రమాణం చేసి చెప్పినా నేను నమ్మను....ఇన్నేళ్ళు వచ్చి కూడా భార్యలను ఏలుకోగల సమర్థత లేకుండా అమ్మకూచిల్లా బ్రతికే మీ అన్నలిద్దరూ పరశ్రీలకొరకు పడి చావడం కూడా స్వయంగా చూచాను:

“ఇటువంటి మురికి కూపంలో పుట్టిన మీరు మట్టిలో మాణిక్యమనీ, పంకంలోని పద్మమనీ, నా పాలిట దైవమనీ మురిసిపోయానే గానీ, మీ చుట్టూ వున్న బురద గురించి మిమ్మల్ని కూడా అసహ్యించుకోవాలని తెలుసుకోలేక పోయాను.”

తర్వాత ఎవ్వరి నుండి మాటలులేవు.

చాలానేపు మోటక నిశ్శబ్దం రాజ్యం చేసింది.

అంతవరకూ తల వంచి వున్న నరహరి హఠాత్తుగా తల ఎత్తి అన్నాడు మీరను పరీక్షగా చూస్తూ: “ఇంతవరకూ నీవన్న మాటల ద్వారా నీ మనస్సులోని దాద. ఆవేశం అన్నీ బయటికి వచ్చేళాయి. అందుకే నేను అద్దు తగులలేదు. ఇంకనైనా శాంతించి అన్నీ మరచిపోతావా?”

“ఊహూ..” తల అడ్డుగా ఊపింది. “నన్ను మీరు త్యజించిననాడే నా పొరపాటు తెలిసింది. నేను మిమ్మల్ని ఏనాడో తృణీకరించ వలసింది.”

నరహరి అదరిపడటం స్పష్టంగా కనబడింది.

భావయుక్తమైన దరహాసంతో అడిగింది మీర:

“ఏం అలా చూస్తున్నారు? పతివ్రతా నిలయమైన ఈ గద్దపై ఇటువంటి ఆడదెలా పుట్టిందనా? నాకు పాతివ్రత్యంపై గౌరవమైతే వున్నది కానీ, పతిపదనేవే తారకమంత్ర మనే మూఢురాలిని కాను. నాకు ఆత్మగౌరవం వున్నది. మీరు ‘చీ’ అంటే పోయి ‘రా’ అంటే వచ్చే కుక్కను కాను. అదృష్టం కొద్దీ ఆ పాప కూపం నుండి బయటపడ్డాను; ఇక ఈ జన్మలో కాదు కదా, జన్మజన్మలకూ కూడా అక్కడ మళ్ళీ అడుగిడలేను!”

నిరుత్తరుడై నిలబడిన అతడిని అక్కడే వదలి, తాను లోనికి నిష్క్రమించింది మీర.

“మీరా: వెళ్ళిపోకు. ఎంత కఠినంగా మారి పోయింది నీ మనసు: మీరా-నా మాట విను....”

ఆక్రోశస్తూ చేతులు చాపుతూన్న నరహరికి మెలకువ వచ్చింది.

‘అరె: ఇది స్వప్నమా?’ అనుకుని లేచి కూర్చున్నాడు. తేలికగా నిశ్వాసించుతూ గుండెలు చేతితో రాసుకుంటూ కూర్చున్నాడు.

‘ఇది కల. కాని నిజంగా మీర నాతో యిలా మాట్లాడితే నేనేం చేయాలి? లేదు, అంత నిరంకుశంగా నా మీర ఎన్నడూ మాట్లాడదు!’ సర్ది చెప్పుకొన్నాడు అతడు.

వాతావరణం అతి ప్రశాంతంగా వున్నది. అతడలాగే ఆలోచిస్తున్నాడు లేచి కూర్చుని.

అర్ధరాత్రి దాటి వుంటుంది.

బయట వెన్నెల ఆహ్లాదకరంగా కన్నట్టు తున్నది.

ఆ నిశ్శబ్దంలో హఠాత్తుగా రాము ఏడుపు వినవచ్చింది.

“పార్వతీ, బాబు ఏడుస్తున్నాడు....” నిద్ర మత్తు గొంతుతో అంటున్నాడు రామదాసు.

“అమ్మను శ్రమపెట్టకండి. నేను చూచుకుంటాను.” మీర స్వరం వినవచ్చింది.

ఉత్సుకతగా చూచాడు నరహరి.

మీర బాబును భుజాన వేసుకుని బయట వెన్నెలలో జోకొట్టుతూ పదార్లు చేస్తూన్నది.

నరహరి కూడా నెమ్మదిగా ఆ ఆవరణలోనికి వచ్చి నిలబడ్డాడు.

మీర అతడిని గమనించలేదు.

ఇంకా ఊరదీల్లక ఆగడం చేస్తూన్న కుమారునితో మాట్లాడుతోంది. “ఏమిటి బాబూ ఈ రోజు అర్ధరాత్రి లేచి అల్లరి చేస్తున్నావ్? తప్పు కాదూ?” బాబు ఏడుపు మానలేదు.

“తెలిసిందిరే. నీకు గారం ఎక్కువైంది. అందుకే ఈ ఆగడం.”

‘వసివాడిని అలా కనరుకుంటుందే? నిజంగా మీర మనసు మృదులతను కోల్పోయిందా?’ చూస్తున్న నరహరి త్వరత్వరగా చెంతకు నడచి అన్నాడు: “ఇటు ఇవ్వు మీరా. నేను త్రిప్పరాను.... ఊరుకుంటాడేమో?”

అనుకోని అతడి ప్రవేశానికి మీర తుళ్ళి పడింది.

“మీరు నిద్రపోలేదూ?”

“హూ. నిద్రపోయి చాలా రోజులైంది మీరా!” రాము ఏడుపు మాని, నరహరి భుజం మీద తలవార్చి హాయిగా నిద్రపోయాడు.

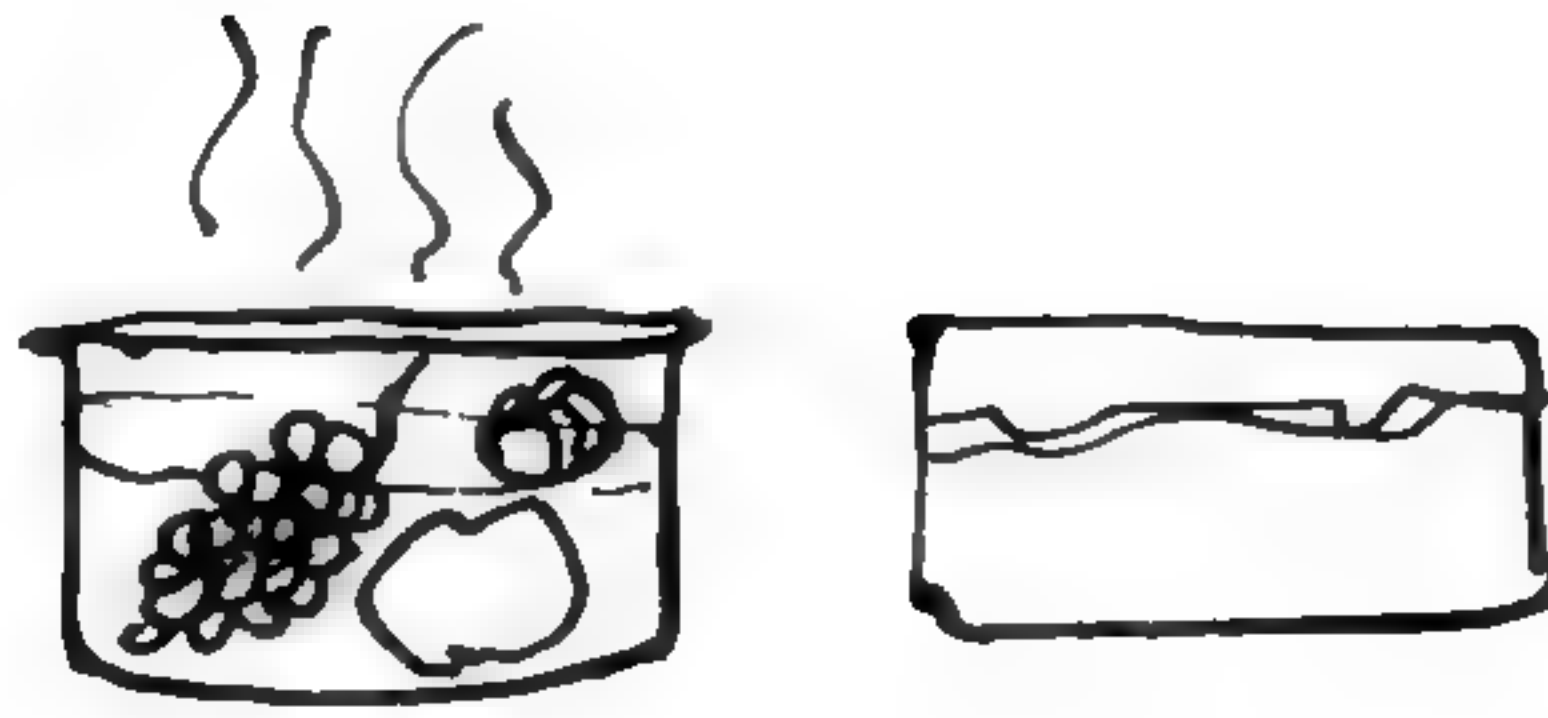
నిలబడిన తావుననే నిశ్చలంగా వుండిపోయిన మీరను తేరిపార చూచాడు నరహరి. ఆమె వన్నె తరిగి, వసివాడి వున్నది.

“మీరా!”

“.....”

“మీరా! మన యింటికి ఎప్పుడు వెళ్దాం?”

“.....”

ద్రాక్ష వళ్ళు, బొమాబోలు, వారింజ వళ్ళు వంటి వాటి మీది తొక్కలు ఒలవడానికి సులభమైన వర్తతి ఒకటి ఉంది. వాటిని మరుగుతున్న మంచి నీళ్ళలో రెండు విమిషాలపాటు వడవేసి ఉంచి, ఆ తర్వాత చప్పీళ్ళలో వేస్తే చాలు. తొక్కలు సులభంగా ఊడి వస్తాయి.

“మీరా! నాపై చాలా కోపంగా వున్నదా?”

“మీకు నాపై గల క్రోధం తగ్గిపోయిందా?”

“క్రోధం ఎన్నడూ లేదు మీరా, కేవలం పరిస్థితుల వివరత. అంతే.”

“ఈనాడూ పరిస్థితులు అవే. నేను ఆ దుశ్చరిత కల్పకం కుమార్తెనే; మిమ్మల్ని మోసం చేసిన రామదాసుగారి అభిమాన పుత్రికనే!”

“మీరా, నువ్వు నన్నెప్పటికీ క్షమించలేవా?” రామును ఒక భుజం మీది నుండి మరొక భుజం మీదికి మార్చుకుంటూ అడిగాడు నరహరి.

“ఈ మాటల వల్ల గతం మానిపోదు; చెరిగి పోదు!” మీర సమాధానమిచ్చింది.

అంకితం

మీరా భజన ప్రియుడు

శ్రీ కళ్యాణ చక్రవర్తి

చరణారవిందాలకు

ఇందలి పాత్రలా, సంఘటనలా అంకా పూర్తిగా కల్పితం. జీవించి వున్నవారినిగానీ, మరణించిన వారినిగానీ ఎవ్వరినీ ఉద్దేశించి వ్రాయబడలేదు.

—రచయిత

“మానిపోకున్నా మరచిపోవచ్చు.”

“హూ. ఎలా మరచిపోను? కన్నతల్లికి ఆమె బతికినన్నాళ్ళూ ఏ మాత్రమూ ప్రేమనూ, శాంతిని ప్రసాదించలేక పోవడమే గాక, అఖరున యింత మట్టి కూడ చేయలేకపోయాననే సంగతి ఎలా మరువను? కేవలం నా కడుపున పుట్టిన పాపానికి తండ్రి కంటి చూపును నోచుకోకుండా, తండ్రి చేతి గుప్పెడు మట్టి కూడా పడకుండా నా బిడ్డ మట్టిలో కలసిపోయిందని ఎలా మరువను?”

“వద్దు మీరా! అవన్నీ నా గుండెలలో మంటలు మండిస్తూనే వున్నాయి. నాకూ తెలుసు. ఇంకా నన్ను చిత్రవధ చేయకు.”

“మీరా!” అక్కడికి రామదాసు ఎప్పుడు వచ్చాడో ఇరువురూ గమనించలేదు. “బిడ్డ కొరకైనా నువ్వు పట్టుదల వదలాలి తల్లీ! ప్రీ ఓంటరిగా బిడ్డను పెంచగల సంఘం కాదిది!”

కొన్ని క్షణాలు నిశ్శబ్దం రాజ్యం చేసింది.

ఆ నిశ్శబ్దాన్ని చేదిస్తూ మీర మాట్లాడింది. “కొందరు జీవితంలో ఆడుకుంటారు; కొందరితో జీవితం ఆడుకొంటుంది. కానీ....కానీ నాతో జీవితమూ, తల్లీ, తండ్రి, భర్తా అందరూ ఆడుకొన్నారు. పరితంగా శిలనైపోయాను నేను. ఈ కసాయి అటకు నా బిడ్డ జీవితం కూడా గురికాకూడదు. తండ్రి ప్రేమకూ, తండ్రి ఒడికి నా బిడ్డను నేను చేజేతులా దూరం చేయను. ఇందుకు వ్యక్తిగతంగా ఓటమినీ, మానసిక ఖోభనూ ఆనందంగా అనుభవిస్తాను.”

“నాకు తెలుసు తల్లీ. నీ మనసు నవనీతం!” రామదాసు ఆనంద బాష్పాలను ఒత్తుకున్నాడు.

“మీరా!” నరహరి అర్ధంగా సంతోషించాడు. “నీవు ఓటమిని పొందాననే మానసిక ఖోభగానీ న్యూనతగానీ వద్దు. గెలుపు నీదే....తన పూజాశక్తితో భక్తుడు దైవప్రసన్నతను సాదిస్తాడు; తన త్యాగ ఔన్నత్యాలతో హైందవ ప్రీ ఈ జీవన పోరాటంలో పురుషునిపై విజయాన్ని సాదిస్తుంది. ఇది యుగయుగాలుగా తరతరాలుగా ఈ దేశంలో నడుస్తున్న చరిత్ర. భర్త విడిలించినా ఆదరించినా తన సహనాన్నీ నిబ్బరాన్నీ కోల్పోవక అతడి కొరకే, అతడి బిడ్డల కొరకే తన తమపూ. జన్మా విత్య పూజగా అర్పించే త్యాగమయి ఈ భారత పూజారిణి!”

[నమాప్రం]

“స్వీ ఎప్పుడయితే ముందంజ వేస్తుందో అప్పుడు సమాజం యావత్తూ ముందంజ వేయగలదన్న నగ్గుసత్యాన్ని గుర్తించి పెద్దలు అనాదిగా శ్రీకి భారతదేశంలో మహోన్నత స్థానం యిచ్చారు. ఆయితే కాలక్రమేణా శ్రీ వంటయింటి బానిసగా తయారయింది” అన్నారు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ శ్రీ సంక్షేమ శాఖ డైరెక్టర్ డాక్టర్ ఎ. వనజాక్షి. ‘వనిత’ జరిపిన ఇంటర్వ్యూలో మాట్లాడుతూ. ప్రభుత్వ పర్యవేక్షణలో వివిధ సంక్షేమ కార్యక్రమాలను గురించి ఆమె ఈ గోప్తీలో విపులంగా వివరించారు.

గత ఏడాది అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం సందర్భంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మహిళలు తమ హక్కులను గురించి పునరుద్ఘాటించి, పురుషులతోపాటు శ్రీలు అన్ని రంగాలలో సమానంగా పురోభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశాలు కల్పించాలని కోరారు.

రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి శ్రీ జలగం వెంగళరావు మహిళలకు అంతర్జాతీయ సంవత్సరం కానుకగా మహిళల ఆర్థిక కార్పొరేషన్ ను ఏర్పాటు చేసి అందుకు మూలధనంగా రూ. 10 కోట్లు ఋణం కేటాయించారు. కోళ్ళ పెంపకం, బుట్టల అల్లకం, అప్పడాల తయారీ, దుస్తుల కేంద్రం, కుట్టుపని కేంద్రం, పాడి పశువుల పెంపకం, విస్తరాకుల కుట్టు కేంద్రాలు, నవారునేత, మొదలైన 70 స్వయం ఉపాధి పథకాలను ప్రభుత్వం రూపొందించి మహిళలకు ఈ ఆర్థిక కార్పొరేషన్ ద్వారా రూ. 35 లక్షలు ఋణాలు అందజేసింది. దీనితో మహిళలు తమ ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగుపరచుకోవడానికి అవకాశాలు లభ్యమయ్యాయి.

1976 ఆఖరు నాటికి ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ప్రతి పంచాయతీలో ఒక మహిళామండలి ఏర్పాటు కావాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆదేశాలనిచ్చింది. ఈ మహిళా మండలులు చేయవలసిన కార్యక్రమాలపై

ఒక నిబంధనావళిని కూడా ప్రభుత్వం రూపొందిస్తున్నది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రస్తుతం దాదాపు 7000 మహిళామండలు ఉన్నాయి. ఇవి ప్రతి పదిహేను రోజులకు, నెలకు ఒకసారి సమావేశమై కుటుంబ నియంత్రణ, గృహ నిర్వహణ, పిల్లల పెంపకం, కూరగాయల పెంపకం, పరిశుభ్రత, పొదుపు మొదలగు విషయాలలో శ్రీలకు సలహాలు యిస్తున్నవి. ప్రతి జిల్లాపరిషత్, పంచాయతీ సమితి తమ సాధారణ నిధులలో 5 శాతాన్ని శ్రీ శిశు సంక్షేమం నిమిత్తం కేటాయిస్తున్నవి. ఆ మొత్తంతో మహిళా మండలులు బ్యాంకుల ద్వారా ఋణాలు పొంది సభ్యులకు కుట్టు మిషన్లు మొదలైనవి కొనుగోలుచేసి యివ్వగలుగుతున్నవి. ఉదాహరణకు ఒక మహిళా మండలికి సమితి, పరిషత్ నిధుల ద్వారా రూ. 2000 లభిస్తే ఆ మొత్తాన్ని మండలివారు తమ వాటాధనంగా కట్టి దానితో రూ. 8,000 ఋణం పొంది మొత్తం 10,000 లతో సభ్యులకు స్వయం ఉపాధి కార్యక్రమాలను చేపడుతున్నారు.

మహిళలకు వివిధ రంగాలలో ఉపాధిని కల్పించడానికి శిక్షణనిచ్చే నిమిత్తం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం సాంకేతిక సంస్థ ఒకదానిని త్వరలో ప్రారంభించబోతున్నది. ఇందులో ఎవరి విద్యార్హతలకు తగినట్లు వారికి వివిధ వృత్తులలో శిక్షణ నిస్తారు.

వివిధ పట్టణాలలో మహిళామండలివారు ‘జనతా హోటల్స్’ను ప్రారంభించడానికి ముందుకు వస్తే ప్రభుత్వం ఆర్థికసహాయం అందజేస్తుందని డాక్టర్ వనజాక్షి చెప్పారు. మధ్యతరగతి ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండేటట్లు అలా ప్రతి మహిళా మండలి ‘జనతా హోటల్స్’ను ప్రారంభించి చౌకధరలకు తినుబండారాలను అందించాలని ఆమె విజ్ఞప్తి చేశారు.

వార్తలు

విశాఖపట్నంలోని కరాసాలో ఇటీవల ‘ఇందిరా మహిళా మండలి’ ఆరంభించబడింది. సరోజినీ మహిళా మండలి అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి అన్నపూర్ణారావు ప్రారంభోత్సవం చేశారు. సభకు జిల్లా శ్రీ సంక్షేమ అధికారిణి పి. పుష్పవల్లి అధ్యక్షత వహించారు. మండలి అధ్యక్షురాలు యన్. యన్. ఆర్. లక్ష్మీదాయి. మండలి చేపట్టిన కార్యక్రమాలను తెలియజేశారు. (ఇటీవలే కుట్టు శిక్షణ కేంద్రాన్ని ఆరంభించారు.) శ్రీమతి అన్నపూర్ణారావు, జగన్మోహిని, రత్నకుమారి, శిరోమణి మొదలైనవారు మాట్లాడారు. మండలి కార్యదర్శిని పి. సూర్యకుమారి వందన సమర్పణ చేశారు.

చెక్క రాజేశ్వరి

త్రాడేపల్లిగూడెం శ్రీల రయన్స్ క్లబ్ వారు - చెక్క రాజేశ్వరిని అధ్యక్షురాలిగా నూ. పి. పద్మసు కార్యదర్శిని గానూ ఎన్నుకున్నారు. బీద విద్యార్థినుల చదువులకు ఈ సంఘం కృషి చేస్తున్నది. అలాగే, పేద అమ్మాయిలు, బాల్య వితంతువుల వివాహాలను సామూహికంగా జరిపించడానికి కూడా ఈ సంఘం పథకాలు నిర్దం చేస్తున్నది.

నల్లజర్ల పంచాయతీ సమితి రజతోత్సవ సందర్భంగా జగన్నాథపురం, వీరంపాలెం గ్రామాలలో మహిళామండలులకు సొంత భవనాలు వెలిశాయి. జిల్లాకలెక్టర్ సతీమణి నిర్మలా జి. కె. రెడ్డి వీరంపాలెంలోని మహిళా సమితికి ‘భవన ప్రవేశం’ జరిపించారు.

బిందూక్స్
సౌందర్య సాధనములు

ARAVIND LABORATORIES MADRAS-600 033

“లోధ్ర” టానిక్ వనితలకు మాత్రం!

ప్రకృతి సిద్ధమైన పద్ధతి ద్వారా ఆరోగ్యంగా ఉండడానికి
నెలలో ప్రతిరోజూ బాధలేని రోజుగా గడపడానికి
“లోధ్ర” టానిక్ తీసుకోండి! ఏ బాధా లేకుండా ఆరోగ్య
మయమైన జీవితాన్ని గడపండి.

75 సంవత్సరాల నుంచి స్త్రీల విశ్వాసానికి
పాత్రమైన టానిక్.

“లోధ్ర” మందుల షాపులలో దొరుకుతుంది.

Sistas

ఉచితమైన వైద్య సలహాలకు క్రింది చిరునామాకు ఈ కూపనును
పూర్తిచేసి, మీ ఉత్తరంతోబాటు జతచేసి పంపండి.

కేసరి కుటీరం (ప్రై) లిమిటెడ్

15, వెస్ట్ కాట్ రోడ్, రాయపేట, మద్రాసు-600 014

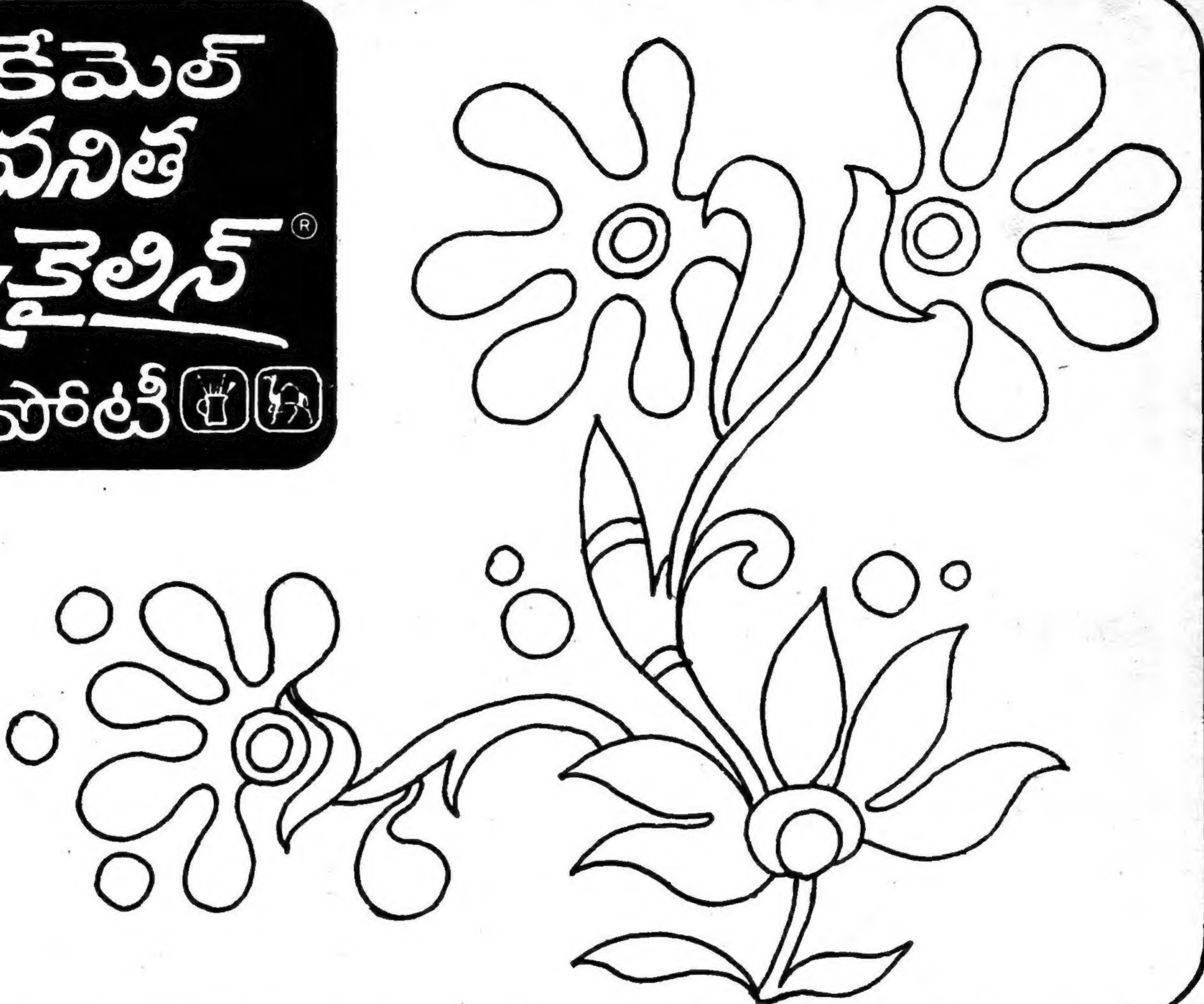
ఏజంట్లు: శీతారామ జనరల్ స్టోర్స్ ఏజన్సీస్, విజయవాడ, సికింద్రాబాదు, బెంగళూరు

పేరు : _____

చిరునామా : _____

PIN _____

**కేమెల్
వనిత
క్రైలిన్®
పొరటీ**

మీకు యివ్వబడిన డిజైన్ ట్రేస్ తీసి, చుట్టూ చక్కగా కుట్టబడి, నలుచదరంగా (35 సెం.మీ. x 35 సెం.మీ) వున్న గుడ్డపై కేమెల్ క్రైలిన్ రంగులతో ఆ డిజైన్ కు రంగులు వేయండి. మీరు వేసే రంగులు వీలయినంత లేతగా వుండాలి. అందుకు కేమెల్ క్రైలిన్ మీడియమ్ తో రంగులను పలుచన చేసుకోవచ్చు. పోటీ చేసే ప్రతి ఒక్కరూ 3 ఎంట్రీలకన్న ఎక్కువ పంపరాదు.

ఐహమతులు : రూ. 100/- రూ. 75/-, రూ. 50/- ఇవే గాకుండా 10 మెరిట్ సర్టిఫికేట్లు

మీరు రంగులు వేసిన ఎంట్రీలను ఈ క్రింది ఎడ్రసుకు పంపండి :

పబ్లిక్ రిలేషన్స్ ఆఫీసర్,

కేమ్లిన్ పై వేట్ లిమిటెడ్, ఆఫ్ మెటేరియల్ డివిజన్, జె.వి. నగర్, బొంబాయి 400 059

పేరు, ఎడ్రసు వ్రాసిన కవర్ ను పోస్టేజితోసహా ఎంట్రీతోపాటు పంపితే పోటీ చేసే ప్రతి ఒక్కరికీ ఒక ట్రాన్స్ ఫర్ పంపబడుతుంది.

మీ ఎంట్రీతో జతపరిచే 'ప్యాక్' పై మీ పేరు, దిరునామా ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి. మీ ఎంట్రీ తిరిగి వంపబడదు.

ఎంట్రీలు పంపవలసిన తారీఖు తేది : 15-9-76

Results of Camel VANITHA Crylin Painting Contest No. 2 held in June 1976

1st Prize: Smt. R. Hanumayamma, Guntur. **2nd Prize:** Smt. N. Prasuna, Udaipur. **3rd Prize:** A. Dhanalakshmi, Chittoor. **Certificate of Merit:** Mrs. Taj, Madras. V. Chandra, New Delhi. M. S. Chowdeshwari, Bangalore. Smt. C. Subhashini, Chirala. Miss K. Parvathi, P. O. Kakinada. R. V. S. Nagalaxmi, Bangalore. D. Kamala, Visakhapatnam. Kum V. Santhi Sridevi, Vallatur P. O. Mrs. Krishna Veni, Palakol. Mrs. Haseen Jaleel, Palakol. Mrs. T. Nirmala Devi, Machilipatnam P.O. Kum D. V. Prabhavathi, Bangalore.

వివాహాలు, పండుగలు వంటి అన్ని శుభసందర్భాలలోనూ

వాణి

పట్టు చీరలు ధరించి ఉండించండి!

కాంచీపురం,

ఆరణి,

దర్మవరం

పట్టుచీరలు

ఉత్పత్తి ధరకే

లభిస్తాయి

వాణినిల్స్ (ఏర్కండవన్ జూ రూమ్)

132, రాయపేట హైరోడ్

మైలాపూరు, మద్రాసు-600 004

జైన్ భవన్

92, సర్ జ్యోగరాయరాడ్ మద్రాసు-600017 ఆ

మా కార్త పోరూం ఆగస్టు 27వ

తేదీ నుండి ప్రారంభం కనుగొని!

వాణి ఆదాయ పొదుపు పథకంలో చేరి లాభం పొందండి!